T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDEKİ ANKSİYETE, STRES, YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLERİN KIZ VE ERKEK ÖĞRENCİLER ARASINDA KARŞILAŞTIRMASI

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Özgür Onur ELKİN

Tez Danışmanı
Dr.Öğr. Üyesi İshak SAYĞILI

İSTANBUL – 2020

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI : Özgür Onur ELKİN

TEZİN DİLİ : Türkçe

TEZİN ADI : Üniversite Öğrencilerindeki Anksiyete, Stres, Yaşam Doyumu Düzeyleri ve İlişkili Değişkenlerin Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Karşılaştırması

ENSTİTÜ : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

ANABİLİM DALI : Psikoloji

BİLİM DALI : Klinik Psikoloji

TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans

TEZİN TARİHİ : 10/06/2020

SAYFA SAYISI : 167

TEZ DANIŞMANI : Dr.Öğr. Üyesi İshak SAYĞILI

DİZİN TERİMİ : Depresyon, Anksiyete, Stres, Yaşam doyumu.

TÜRKÇE ÖZET :

Depresyon, anksiyete, stres ve yaşam doyumu değişkenlerinden yola çıkılarak planlanan çalışmada; birçok değişiklik ve uyum sorunlarının yaşanabildiği üniversite gençlerinde; bu değişkenlerin kız ve erkek öğrencilerdeki karşılaştırmaları, ve bu değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu araştırma İstanbul'un Avcılar İlçesinde bulunan İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulunda eğitim gören 982 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler üç ölçme aracı ile toplanmıştır. Üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmamızda depresyon orta, anksiyete orta, stres normal ve yaşam doyumu orta düzeyde bulunmuştur.

DAĞITIM LİSTESİ : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Özgür Onur ELKİN

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDEKİ ANKSİYETE, STRES, YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLERİN KIZ VE ERKEK ÖĞRENCİLER ARASINDA KARŞILAŞTIRMASI

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Özgür Onur ELKİN

Tez Danışmanı
Dr.Öğr. Üyesi İshak SAYĞILI

İSTANBUL – 2020

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının ederlerinden yararlanması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Özgür Onur ELKİN

…/…/2020

T.C.

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Özgür Onur ELKİN 'in **"Üniversite Öğrencilerindeki Anksiyete, Stres, Yaşam Doyumu Düzeyleri ve İlişkili Değişkenlerin Kız ve Erkek Öğrenciler Arasında Karşılaştırması"** adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan _____

Dr. Öğr. Üyesi İshak SAYĞILI

(Danışman)

Üye _____

Dr. Öğr. Üyesi Serhat ERGÜN

Üye _____

Dr. Öğr. Üyesi Necmettin AKSOY

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.... / .... / 2020

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Giriş: Depresyon, anksiyete ve stres ise gelişen çağla birlikte gerek ülkemizde gerekse dünyada sıklığı artan toplum ruh sağlığı sorunları olarak karşımıza çıkmaktadır. Depresyon her yaşta görülebilecek bir hastalık olmasına karşın en çok genç erişkinlik döneminde ortaya çıktığı bilinmektedir. Depresyon; ruhsal çöküntü ya da çökkünlük durumudur. Anksiyete; genel bir ifadeyle tehlikeli bir durum ya da şanssızlık korkusu ya da beklentisinden kaynaklanan bunalım ve tedirginlik hissi demektir. Stres; herhangi bir tehdit karşısında bireyin algıladığı günlük yaşamı etkileyen ruhsal bir gerilim durumudur. Yaşam doyumu; bir insanın sahip oldukları ile beklentilerinin karşılaştırılması sonucu ortaya çıkan durumdur.
Bu dört değişkenden yola çıkılarak planlanan çalışmada; birçok değişiklik ve uyum sorunlarının yaşanabildiği üniversite gençlerinde; bu değişkenlerin kız ve erkek öğrencilerdeki karşılaştırmaları, ve bu değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Amaç: Araştırmanın amacı, sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin depresyon, anksiyete, stres ve yaşam doyumu düzeylerinin kız ve erkek öğrenciler arasında karşılaştırılması, ayrıca depresyon, anksiyete, stres ile yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma İstanbul'un Avcılar İlçesinde bulunan İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulunda eğitim gören 982 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler üç ölçme aracı ile toplanmıştır. Bunlar; Bilgi Formu, DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) ve Yaşam Doyumu Ölçeği(The Satisfaction with Life Scale- SWLS)dir. Kullanılan ölçme araçları ile elde edilen veriler uygun istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir. Katılımcılara uygulanan bu ölçeklerle elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Sciences) programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılanların yaş ortalaması 20,82±2,22 (Min=17- Max=35) yıldır. 693'ü (%70,6) kadın, 289'u (%29,4) erkek olmak üzere 982 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılar Beslenme ve Diyetetik(%9,3), Çocuk Gelişimi(%15,1), Dil ve Konuşma Terapisi(%4,5), Ergoterapi(%3,2), Fizyoterapi ve Rehabilitasyon(%14,1), Gerontoloji (%0,6), Hemşirelik(%22,2), Sağlık Yönetimi(%9,0), Sosyal Hizmet(%14.0), Odyoloji(%6,9), ve Perfüzyon(%1,0) bölümlerinde eğitim görmektedir. Katılımcıların DASÖ(Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) toplam puan ortalaması 37,75 dir. Yaşam

Doyumu Toplam Puan ortalaması 21,69 (min=5, max=35)dur. Kız ve erkek öğrencilerde toplam DASÖ(Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanları ve yaşam doyumu puanları açısından istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmemiştir. Fakat DASÖ(Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanları ile yaşam doyumu puanları arasında negatif yönlü bir anlamlılık tespit edilmiştir.

Sonuç: Üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmamızda depresyon orta, anksiyete orta, stres normal ve yaşam doyumu orta düzeyde bulunmuştur. Yaşam doyumu düzeyi yükseldikçe depresyon, anksiyete ve stresin azaldığı sonucu göz önüne alınarak öğrenciler için üniversite eğitim programlarının, danışmanlık ve psikolojik danışma merkezi hizmetlerinin artırılması ilerde sağlık personeli olarak hizmet verecek öğrenciler açısından önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Anksiyete, Stres, Yaşam doyumu.

SUMMARY

Introduction: Depression, anxiety, and stress emerge as community mental health problems, which are increasing in our country and in the world with the development in recent dates. Although depression is a disease that can be seen at any age, it is known that it occurs most during the adulthood. Depression is a state of mental breakdown or depression. Anxiety; in general, means a feeling of anxiety and worry caused by a dangerous situation or fear or bad luck. Stress is a state of mental tension that affects the daily life perceived by the individual in the face of any threat. Life satisfaction is the situation that occurs as a result of comparing what a person has with their expectations. In this study, research process planned based on these four variables; in university youth, where many changes and adaptation problems may occur; comparing these variables with female and male students, and determining the relationship between these variables.

Objective: The aim of the study is to compare the levels of depression, anxiety, stress and life satisfaction among the students of the school of health sciences, as well as to determine the relationship between depression, anxiety, stress and life satisfaction levels.

Materials and Methods: This research carried out on 982 students studying in Istanbul Gelisim University School of Health Sciences in Avcılar District of Istanbul. The data used in the study were collected with three measurement tools. These; The Information Form is DASS (Depression Anxiety Stress Scale) and The Satisfaction with Life Scale (SWLS). The data obtained with the measurement tools used were analyzed with appropriate statistical techniques. The data obtained with these scales applied to the participants were transferred to the computer environment using the SPSS (Statistical Package For Social Sciences) program and statistical procedures were performed.

Findings: The average age of the participants in the research was 20.82 ± 2.22 (Min = 17- Max = 35) years. It consists of 982 students, of which 693 (70.6%) are women and 289 (29.4%) are men. Participants Nutrition and Dietetics (9.3%), Child Development (15.1%), Speech and Language Therapy (4.5%), Ergotherapy (3.2%), Physiotherapy and Rehabilitation (14.1%), Gerontology (0.6%), Nursing (22.2%), Health Management (9.0%), Social Work (14.0%), Audiology (6.9%) and Perfusion (1.0%). . The total score average of the participants' DASS (Depression Anxiety Stress Scale) is 37,75. Average of Satisfaction Total Score is 21,69 (min = 5, max = 35). No statistical significance was found in terms of total DASS (Depression Anxiety Stress Scale) scores and life

satisfaction scores in female and male students. However, a negative correlation was found between DASS (Depression Anxiety Stress Scale) scores and life satisfaction scores.

Conclusion: In our study conducted with university students, the level of depression was moderate, anxiety was moderate, stress was normal, and life satisfaction (YAŞAM DOYUMU) was at the level of medium Increasing the central services will be important for the students who will serve as health personnel in the future.

Keywords: Depression, Anxiety, Stress, Life satisfaction.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ÖZET I

SUMMARY III

İÇİNDEKİLER V

KISALTMALAR LİSTESİ VII

TABLOLAR LİSTESİ VIII

ÖNSÖZ XV

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM 6

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ 6
1.2. HİPOTEZLER 6
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI 6
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ 6
1.5.SAYILTILAR 7
1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI 7
1.7.TANIMLAR 7

İKİNCİ BÖLÜM 9

KURAMSAL ÇERÇEVE 9

2.1.DEPRESYON 9
2.2 ANKSİYETE 11
2.2.1.Anksiyeteyi (Kaygı) açıklayan kuramlar 15
2.2.1.2. Bilişsel Bakış Açısına Göre Anksiyete Kavramı 16
2.3 STRES 17
2.4. YAŞAM DOYUMU 24
2.4.1 Yaşam Doyumu İle İlgili Kavramlar 24
2.4.2. Yaşam Doyumu İle İlgili Kuramlar 27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 30

YÖNTEM 30

3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ 30
3.2 ARAŞTIRMA ÖRNEKLEMİ 30
3.3. ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI 30
3.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu 31
3.3.2.Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASÖ) 31
3.3.3. Yaşam Doyumu Ölçeği(Satisfaction with Life Scale-SWLS) 32
3.3.4.Veri Analiz Teknikleri 32

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **34**

BULGULAR **34**

BEŞİNCİ BÖLÜM **116**

TARTIŞMA **116**

SONUÇ VE ÖNERİLER **132**

ÖNERİLER **133**

KAYNAKÇA **134**

EKLER ..... **-**

ÖZGEÇMİŞ ..... **-**

KISALTMALAR LİSTESİ

WHO : Dünya Sağlık Örgütü

DASÖ : Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği

YDÖ : Yaşam Doyumu Ölçeği

DSM-V : Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition

TABLOLAR LİSTESİ

SAYFA

Tablo 1. DASÖ ve Alt Ölçeklerin Puan Ortalamaları....36
Tablo 2. DASÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi....36
Tablo 3. DASÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi....38
Tablo 4. DASÖ Puanlarının Yaş Değişkeni İle Tek Yönlü Varyans İlişkisi....38
Tablo 5. DASÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Varyans Dağılımı....39
Tablo 6. DASÖ Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre İncelenmesi....40
Tablo 7. DASÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Bölüm Değişkenine Göre İncelenmesi....41
Tablo 8. DASÖ Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesi....41
Tablo 9. DASÖ Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre İncelenmesi....42
Tablo 10. DASÖ Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi....43
Tablo 11. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları....43
Tablo 12. DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi....44
Tablo 13. Scheffe Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Depresyon Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları....44
Tablo 14. DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi....45
Tablo 15. Scheffe Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Anskiyete Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları....45
Tablo 16. DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi....46
Tablo 17. Scheffe Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Anskiyete Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları....46
Tablo 18. DASÖ Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi....47
Tablo 19. DASÖ Puanlarının Annenin Eğitimi Değişkenine Göre İncelenmesi....47
Tablo 20. ASÖ Puanlarının Babanın Eğitimi Değişkenine Göre İncelenmesi....48
Tablo 21.DASÖ Puanlarının Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre İncelenmesi....49
Tablo 22. DASÖ Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi....50
Tablo 23. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları....50

Tablo 24. DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi 51
Tablo 25. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Depresyon Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları 51
Tablo 26. DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi 52
Tablo 27. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları 52
Tablo 28.DASÖ Stres Alt Boyutu Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi 53
Tablo 29. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Stres Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları 53
Tablo 30. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Konakladığı Yer Değişkenine Göre İncelenmesi 54
Tablo 31.DASÖ Puanlarının Katılımcıların Bir İşte Çalışma Değişkenine Göre İncelenmesi 55
Tablo 32. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Sosyal Etkinliğe Katılma Değişkenine Göre İncelenmesi 55
Tablo 33. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi 56
Tablo 34. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kullanımının DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları 56
Tablo 35. DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi 57
Tablo 36. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kulanımının DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları 58
Tablo 37.DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi 58
Tablo 38. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kulanımının DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları 59
Tablo 39. DASÖ Stres Alt Boyutu Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi 59
Tablo 40. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kulanımının DASÖ Stres Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları 60
Tablo 41. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Alkol Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi 61

Tablo 42. DASÖ Alt Boyut Puanlarının Katılımcıların Alkol Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi 61
Tablo 43. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi 62
Tablo 44. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları 63
Tablo 45. DASÖ Depresyon alt Ölçeği Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi 63
Tablo 46. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları 64
Tablo 47. DASÖ Anksiyete alt Ölçeği Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi 65
Tablo 48. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları 65
Tablo 49. DASÖ Stres alt Ölçeği Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi 66
Tablo 50. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Stres Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları 66
Tablo 51. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları 67
Tablo 52.DASÖ Puanlarının Levene Testine Göre Dağılımları 67
Tablo 53. DASÖ Depresyon alt Ölçeği Puanlarının Arkadaşlık İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi 68
Tablo 54. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 69
Tablo 55.DASÖ Anksiyete alt Ölçeği Puanlarının Arkadaşlık İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi 69
Tablo 56. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 70
Tablo 57. DASÖ Stres alt Ölçeği Puanlarının Arkadaşlık İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi 71
Tablo 58. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 71
Tablo 59.DASÖ Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 72
Tablo 60. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları 72

Tablo 61. DASÖ Depresyon alt Ölçeği Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 73
Tablo 62. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 74
Tablo 63.DASÖAnksiyete alt Ölçeği Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 74
Tablo 64. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 75
Tablo 65. DASÖ Stres alt Ölçeği Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 76
Tablo 66. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 76
Tablo 67. DASÖ Toplam Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 77
Tablo 68. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Toplam Puanları Açısından Varyans Dağılımları 78
Tablo 69. DASÖ Depresyon Alt Ölçeğinin Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 79
Tablo 70. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 79
Tablo 71. DASÖ Anksiyete Alt Ölçeğinin Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 80
Tablo 72. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 81
Tablo 73. DASÖ Stres Alt Ölçeğinin Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi 82
Tablo 74. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 82
Tablo 75. Dasö Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi 83
Tablo 76. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları 84
Tablo 77. DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi 84
Tablo 78. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 85

Tablo 79. DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi 85
Tablo 80. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 86
Tablo 81. DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi 87
Tablo 82. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 87
Tablo 83. DASÖ Puanlarının Harçlık Edinme Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi 88
Tablo 84. DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanlarının Harçlık Edinme Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi 88
Tablo 85. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Harçlık Edinme Durumları Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları 89
Tablo 86. DASÖ Puanlarının Mesleğini Kendi İsteği İle Seçme Değişkenine Göre İncelenmesi 90
Tablo 87. DASÖ Depresyon Alt Ölçeğinin Mesleğini Kendi İsteği İle Seçme Değişkenine Göre Durumunun İncelenmesi 90
Tablo 88. YDÖ Puan Ortalaması 91
Tablo 89. YDÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi 92
Tablo 90. YDÖ Puanlarının Cinsiyet ve Medeni Durum Değişkenlerine Göre İncelenmesi 92
Tablo 91. YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre İncelenmesi 93
Tablo 92. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 94
Tablo 93. YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi 94
Tablo 94. YDÖ Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre İncelenmesi 95
Tablo 95. YDÖ Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi 95
Tablo 96. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Varyans Dağılımları 96
Tablo 97. YDÖ Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi 97
Tablo 98. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 98
Tablo 99. YDÖ Puanlarının Annenin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre İncelenmesi 100

Tablo 100. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Annenin Eğitimi Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 100
Tablo 101. YDÖ Puanlarının Babanın Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre İncelenmesi 102
Tablo 102. YDÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkenine Göre İncelenmesi 102
Tablo 103. YDÖ Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi.....103
Tablo 104. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 103
Tablo 105. YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Kaldıkları Yer Değişkenine Göre İncelenmesi 104
Tablo 106. YDÖ Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi 104
Tablo 107. YDÖ Puanlarının Sürekli Katılınan Etkinlik Değişkenine Göre İncelenmesi 105
Tablo 108. YDÖ Puanlarının Sigara Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi 105
Tablo 109. YDÖ Puanlarının Alkol Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi.....107
Tablo 110. YDÖ Puanlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi 107
Tablo 111. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 108
Tablo 112. YDÖ Puanlarının Arkadaş İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi 108
Tablo 113. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Arkadaş İlişkileri Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 109
Tablo 114. YDÖ Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi.....109
Tablo 115. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Varyans Dağılımları 110
Tablo 116. YDÖ Puanlarının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi.....111
Tablo 117. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 111
Tablo 118. YDÖ Puanlarının Sosyal İlişkilerde Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi 112
Tablo 119. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Sosyal İlişkilerde Memnuniyet Değişkenine Göre Varyans Dağılımları.....112
Tablo 120. YDÖ Puanlarının Harçlık Edinme Değişkenine Göre İncelenmesi 113
Tablo 121. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Harçlık Edinme Değişkenine Göre Varyans Dağılımları 114
Tablo 122. YDÖ Puanlarının Mesleğini Kendi İsteğiyle Seçme Değişkenine Göre İncelenmesi 114

Tablo 123. DASÖ – YDÖ Korelasyonu 115
Tablo 124. DASÖ Alt Ölçek Puanlarının YDÖ İle İlişkisi 115

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın planlanmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda desteğini esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi İshak SAYĞILI' ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Özgür Onur ELKİN

İSTANBUL-2020

GİRİŞ

Gençlik dönemi; çocuklukla erişkinlik arasında kalan ve delikanlılık adı da verilen uzun bir dönemdir [1]. Bu dönem, on iki yaşından başlayarak yirmi bir yaşına kadar uzanmakta olup; ruhsal alanda önemli değişikliklerinde yaşandığı, hızlı bir büyüme ve olgunlaşmanın yanı sıra bir takım sorumluluklarında yüklenildiği özel bir dönemdir [2] . Geçiş süresi olarak ta bilinen bu dönemde, genç birçok risk ve olumsuzlara da açıktır [3]. Fiziksel, duygusal, sosyal, cinsel, davranışsal, ekonomik ve akademik olarak birçok değişimlerin yaşandığı gençlik döneminde; gençlerin uyum sağlayamayarak bir takım çatışmalar yaşamalarına ve kimlik bulma çabalarının artmasına neden olmaktadır[456].Genç nüfusu nitelik ve nicelik bakımından toplumun önemli bir grubunu oluştururlar. Toplum içindeki önemli bir yaş grubunu oluşturan Üniversite gençliğinin ruh sağlığı, toplumun ruh sağlığının önemli bileşenlerinden biridir [7] .Yapılan çalışmalar göstermektedir ki; hem ülkemizde hem de dünyadaki diğer ülkelerde yoğun kaygı ve stres oluşumuna zemin hazırlayabilecek bir ortamın etkisinde kalan üniversite gençliği bu dönemi en yoğun şekilde yaşamaktadırlar [8] . Gençlerin üniversite yaşamlarıyla birlikte; geleceğine yön verme ve bir takım kararlar alma, bir meslek sahibi olma, yeni bir gruba ait olma, bazen yaşadığı çevreden ayrılarak yeni bir şehirde yaşamak zorunda kalmak gibi bir takım değişikliklere uyum sağlamak zorunda kalmaktadırlar [9] [10]. Bu uyum sürecinde; gençlerin toplumsal rollerini gereğince yerine getirebilmeleri, düzenli ve mutlu bir yaşam sürebilmeleri

---

[1] Atalay Yörükoğlu, ***Çocuk Ruh Sağlığı***. İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım Ltd. Şti, 1994.

[2] Yörükoğlu ***a.g.e.,*** 1994.

[3] Ruhi Selçuk Tabak, Kadriye Akköse Ergenlerin Sağlık Denetim Odağı Algılama Düzeyleri ve Sağlık Davranışlarına Etkileri. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni. 5(2): 2006 118-130.

[4] Tabak & Akköse, ***a.g.e***., 2006.

[5] Vehbi Bayhan, Genç Kimliği- ***Üniversite Gençliğinin Sosyolojik Profili***. *İnönü Üniversitesi Yayınları*, Malatya, 2003,27-41.

[6] Genel Sağlık Sorunları ile Başvuran Öğrencilerden Psikiyatrik Tanı Alanlarda Bazı Sosyodemografik Özellikler. ***Türk Psikiyatri Dergisi***, 10(2): 1999, 115-122.

[7] Bayhan, ***a.g.e.,*** 2003.

[8] Ayşe Okanlı, Kübra Güngörmüş, Hemşirelik Öğrencilerinin Aile ve Arkadaşlarından Algıladıkları Sosyal Destek ile Anksiyete Düzeyi Arasındaki İlişki. Erzurum. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı. 1999. **(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[9] Güner Sertbaş, Döndü Çuhadar, Gazientep Üniversitesi Sağlık Yüksekokul Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinde Aile ve Arkadaşlarından Algılanan Sosyal Destek ile Anksiyete Düzeyi Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Hemşirelik Forumu, 2004, 42-48.

[10] Lale Özdel vd., Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. ***Anadolu Psikiyatri Dergisi***.3:2002,155-161.

tamamen sağlıklı bir kişilik gelişimi kazanmaları ile ilişkilidir[11]. Gençlerin kişilik özellikleri ve yaşamdaki stres faktörleri arasındaki etkileşim sağlık sorunlarının kaynağını oluşturabilmektedir[12].Bu sağlık sorunları kişilerarası ilişkilerden bir takım nevrotik eğilimlerin gelişebileceği boyutlara kadar değişebilmektedir [13].

Depresyon, anksiyete ve stres ise gelişen çağla birlikte gerek ülkemizde gerekse dünyada sıklığı artan toplum ruh sağlığı sorunları olarak karşımıza çıkmaktadır. Depresyonun karşılığı Türkçede ruhsal çöküntü ya da çökkünlüktür[14]. Depresyon gelip geçici birkaç gün ya da saat süren keyifsizlik ve mutsuzluk tabloları ile karıştırmamalı; depresyon tablosunda en az iki hafta süren çökkün duygu durum, karamsarlık, enerji azlığı, halsizlik, yaşamdan ve yaptıklarından zevk alamama, suçluluk ve hatta intihar düşünce ve davranışları görülebilmektedir. Bu belirtiler kişinin öz bakımını, aile, iş, okul ya da sosyal yaşantısını belirgin bir şekilde etkilemeye başladığında tanısı konabilir [15] . Epidemiyolojisine bakıldığında; ülkemizdeki depresyon yaygınlığı %8-20 aralığında olup; diğer ülkelerdeki oranlara benzer bulunmuştur[16]. Depresyon her yaşta görülebilecek bir hastalık olmasına karşın en çok genç erişkinlik döneminde ortaya çıktığı bilinmektedir. Son yıllardaki çalışmalar ortalama başlangıç yaşının daha erken yaşlara doğru kaydığını göstermektedir.[171819] Üniversite gençleri üzerinde yapılan çalışmalarda; bu grubu tehdit eden en önemli psikolojik sorunun depresyon olduğu belirtilmektedir[20]. Üniversite popülasyonunda depresyon %17-23 arasında görülmektedir[21]. Depresyon öğrencilerin sadece akademik başarılarını etkilemeyip; kronikleşme ve yineleme

---

[11] Sevim Ulupınar Çeşitli Kurumlarda Çalışan Hemşirelerin Benlik Saygısı ve Ruhsal Durumlarını Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 1991. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[12] Colin Jones, Stewart Page Locus of Control, Assertivenessand Anxiety as PersonalityVariables in Stress-Related Headache. ***Headache***. 26:1986, 369-374.

[13] Yaşar Özbay, Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanları ile Yardım Arama Tutumları Arasındaki İlişki". İstanbul. Boğaziçi Üniversitesi ***9. Ulusal Psikoloji Kongresi***,1999.

[14] Özcan Köknel, *Depresyon Ruhsal Çöküntü*.İstanbul: ***Altın Kitaplar***. 6.Baskı.2005.
[15] Lut Tamam, Nazlı Z, Karaytuğ M.O. Depresyon Kliniği. Türkiye Klinikleri ***J Psychiatry- Speial Topics*** 5:2012, 2:39-45.
[16] Orhan Doğa, Depresyonun Epidemiyolojisi. ***Duygudurum Dizisi***.1:2000, 29-36.

[17] Hayriye Dilek Yalvaç, Depresyonun Epidemiyolojisi. Türkiye Klinikleri J Psychiatry- Special Topics. 5(2):2012,7-13.
[18] Canat, S. Ergenlerde Depresyon. Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları; ***Ege Psikiyatri Derneği Yayın Organı***, 2:1997,469-472.

[19] Orhan Öztürk, Aylin Uluşahin, ***Ruh Sağlığı ve Bozuklukları.*** 13. basım. Tuna matbaacılık, Ankara. 2013.

[20] Özdel, ***a.g.e.,*** 2002.

[21] Günnur Özbay, Üniversite Öğrencilerinin ProblemAlanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon. 1992. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

riski ve intihar gelişebilme riski gibi nedenlerden dolayı önemli bir toplum sağlığı sorunudur[22]. Bu nedenle özellikle gençlerde görülme riski yüksek olan bu hastalık için erken teşhis ve risk faktörlerinin bilinerek önlemler alınması büyük önem taşımaktadır.

Anksiyete (kaygı) sözcüğünün kökü eski yunancada "anxietas" olup korku, endişe, merak anlamına gelmektedir[23]. Aydemir göre anksiyete; bilinçdışı gelişen ve kişi tarafından tanınmayan, içsel tehditlere karşı oluşan tepkidir. Ayrıca; dıştan kaynaklanan bir tehlike ya da tehlike olasılığı karşısında yaşanan duygu durum olarak ta belirtilebilir [24]. Anksiyete; genel bir ifadeyle tehlikeli bir durum ya da şanssızlık korkusu yada beklentisinden kaynaklanan bunalım ve tedirginlik hissi şeklinde de tanımlanabilmektedir [25] .

Yapılan çalışmalar anksiyete bozukluklarının çocuk ve ergenlerde oldukça yüksek olduğunu göstermekte olup; anksiyete bozukluğuna sahip olan bireylerin çoğunluğunda tabloya bir başka anksiyete bozukluğunun daha eşlik ettiği görülmektedir[262728]. Anksiyete bozuklukları önemli yeti yitimlerine neden olabilmektedirler. Erken yaşlarda görülmeye başlıyor olması özellikle çocuk ve ergenlerde aile ve akran ilişkilerinde bozulmalara, akademik başarıda düşmelere neden olabilecektir[29] . Anksiyete yaygınlığı ergenlerde %0,6 ile %7 arasında değişen geniş bir aralıkta görülebilmektedir. [30]. Üniversite öğrencilerinin geçirdikleri fiziksel, psikososyal ve cinsel değişikliklerle birlikte; üniversite eğitimi, yaşama yönelik planları, mezuniyet sonrası iş bulma olanakları, yaşadıkları arkadaşlıklar, iş bulamama korkusu ve almaları gereken çeşitli sorumluluklar gençlerde anksiyete oluşumuna neden olabilecek

[22] Rukuye Aylaz, et al. Sağlık yüksek okulu öğrencileri arasındaki depresyon sıklığı ve ilişkili etkenler, ***Anadolu Psikiyatri Dergisi***, 8:2007,46-51.

[23] Özcan Köknel, ***Zorlanan İnsan***. İstanbul; Altın Kitaplar Yayınevi, 2. Basım,1988.

[24] Ömer Aydemir ve Erhan Bayraktar. Genel Tıpta Anksiyete (II) PsychoMed, 2(4):1996,134-140.

[25] Selçuk Budak, ***Psikoloji Sözlüğü***, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. 2005.

[26] Ronald Kessler, The global burden of anxiety and mood disorders: putting the European Study of the Epidemiyology of Mental Disorders (ESEMeD) findings in to perspective. ***J Clin Psyschiatry***, 68 Suppl 2 :2007,s 9.

[27] Ewald Horwath ve ark. Epidemiology of anxiety disorders, ***Textbook of Psychiatric Epidemiology'de***, M.T.Tsuang, M.Tohen, ve P.B.Jones, Ed.2011.s.311-28.

[28] Tomasello Michael ve ark., ***Epidemiology of anxiety disorder***s. Psyschiatry, 6:2007,s. 136-42.

[29] Essau C.A. ve ark. Frequency, comorbidity and psychosocial impairment of anxiety disorders in German adolescents, ***J Anxciety Disord***, 14: 2000,s.263-79.

[30] Jennifer Freeman, Garcia AM, Leonard HL. ***Anxiety Disorders: Child and Adolescent Psychiatry***, M Lewis (Ed) Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, 2002, 821-834.

etmenler olarak karşımıza çıkabilmektedir. Dolayısıyla bu yıllarda anksiyete ya da anksiyete belirtilerine sık rastlanabilmektedir[31] [32].

Stres herhangi bir tehdit karşısında bireyin algıladığı günlük yaşamı etkileyen ruhsal bir gerilim durumudur[33] . Canlı sistemi düşünüldüğünde; sürekli olarak iç ve dış ortamlardan gelen uyaranlarla etkileşim halindedir. İç ve dış uyaranlara olan maruziyet sonucunda denge ve uyumun bozulduğu canlı sisteminde yeni bir denge oluşturulmaya çalışılır. Bu durum "stres" olarak tanımlanır. Uyum ve denge çabaları sırasında, fizyolojik, bilişsel, duygusal ve davranışsal süreçler harekete geçer. Uyarıcının birey tarafından değerlendirilmesi, geliştirilecek başa çıkma yanıtının seçiminde önemlidir. Eğer uyaran, biyo-psiko-sosyal dengeyi bozacak birtehdit olarak algılanıp değerlendirildi ise anksiyete, kayıp olarak değerlendirilmiş ise, depresyon ortaya çıkar [34] .

Yaşanan stres sonucu biyolojik ve psikolojik bir çok hastalık gelişebilmekte bireyde bir çok belirti ortaya çıkabilmektedir. Depresyon, anksiyete bozuklukları, uyku sorunları, yeme bozuklukları, kardiyolojik sorunlar, bağışıklık sisteminin zayıflamasına bağlı hastalıklar ve kanser bunlara örnek olarak verilebilir [35] .Ayrıca stres altındaki bireylerde kararsızlık, güvensizlik, değersizlik, karamsarlık, uygun olmayan durumlarda gelişen öfke, sağlığa aşırı ilgi, yaptığı kişisel hatalara aşırı takılma gibi davranışlarına yansıyan bir takım belirtilerde görülebilmektedir[3637] .Stresle başa çıkma becerilerinin özellikle genç yaşlarda gelişmesi birçok ruh sağlığı sorununun önlenmesinde de büyük önem taşıyacaktır [38].

Yaşam doyumu; ilk kez 1961 yılında Neugarten tarafından ortaya atılan bir kavram olup; bir insanın beklentileriyle (ne istediği), elinde olanların (neye sahip olduğu)

---

[31] Nergüz Bozkurt, Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler. ***Eğitim ve Bilim***, 29(133): 2004, 52-59.

[32] Özlem Çakmak ve Murat Hevedanlı, Eğitimve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. ***Dicle Üniversitesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi***; 2004,C.4 S.14 (115-127).

[33] Zuhal Baltaş ve Acar Baltaş, ***Stres ve başa çıkma yolları***. Remzi Kitabevi, İstanbul 2003.

[34] Hans Selye, History and present status of the stress concept. In L. Goldberger and S. Breznitz, eds. Handbook of Stress: ***Theoretical and Clinical Aspects***. New York: The Free Press,1982.

[35] Baltaş & Baltaş ***a.g.e.,*** 2003.

[36] Baltaş & Baltaş ***a.g.e.,*** 2003.

[37] Ceylan Daş Tuğrul, ***Depresyon ve Stres***. PsikiyatriDünyası; 4: 2000,12-17.

[38] Hans Steiner, Erickson SJ, Hernandez NL ve ark. Coping styles as correlates of health in high school students. ***J Adolesc Health,*** 30:2002,326-335.

karşılaştırmasıyla elde edilen durum ya da sonuçtur [39].Öznel iyi oluş ve yaşam doyumu çoğu kişi tarafından yaşamın temel hedefleri olarak belirtilmektedir.

Bu çalışma; fiziksel, psikolojik ve sosyal birçok değişimlerin yaşandığı üniversite dönemindeki kız ve erkek öğrencilerdeki; depresyon, kaygı, stres ve yaşam doyumu düzeylerini belirlemek; ayrıca bunlarla ilişkili olan değişkenlerin ilişkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın yapıldığı öğrenci grubunun mezun oldukları zaman sağlık ekibi içinde görev yapacak bireyler olmaları, ailelerin ve toplumun sağlığının korunması, geliştirilmesi ve rehabilitasyon aşamalarında önemli rol alacakları düşünüldüğünde ruhsal olarak sağlıklı bireyler olması büyük önem taşımaktadır. Elde edilen sonuçlarla alana katkı sağlayacağı; dolayısıyla risk faktörlerinin bilinmesi ile özellikle bu dönem için çok önemli olan bu ruh sağlığı sorunlarına karşı ne gibi önlemlerin alınabileceğinin planlanmasını sağlamaktır.

[39] Melek Özer ve Özlem Karabulut, Yaşlılarda Yaşam Doyumu, ***Turkish Journal of Geriatrics, Geriatri***. 6(2), 2003, 72-74.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Üniversite öğrencilerinde yapılan araştırmada kız ve erkek öğrencilerdeki depresyon, anksiyete, stres ve yaşam doyumu düzeyi ile ilişkili değişkenlerin karşılaştırılması ve depresyon anksiyete stres düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında nasıl bir ilişki mevcuttur?

Araştırmanın Alt Problemleri

1. Kız öğrencilerin depresyon alt ölçeği puanları erkek öğrencilerden farklıdır?
2. Kız öğrencilerin kaygı alt ölçeği puanları erkek öğrencilerden farklıdır?
3. Kız öğrencilerin stres alt ölçeği puanları erkek öğrencilerden farklıdır?
4. Kız öğrencilerin yaşam doyumu düzeyleri erkek öğrencilerden farklıdır?
5. Depresyon kaygı ve stres ölçeği puanları ile yaşam doyumu ölçeği puanları arasında ilişki vardır.

1.2. HİPOTEZLER

1. Depresyon, anksiyet, stres düzeyleri öğrencilerin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir.
2. Yaşam doyumu düzeyleri öğrencilerin cinsiyetine göre farklılık göstermektedir.
3. Depresyon, anksiyete, stres ile yaşam doyumu arasında negatif yönlü bir ilişki mevcuttur.

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Fiziksel, psikolojik ve sosyal birçok değişimlerin geliştiği ve beraberinde birçok uyum sorunu yaşanabilen üniversite dönemindeki öğrencilerde; depresyon, anksiyete, stres ve yaşam doyumu düzeylerinin ve ilişkili değişkenlerin cinsiyete göre ilişkisini değerlendirmektir.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Mezuniyetleri sonrasında sağlık ekibi içinde yer alarak halka sağlık hizmeti sunacak olan sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinde depresyon, anksiyete, stres ve yaşam doyumu düzeylerinin ve ilişkili değişkenlerin cinsiyete göre ilişkisi değerlendirilerek, risk faktörlerinin belirlenmesi ve hangi koruyucu önlemlerin alınabileceği konusunda farkındalık oluşturulacağı ve böylece alana katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

1.5.SAYILTILAR

1. Araştırmamıza katılan öğrencilerin kendilerine yönelttiğimiz soruları dürüst bir şekilde cevapladıkları kabul edilmektedir.
2. Evrenimizi araştırmamızı yaptığımız Üniversite öğrencileri oluşturmaktadır.
3.Araştırmamızda kullandığımız, tarafımızca hazırlanan Sosyodemografik Bilgi Formu ile Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği ilgili değişkenlerimizi geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektedir.

1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Araştırmada incelenen depresyon anksiyete ve stres düzeyi ile yaşam doyumu düzeyi ve elde ettiğimiz diğer veriler araştırmamızda kullandığımız Bilgi formu, Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeğinin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
2. Araştırma sonuçları örneklem grubundan elde edilen verilerle sınırlı olacaktır.

1.7.TANIMLAR

Depresyon: Çökkünlük olarak ifade edilen bir ruhsal sorun olup; bireyde sınırlı aktiviteye, düşünce işlevlerinde ve fizyolojik fonksiyonlarında yavaşlamaya neden olan, bireyi durgunlaştıran ve değersizlik hissini ortaya çıkaran, karamsarlık duygularını artıran bir sendromdur [40] [41].

Anksiyete: Nedeni tam açıklanamayan gerginlikle beraber, sıkıntı, üzüntü, endişe ve bunalım duygularını içeren her an kötü bir şeyler gelişeceği beklentisiyle kendini gösteren bir duygusal tepkidir [42].

Stres: Organizmanın bedensel ve ruhsal sınırlarının tehdit edilmesi ve zorlanması sonucu ortaya çıkan bir gerginlik durumu olup; Folkman ve Lazarus (1980) birey ile çevre etkileşiminde

[40] Öztürk & Uluşahin, ***a.g.e.,*** 2015.

[41] James Patrick Chaplin, ***Dictionary of Psychology***,Turtleback Books.1985,122.

[42] Gül Senem Özdemir, Duygusal Yemenin Depresyon, Anksiyete ve Stres Belirtileri ile Olan İlişkisi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul,2015. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

bireyin uyumunu zorlaştıran ve sahip olduğu kaynakları kullanmasını engelleyen çevre taleplerini stres olarak tanımlamışlardır [43].

Yaşam doyumu: Neugarten tarafından 1961 yılında ilk kez ortaya atılan bir kavram olup; bireyin kendi belirlediği kriterlere uygun olarak tüm yaşamını pozitif değerlendirmesi, beklentileriyle şu anki sahip olduklarını karşılaştırması sonucu ortaya çıkan durum olarak tanımlanmaktadır[44].

[43] Susan Folkman, Richard Lazarus, An analysis of coping in a middle-aged community sample. J***ournal of Health and Social Behaviour;*** 21: 1980, 219-239.

[44] Özer & Karabulut, ***a.g.e.,*** 2003 .

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.DEPRESYON

Latince kökü “depressus” olan ve aşağı doğru bastırmak, donuklaştırmak, durgunlaştırmak anlamına gelen depresyon kelimesinin Türkçe karşılığı çökkünlük veya ruhsal çöküntüdür. Depresyon, kederli ve üzgün bir duygu durum, yetersizlik, değersizlik ve isteksizlik gibi düşünce içeriğinin bozulması, davranışlarda durgunluk, daha önceden zevk aldığı uğraş ve yaşam faaliyetlerinden artık zevk alamama gibi belirtileri içeren bir sendromdur. Depresyon, birçok ruhsal ve bedensel hastalığın belirtisi olarak ortaya çıkabilir. Depresyonun ortaya çıkmasında her zaman tek ve belirgin bir neden bulunmayabilir. Günlük yaşamda karşılaşılan zorluklar nedeniyle de depresyon görülebilir[45].

Kendini üzgün ve hüzünlü hissetme, huzursuzluk, kararsızlık, aşırı uyku ya da uykusuzluk, ilgi kaybı ve hiçbir şeyden zevk almama ya da azalma, kendini değersiz ve yetersiz hissetme, enerjide azalma, tekrarlayan ölüm düşünceleri, kilo kaybı ya da aşırı kilo artışı, cinsel yaşam değişiklikleri depresyonda sık görülen belirtilerdir[46].

DSM-V majör depresif bozukluk ölçütleri şunlardan oluşmaktadır: 1. Hemen her gün, gün boyu süren depresif duygu durum, 2. Etkinliklere karşı ilgide azalma ve zevk alamama, 3. Önemli derecede kilo kaybı veya kilo alma, 4. Uykusuzluk veya aşırı uyku durumu, 5. Psikomotor ajitasyon ya da retardasyonun olması, 6. Yorgunluk ve bitkinlik ya da enerji kaybının olması, 7. Kendini değersiz hissetme ve suçluluk duyma, 8. Düşüncelerde yoğunlaşamama ve karar vermede zorluk, 9. İntihar düşüncesi, planı ve teşebbüsü (DSM-V).

İki haftalık periyod sürecinde, daha önceki işlevselliğinde bir değişikliğin olmasıyla beraber, yukarıdaki belirtilerden beşinin veya daha fazlasının bulunmuş olması; belirtilerden en az birinin ya "depresif duygu durum" ya "ilgi kaybı" ya da "zevk alamama" durumu olması

[45] Köknel, ***a.g.e.,*** 2005.

[46]Nevzat Tarhan, ***Kendinizle Barışık Olmak***, ***Duyguların Eğitimi***. 20. Baskı. İstanbul: Tiaş Yayınları. 2003.

gerekmektedir [47] . Dünya Sağlık Örgütü (WHO) depresyonun gelecekte çok önemli bir sağlık sorunu olacağını açıklamıştır [48].

Depresyon çocuk ve gençlerde sık görülen bir ruhsal bozukluktur. Bu yaşlarda psikososyal gelişimle ilgili sorunlara yol açabildiği gibi akademik başarıyı da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. [49] Gençlerde görülen depresyonun kronik seyir izleyebileceğine dair çalışmalar mevcuttur [50].Üniversite öğrencilerinde yapılan araştırmalar, gençleri tehdit eden en önemli ruhsal bozukluğun depresyon olduğunu göstermektedir. Hastalığın kronikleşme ve yineleme riskinin yüksek olduğu ayrıca önemli iş kaybı ve hatta intihar riski taşıdığı düşünüldüğünde önlenmesi, erken tanı konması ve tedavi edilmesi özel bir önem taşıyan toplum sağlığı sorunudur [51].

Gençlik çağında oluşan fizyolojik değişikliklere, ruhsal ve sosyal değişimlerde eklenerek gencin zorlanmasına ve baş etmede sorunlar yaşamasına neden olabilmektedir. Problem çözmede ve olumsuzluklarla baş etmede yetersiz olan bireylerin depresyon eğiliminin daha yüksek olduğu görülmüştür [52] .Gelişen depresif belirtiler çok ağır olabileceği gibi hareketsizlik, verimsizlik ve mutsuzluk gibi hafif bulgularla kendini göstermeye başladığı erken dönemde alınan koruyucu ruh sağlığı önlemleri büyük önem taşır[53].

Yaşanan olumsuz kişisel yaşantı ve stres kaynakları dışında, bazı fiziksel hastalıkların, anne-baba tutumlarındaki tutarsızlıkların, kişiler arası çatışmaların, sevilen bir yakının kaybının, anne baba boşanması ve aile içi çatışmaların depresyonu tetikleyebileceğini gösteren çalışmalar bildirilmiştir [54].

---

[47] Aaron Beck, Brad Alfrod, ***Depression: Causesand Treatment,*** *2ndEdition*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2009.

[48] Tarhan, ***a.g.e.,*** 2003.

[49] Müge Tamar, Burcu Özbaran, ***Çocuk ve ergenlerde depresyon***. Klinik Psikiyatri, 2, 2004, 84-92.

[50] WilliamDunn, Lan Goodyer, Longitu dinalin ve stigationin tochild hodan dadoles cence on set depression: Psychiatric outcome in early adult hood. ***British journal of psychiatry***,188: 2016, 216–222.

[51] Aylaz at al, ***a.g.e.,*** 2007.

[52] Michael Priester, George Clum Perceived Problem-Solving Ability As A Predictor of Depression, Hopelessness, and Suicide Ideation in A College Population. ***J Consult Clin Psychol,*** 40: 1993, 79-85.

[53] Nesrin Hisli, Beck Depresyon Envanteri'nin Üniversite Öğrencileri İçin Geçerliği, Güvenirliği. ***Psikoloji Dergisi*****,** Psikologlar Derneği Yayını, Kasım, 7(23): 1989, 3-13.

[54] Sevil Korkmaz, Üniversite Öğrencilerinde Depresyonun Yordanması: Sosyo- Demografik Değişkenler, Olumsuz Yaşam Olayları, Algılanan Beklentiler, Algılanan İlişkiler, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin 2006. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

Ergenlerdeki depresyonda bulgular yetişkinlerden farklı olarak, dar bir belirti grubu şeklinde değil; bitkinlik, yorgunluk, hayattan zevk alamama, sosyal geri çekilme, düşük kendilik değeri, okul başarısında düşme, uyku ve yeme bozuklukları ile ağlama nöbetleri şeklinde çok daha geniş belirtiler kümesini içerebilmektedir.[55]

Yapılan çalışmalar, depresyonun herhangi bir yaşta başlayabileceğini fakat ortalama başlangıç yaşının 20'li yaşların ortaları olduğu, cinsiyet olarak kızlarda erkeklere göre daha sık görüldüğü ve sosyoekonomik düzeyi düşük olan ergenlerde depresif belirtilerin daha yaygın olduğu belirtilmektedir [56] [57] [58]. Depresyon tanısı alan çocuklarda %70 oranında beraberinde anksiyetenin eşlik ettiği de belirtilmektedir [59]. Çalışmalarda; depresyonun bir başka psikiyatrik sorunla birlikte görüldüğü ergenlerin depresyonu daha ağır yaşadıkları ve iyileşmelerinin daha çok zaman aldığını göstermektedir [60].

2.2 ANKSİYETE

Anksiyete sözcüğü ilk kez Freud tarafından kullanılmıştır. Köken olarak sıkışma anlamına gelen 'angh' kelimesinden gelmektedir[61].Yapılan epidemiyolojik çalışmalar, çocuk ve ergen psikiyatrisinde anksiyete bozukluklarını yaygınlığının yüksek olduğunu göstermektedir [62].

DSM- V'de; Anksiyete (kaygı) Bozuklukları: Panik Bozukluğu, Ayrılma Anksiyetesi Bozukluğu, Agorafobi, Özgül Fobi, Sosyal Anksiyete Bozukluğu, Yaygın Anksiyete Bozukluğu, Diğer Sağlık Durumuna bağlı Anksiyete Bozukluğu olarak sınıflandırılmaktadır.

---

[55] A. Gür, Ergenlerde Depresyon ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1996. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

[56] Sevsen Altınsay Cebeci ve Çiydem Aydemir, Birinci basamak sağlık hizmetlerinde depreyon. H.Kumbasar (Ed.), ***Modern Tıp Seminerleri Dizisi***, Depresyon, Ankara: Güneş Kitabevi Yayınları. 18;2001,20-23.

[57] Erol Özmen, Depresyon: Genel bir gözden geçirme. ***Depresyon Dergisi***, 1 (1), 1996, 3-14.

[58] Adnan Kulaksızoğlu, **Ergenlik Psikolojisi**. 7.Baskı. İstanbul:Remzi Kitabevi, 2005.

[59] Lowll Anderson, ***et al*** .The effect sofhaloperidolon discrimination learning and behavioral symptom sinautistic children.***Journal of Autismand Developmental Disorders***,19:1989, 227-239.

[60] Martin Keller, Course of major depressioninnon-referred adolescents: are trospective study.***Journal of Affective Disorders***, 15(3), 1988, 235-243.

[61] A. Sürmeli, ***Psikiyatri Temel El Kitabı***. Ed. G. Cengiz, Hekimler Yayın Birliği.Ankara,1997

[62] Kessler, ***a.g.e.,*** 2007

Bir anksiyete bozukluğu olan bireyin çoğu zaman bir başka tanısal ölçütleri de karşıladığı görülebilmektedir bu duruma komorbidite denilmektedir [63]. Anksiyete (kaygı) çoğunlukla yaygın, hoş olmayan, belirsiz bir endişe hissi ile karakterize bir duygu durumudur. Bireyde her an bir felaket yaşanacakmışçasına sebebi bilinmeyen bir endişe ve gerginlik hissinden, panik boyutundaki yoğunluklara kadar ulaşılabilmektedir. Anksiyete de çoğunlukla bireyden bireye değişebilen otonomik belirtiler eşlik edebilmektedir. Anksiyete kişinin tehdit unsurlarına karşı önlem almasına olanak sağlamaktadır. Bu yönüyle korkuya benzemekle birlikte; korku bilinen, dış odaklı, belirsiz bir tehdide yanıt olarak ortaya çıkarken; anksiyete de ise iç odaklı, belirsiz bir tehdide yanıt oluşmaktadır. Ayrıca korku; yakındaki bir tehlikeye karşı akut, acil yanıt iken anksiyete belirsiz, uzak bir tehlikeye karşı sinsi bir yanıt şeklinde ortaya çıkmaktadır. Belli düzeydeki bir anksiyete kabul edilebilir sınırlarda olduğunda kişinin uyum sağlaması ve yaşamda kalması açısından önemli olmaktadır fakat anksiyete bozuklukları geliştiğinde ise aşırı olmaları ve uygun koşullar dışında da devam ediyor olmaları nedeni ile korku ve kaygıdan ayrılmaktadır [64].

Köknel, anksiyeteyi bireyde baskı yaratan ve gerilime neden olan duygu olarak tanımlarken; Yavuzer, kaygıyı isteklerin, beklentilerin ve bilinçaltı çatışmaların sonucu olarak belirtir [65] .Depresyon ve anksiyete bozuklukları, içe vurum bozuklukları olarak da tanımlanmaktadır Anksiyetenin içe vurum bozuklukları içinde tanımlanması; bu durumun kişinin çevreyi rahatsız etmesinden ziyade kendisiyle ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle de anksiyetenin tanısı ve tedavisi dışavurum bozukluklarına göre daha geç ve düşük olmaktadır[66].

Anksiyete bozuklukları sık görülen psikiyatrik tanı gruplarından olup, yaşam boyu yaygınlıkları %13- %29 arasında bildirilmektedir. Kadınlarda (yaşam boyu yaygınlık %30,5), erkeklere(yaşam boyu yaygınlık %19,2) göre anksiyete bozuklukları daha sık görülmektedir. En sık görülen anksiyete bozukluğu özgül fobiler olup, ikinci sırada Sosyal anksiyete bozukluğu gelmektedir. Anksiyete bozukluklarının ortaya çıkma yaşı erken olup, ortaya çıkma riskinin en yüksek olduğu dönem 10-25 yaşlar arası olarak belirtilmektedir [67].

---

[63] İhsan Dağ, Kontrol Odağı, Stresle Başa çıkma Stratejileri ve Psikolojik Belirti Gösterme İlişkileri. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1990. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[64] Özkan Güler, Yavuz Selvi, Kürşat Altınbaş, Memduh Aydın (Edt). ***Ruh Sağlığı ve Hastalıkları***. Neyir Matbaacılık Ankara, 2009.

[65] Mustafa Tekindal, Benian Tekindal, İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Sürekli Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar ***Eğitim Fakültesi Dergisi***, 26, 2010, 79-93.
[66] Maria Kovacs, Bernie Devlin, Internalizing disorders in childhood. ***Journal child psychol psychiatry***, 39: 1998, 47-63.
[67] Güler, ***a.g.e.,*** 2009.

Freud, anksiyete kavramını gerçeklik, moral ve nevrotik olmak üzere üç grupta toplamaktadır:

1)Gerçeklik Anksiyetesi: Benliğin ve alt benliğin gereksinimlerine doyum sağlamaya çalışırken, dış dünyanın gerçekleri karşısında zorlanarak ortaya çıkan anksiyete durumudur.

2)Moral Anksiyete: Benliğin bilinçdışı gereksinimlere doyum sağlama çabası gösterilirken bu durumun üst benliğin moral isteklerine de uygun olması gerekir. Bunun gerçekleşmediği durumlarda üst benlikten yöneltilen, utanma, suçlama, aşağılama gibi suçluluk yaratan duyguların neden olduğu anksiyete halidir.

3)Nevrotik Anksiyete: Benlik, alt benlikten kaynaklanan dürtüsel baskılar karşısında zorlandığında ya da bu baskıların şiddetlenmesi durumlarında yaşanılan 'benlik bütünlüğünün' tehdit altında olduğu duygusudur.

Sullivan, anksiyetenin oluşumunda kişilerarası ilişkileri önemsemiş olup; insanın sevgi ve yakınlık ihtiyacı olan, diğer taraftan da bağımsızlık gereksinimi olan bir varlık olduğunu belirtmiş ve önemsediği kişiler tarafından onaylanmadığı ve reddedildiği durumlarda anksiyetenin gelişebileceğini belirtmiştir [68]. Karen Horney ise "temel anksiyete" (basic anxiety) kavramını geliştirerek kaygı ve korkuyu eşanlamlı kullanmıştır. Horney'e göre temel anksiyete doğuştan mevcut olup, doğadaki çeşitli güçler ve ölüm duygusu ortaya çıkmasında rol oynamaktadır [69].

Bilişsel modelde ise iki ayrı düşünce bozukluğu mevcuttur. Bunlardan ilki, 'olumsuz (negatif) düşüncelerdir. Burada kişinin o anda içinde bulunduğu ortam ve durumla ilgili olumsuz nitelikli düşünceleri vardır. Örneğin 'Üzerimdeki kıyafetlerimi çok komik bulurlar mı?' şeklinde düşünceler kişide kaygıyaneden olabilir. İkincisi ise 'disfonksiyonel varsayım ya da disfonksiyonel kurallar' adı verilen düşünceler olup bunlar kişiyi rahatsız eden kesin düşünce ve inançlardır. Burada olumsuz düşüncenin veya inanışın kesin oluşu önemlidir. 'Kıyafetlerimi çok komik buldular ve beni beğenmediler' gibi. Bu düşünce bozukluklarının kaynağı erken çocukluk dönemlerine kadar dayanabilmektedir. Çocuklarda o dönemlerde oluşan 'negatif

[68] Harry Stack Sullivan, The meaning of anxiety in psychiatry and in life. *Psychiatry:**Journal for the study of inter personal processes***,11:1948,1-13.
[69] Frederick Coolidge,Moor,C.J.,Yamazaki,T.G.,Stewart,S.E.,Segal,D.L.On therelationship between Karen Horney's tripartite neurotic type theory and personality disorder features.***Personality and Individual Differences***,*30*(8), 2001, 1387-1400.

şemalar' sessiz kalabildikleri gibi bazen özgün bir olay tarafından uyarılarak işlevsel hale gelebilirler ve bu şemalar kişinin tehlikeyi yorumlamasında olumsuz rol oynarlar [70].

Anksiyete bozukluklarında; onaylanma duygusu, yetersizlik duygusu, denetim duygusu ve anksiyete duygusu ile ilgili bilişsel çarpıtmalar gözlenebilmektedir.Bireyler bu olumsuz şemalar çerçevesinde olayları tanımladıklarında olayın gerçek tehlikesinden daha farklı şekilde anksiyete duygusu yaşarlar. Beck ve Emery (1985) yaygın anksiyete ve paniği 'tehlike' olarak adlandırılan şemanın çıktısı olarak kabul etmektedirler[71] .

Anksiyete "durumluk " ve "sürekli" olmak üzere iki şekildedir. Durumluk anksiyete; çevresel koşulların önemli olduğu ve bu koşullara bağlı stres nedeniyle oluşan tehlike durumlarında kişinin gösterdiği heyecanlı ve karmaşık duygusal tepkileri içermektedir. Sürekli anksiyetede ise, çevresel kaygıların çok önemi olmaksızın, kişi genel olarak huzursuz, endişeli ve yoğun duygusal tepkilerde bulunmaktadır [72] .

Ergenlikte hem durumluk hem de sürekli anksiyete görülebilmektedir [73]. Her yaş grubunda anksiyetenin türü değişmekte olup; yaşın ilerlemesiyle birlikte gelecekle ilgili beklentilerin artması, yaşamsal gerçekliklerin daha iyi farkına varılması ve alınması gereken sorumlulukların artması gibi nedenlerden dolayı daha küçük yaşlarda anksiyete daha az görülmekte yaşla birlikte artabilmektedir[74].

Anksiyete; normal ve patolojik olarak; ayrıca da akut ve kronik olmak üzere iki şekilde sınıflandırılabilir. Kişinin yaşadığı çevreden gelen bazı etki ve uyaranlarla oluşan kaygı normal kaygıdır. Nedensiz oluşan sebebi bilinmeyen ve yaşayan kişiye de aslında saçma gelen kaygı nörotik kaygıdır. Akut kaygı; yoğun ve kısa süreli yaşanırken; kronik kaygı ise yoğunluğu daha az ve süresi belirsiz olarak tanımlanabilir [75].

---

[70] Aaron Beck, Gary Emery, withGreenberg, RL Anxiety disorder sand phobias:a cognitive perspective.***In Library of congress*****,** USA. 1985.

[71] Beck & Emery, ***a.g.e.,*** 1985.

[72] Füsun Özbekçi, Farklı Spor Dallarında Müsabaka Stres Düzeylerinin Araştırılması, Marmara Üniversitesi,İstanbul.1989. **(Yayınlanmamış Doktora Lisans Tezi).**

[73] Kulaksızoğlu, ***a.g.e.,*** 2005.

[74] İbrahim Balcıoğlu, **Şiddet veToplum.**1.Baskı, İstanbul:Bilgi Yayınları . 2001,177-180.

[75] Recep Tümerdem, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**. www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 Bahar-2007, C.6 S.20 (32-45).

Bireyler anksiyete yaşadıklarında bir takım belirtiler ortaya çıkar. Bunlar; fiziksel gerginlik, kötü bir şey olacak düşüncesiyle gelişen endişe nöbetleri, ruhsal endişe ve panik, sıkıntı veren ve hoşa gitmeyen duygulanım, kişinin bu duyguları tek başına yaşaması ve algılaması[76].Anksiyete yaşayan bireyde; dikkatini toplamada güçlük, algılamada sorun ve düşüncelerde bulanıklaşma gibi duyusal belirtiler; çaresizlik, gerginlik, dehşete kapılma ve panik halinde olma gibi duygusal belirtiler; başaramama endişesi, olumsuza odaklanma, çıldıracakmış korkusu gibi bilişsel belirtiler; hareketlerde yavaşlama, konuşmada yavaşlama veya hızlanma, hızlı nefes alıp verme gibi davranışsal belirtiler; kan basıncında artma, nefes almada güçlük, göğüste ağrı ya da sıkışma hissi gibi fizyolojik belirtiler ve kontrolünü kaybetme korkusu, duygularıyla baş edememe korkusu ve yanlış anlaşılma korkusu gibi kavramsal zorluklar görülebilir[77].

Bireyler anksiyete ile baş edebilmek için; içe dönme, dışa vurma, bedene yansıtma, kaçınma ve sorun çözme yöntemlerini kullanırlar. İçe dönmede birey, anksiyetenin yaratmış olduğu rahatsız edici duygu ve düşüncelerden dolayı içe kapanır; dışa vurmada anksiyetenin neden olduğu gerginliği öfke patlamaları ile dışarı yansıtır; bedene yansıtmada anksiyete kaynaklı bedende sürekli bir ağrı ve rahatsızlık hissedilir; kaçınmada anksiyeteyi artıracak olay ve ya durumlardan mümkün olduğunca kaçma gelişir; sorun çözmede ise, anksiyeteyi ortadan kaldırmak için sürekli çözüm yolları ararlar[78].

Gençtan (1993)' a göre kişi çoğu zaman yaşadığı kaygının bilincinde değildir. Öfke, şüphe, istek ve tedirginlik gibi duygular o kadar hızlı ve yoğun yaşanır ki bilinç düzeyine çıkmadan unutulur[79].

2.2.1.Anksiyeteyi (Kaygı) açıklayan kuramlar

2.2.1.1.Psikoanalitik Bakış Açısına göre Anksiyete (Kaygı) Kavramı

Freud ilk önce anksiyetenin ortaya çıkmasında, dürtülerin bastırılması ve zorlanmaların etkili olduğunu ifade ederken daha sonra fikrini değiştirerek kaygının egoyla ilişkili olduğunu ve

---

[76] Özcan Köknel, **Korkular Takıntılar Saplantılar**. İstanbul: Altın Yayınları, 2004, s.95.

[77] Raşit Tükel, Tuna Alkın, **Anksiyete Bozuklukları** Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları, **Bilimsel Çalışma Birimleri Dizisi** No:4, 1. Baskı, Ankara, 2006, S: 141-143.

[78] Arda Öztürk, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik Programı Öğrencilerinin Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeyleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli, 2008, s.48. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[79] Sümeyye Elmas Hoşşirin, Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Öğretmeye Yönelik Kaygı Düzeyleri Ve Bu Kaygıya Neden Olan Faktörler, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, 2010, s.35. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

egonun tehdit edildiği ya da tehlike yaşayacağını anladığı durumlarda kaygının ortaya çıktığını ifade etmiştir [80].

2.2.1.2. Bilişsel Bakış Açısına Göre Anksiyete Kavramı

Bu yaklaşımda anksiyetenin yaşanan olaylar ve durumlardan değil kişinin bilişsel olarak o olayı çarpıtmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Beck, anksiteyi bir piramide benzetmekte ve bu piramidin en altında doğru olmayan yerleşik köklü inanışlar, ortasında hassas ve kırılgan düşünceler en üstünde ise otomatik düşünceler ve bilişsel çarpıtmalar vardır. Bilişsel yaklaşımda; birey çevreden her an tehlike geleceğine kendini inandırmış ve bunun stresi ile birlikte de kişi zarar göreceği düşüncesiyle sürekli kaygı yaşamaktadır [81].

2.2.1.3. Öğrenme Kuramına Göre Anksiyete Kavramı

Bu kurama göre anksiyete kişiden bağımsız olarak dış faktörlerle oluşmaktadır. Sullivan anksiyete için iki neden öne sürmekte, bunlardan biri; bireyin büyüme sırasında ebeveyn ve yakın çevresinden anksiyeteyi empati yolu ile öğrenebileceğini, diğer neden ise bireyin toplumsal yaşama katılımı ile edindiği deneyimlerin etkili olduğudur [82].

2.2.1.4.Davranışçı Kurama Göre Anksiyete Kavramı

Bu kuramda, pekiştirmenin öğrenmenin önemli gerekliliklerinden olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla anksiyetenin olumsuz bir pekiştireç olduğu ve düşük düzeydeki kaygıların zamanla yüksek düzeyli hale gelebildikleri belirtilmektedir. Anksiyete davranışları diğer kişiler tarafından ödüllendirilir ise bu ödül ile edimsel koşullanma gelişmekte ve kaygı kalıcı hale gelebilmektedir [83].

2.2.1.5.Varoluşçu Kurama Göre Anksiyete Kavramı

Bu kuramcılardan Irvin Yalom, bireyin yaşamda varlığını sürdürebilmesi için yaşamdaki tehdit ve tehlikelerin farkında olmaları gerektiğini belirtmektedir. Anksiyeteyi pozitif ve negatif olmak üzere ikiye ayırmakta ve pozitif kaygının kişinin kendini korunaklı hale getirmesi için

---

[80] Sigmund Freud, ***The Problem of Anxiety***, QuarterlyPress, New York, 1963, s.48.

[81]Sümer, ***a.g.e.,*** 2008.

[82] Geçtan Engin, ***Psikodinamik Psikiyatri*** **ve** ***Normal Dışı Davranışlar***, İstanbul, Metis Yayınları, 2006.
[83] Elmas ***a.g.e.,*** 2010.

önemli olduğu, negatif kaygının ise bireyi üzerek bu tehditlerle baş etmekte zorlayabileceğini ifade etmektedir[84].

Çalışmalar incelendiğinde; gençlerin en çok yaşadıkları anksiyete alanlarının: gelecek, kişisel ve psikolojik ilişkilerle ilgili,serbest zamanları değerlendirme ve okul çalışmalarına uyum anksiyetelerinin olduğu gözlenmiştir [85] . Spielberger, Amerikada yaşayan Üniversite öğrencilerinde yapmış olduğu araştırmalarda, üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyleri yükseldiğinde akademik başarılarının daha düşük olduğu ve kaygı düzeyiazaldıkça derslerdeki başarının arttığını göstermektedir [86] . Dobson (1985)'ın, British Columbia Üniversitesi'nde okuyan kız ve erkek öğrencilerde yaptığı çalışmada anksiyete ve depresyon arasında, ayrıca depresyon ve anksiyete düzeyi ile cinsiyet arasında istatistiksel bir anlamlılık tespit edememiştir [87]. Özyürek (1989)'in, Üniversite Öğrencilerinde yaptığı çalışmada; ev, aile, okul, arkadaşlık, gelecek ve sağlık sorunları yaşayan gençlerde kaygı düzeyini daha yüksek bulmuştur [88]. Kız öğrencilerdeki anksiyete düzeyinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır[89] [90] [91]. Hisli' nin (1989), Öy'ün (1991) yılında üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmalarda ise cinsiyet ile anksiyete arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır [92].

2.3 STRES

Stres kelimesi, Latince "estrictia" kökünden gelir. 17. yüzyılda dert, keder, bela ve felaket gibi anlamlarda kullanılmasına rağmen; 18 ve 19. yüzyıllarda kavrama yüklenen anlam değişmiş ve güç, baskı ve zor gibi anlamlarda objeye, kişiye ya da ruhsal yapıya yönelik

[84] IrvinYalom, ***Varoluşçu Psikoterapi***, Kabalcı Yayın, İstanbul, 1999, s.67.

[85] Kulaksızoğlu, ***a.g.e.***, 2005.

[86] Serpil Aytaç, ve Aşkın Keser, İşsizliğin Çalışan Birey Üzerindeki Etkisi: İşsizlik Kaygısı, ***İş güç Endüstri ilişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi***, Cilt:4 Sayı:2 (1):2002, 48.

[87] Keith Dobson, An Analyas of Anxiety and Depression Scoles. ***Journal of Personality Assessment*** 49,1985,p.522-527.

[88] Ragıp Özyürek, Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Bazı Nitelikleri ile Çeşitli Problemlerinin Kaygı Düzeylerine etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 1989. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[89] Bozkurt, ***a.g.e.,***2004.

[90] Hisli, ***a.g.e.,***1989.

[91] Paul Pharoah, Psychosocial factors and sex differences in high acadcmic attainmenl at cambridge university. ***Oxford Revieıv of Education****, 28* ***(***1), 2002, 21-39.

[92] Belma Öy, Çocuklar için depresyon ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. ***Türk Psikiyatri Dergisi****, 2,1991,* 132-136.

kullanılmıştır [93].Stresin; yüklemek, zorlamak, baskılamak, germek, bastırmak ve zor gibi anlamları vardır[94].

Selye (1936), yılında stresi bedene yüklenilen bir isteme karşı bedenin gösterdiği tepki şeklinde tanımlarken; Konter (1996), stresi çevreden gelen istemlere karşı bedenin verdiği aşırı reaksiyon olarak ifade etmiştir [95] .Selye(1936), stresi yaşamın kaçınılmaz bir parçası olarak kabul etmekte; belli düzeylerdeki stresin kişinin bedensel ve ruhsal işlevlerini yerine getirmelerinde, karşılaştıkları sorunları çözmede gerekli ve önemli olduğunu ifade ederken, bu düzeyin artmasıyla da olumsuz etkilerinin gelişebileceğini belirtmiştir [96].

Stresi meydana getiren olaylara" stres vericiler" ya da stressörler denilmektedir. Bu olaylara bireyin fizyolojik ve psikolojik düzeyde verdiği tepkilerde stres olarak ifade edilir. Organizma stres oluşturan bu tehdit ve zorlanmalar karşısında kendini korumaya alarak, bir tepki zincirini harekete geçirmektedir. Tehlike karşısında" savaş ya da kaç" diye adlandırılan bir cevap ortaya koyar [97].Canlı bu tehlike ile başa çıkamayacağını anladığı an bu ortamdan uzaklaşır ya da tehlike ile başa çıkacağına inandığı an savaşır ve böylelikle yeni duruma uyum sağlar. Stres karşısında bozulan dengenin yeniden kurulması için yeni duruma uyum sağlaması gerekir. Bu nedenle stres tepkisi "Genel Uyum Belirtisi" olarak ta anılır. Genel Uyum belirtisinin alarm reaksiyonu, direnç dönemi ve tükenme dönemi olmak üzere üç basamağı bulunmaktadır. Alarm reaksiyonunda; organizma stres karşısında şoka girer ve bunun ardından başa çıkabilmek için aktif fizyolojik girişimlerde bulunur amaç mücadele ederek ya da kaçarak organizmayı korumaktır. Direnç döneminde; vücudun direnci normalin üstüne çıkar [98]. Tükenme döneminde ise; organizmada geri dönüşü olmayan hasarlar oluşmuştur.Selye yıkımı "Adaptasyon hastalığı" olarak belirtmekte ve Selye' ye göre yaşlanma, sabit adaptasyon enerjisinin zamanla aşınmasıdır [99].Alarm döneminde; stres etmeni ile karşılaşma sonucunda hipotalamo- hipofizer sistem ve otonom sempatik sistem uyarılır. Etmen çok güçlü ise birey birkaç saat/gün içinde ölebilir. Alarm dönemini geçen organizma etmene uyum göstermeye

[93] Baltaş & Baltaş, ***a.g.e.,*** 2003.

[94] Özbekçi, ***a.g.e.,*** 1989

[95] Erkut Konter, *Sporda Stres ve Performans Kuramlar ve Kontrol Etme Teknikleri,* İzmir: ***Saray Medikal Yayıncılık***.1995.

[96] Özbekçi, ***a.g.e.,*** 1989.

[97] Baltaş & Baltaş, ***a.g.e.,*** 2003.

[98] Baltaş & Baltaş, ***a.g.e.,*** 2003.

[99] Baltaş & Baltaş, ***a.g.e.,*** 2003

başlamıştır ve böylece direnç dönemi başlar[100].Direnç döneminde; stres etmeni varlığını sürdürmesine karşı, organizma normalin üstünde dirençli durumdadır. Direnç dönemi etmenin gücüne, bedenin enerjisine ve bedenin adaptasyon yeteneğine bağlıdır. Adaptasyon enerjisinin ani tükenmesi ile birlikte üçüncü dönem başlar (75).[101]Tükenme döneminde; stres oluşturan olay ciddi ve uzun sürerse organizma tükenir ve geri dönüşü olmayan izler gelişir. Bu süreçte alarm reaksiyonu yeniden belirir ve alarm tepkisinin bir sonucu olarak organizmanın adaptasyon enerjisi tamamen tükenmiş ise ölüm, değilse eğer çeşitli hastalık tabloları gelişir[102].

Rice (1999)'a göre tüm tüm fiziksel hastalıkların çoğu psikosomatiktir. Psikosomatik hastalıklar zihnin bedeni etkilediği hastalıklardır. Psikosomatik hastalıklarda, zihin bedeni zayıflatabilir ve hastalık daha da hızlanabilir [103].

Taylor stresin hastalıklara neden olmasına ilişkin dört yoldan bahsetmektedir. Bunlar:

- Doğrudan yol: Stres hastalığın gelişmesine neden olan fizyolojik ve psikolojik değişiklikleri üretebilir.
- Etkileşimsel yol: Önceden var olan fizyolojik ve psikolojik duyarlılıkların önemini vurgular. Stres sadece daha önceden duyarlılığı olan bireylerde hastalığa neden olur. Tek başına stres ya da hassasiyet hastalık oluşumu için yeterli değildir.
- Sağlık davranışı yolu: Stres sağlık alışkanlıklarını ya da sağlık davranış örüntülerini değiştirdiği ölçüde hastalığa neden olur.
- Hastalık davranışı yolu: Kaygı, dikkat dağınıklığı, terleme, uykusuzluk gibi semptomlar, stres altındaki kişiler tarafından hastalık işaretleri olarak yorumlanır [104] .

Psikosomatik ve bütüncül yaklaşım açısından bütün hastalıklar psikosomatik değildir ancak bütün hastalıklarda bir psikosomatik bileşen bulunmaktadır. Çevreden gelen bilginin algılanış tarzı, değerlendirme biçimi, duygu ve düşünce süreçlerini nasıl etkilediği vb. etmenler hastalık oluşumuna katkıda bulunur[105].

---

[100] Temel Alper Karslı, İrem Anlı, Edt: Yrd. Doç Dr. Alper Karslı, ***Sağlık Psikolojisinde Seçme Konular***. Nobel Matbaacılık, İstanbul, 2011.

[101] Karslı & Anlı, ***a.g.e.,*** 2011.

[102] Karslı & Anlı, ***a.g.e.,*** 2011.

[103] Pranee Liamputtong Rice, ***Stressand Health***. Brooks/Cole- Wadsworth.1999.

[104] Karslı & Anlı ***a.g.e.,*** 2011.

[105] Emre Dinçel, Stresin Psikofizyolojisi Ve Strese Bağlı Bedensel Hastalıklar. ***Türk Psikoloji Bülteni***, 2004, 10(34-35), 56-84.

Stresin psikososyal boyutu incelendiğinde; çeşitli nedenlerle ortaya çıkan stresleri günlük stresler, gelişimsel stresler ve yaşam krizlerine neden olan stresler olmak üzere üç ayrı başlık altında toplamak mümkündür. Bu üç kaynağında stresör oluşumunda ve düzeylerinin belirlenmesinde bireye özgü sosyal ve psikolojik özelliklerle birlikteki etkileşimi önemlidir. Bireyin iç ve dış çevresinden gelen uyaranları algılama ve değerlendirme tarzının, bu anlamda doğuştan getirdiği eğilimlerinin, strese yatkınlık düzeyi üstünde belirleyici bir etken olabileceği son yıllarda bilişsel psikoloji alanında yapılan çalışmalarla iyice anlaşılmaya başlanmıştır. Bilişsel psikoloji açısından iki aşamalı bir değerlendirme süreci bulunmakta olup; birincil değerlendirme uyaranın duyu organlarına ulaşarak bir "duyum" deneyimi yaşanmasıdır, ikincil değerlendirme ise uyaranın algılanmasını yani yorumlanmasını içermektedir. Bu değerlendirme sonucunda eğer uyaran birey tarafından bir stresör olarak yorumlandı ise davranışsal olarak gözlemlenebilen yaygın stres tepkileri ortaya çıkmaya başlar: karar vermede güçlük, yetersizlik, değersizlik, güvensizlik ve öfke, sigara ve alkol tüketimine eğilim, bireysel hata ve başarısızlıkları sürekli düşünmek, yakın çevredeki kişilere karşı aşırı güven ve güvensizlik arasındaki gelgitler, alışılmışın üstünde titizlik, sağlığa aşırı ilgi, uyku bozuklukları, ölüm ve intihar fikrinin sık sık tekrarlanması vb. Kişilerin verdikleri tepkiler yaş, statü, eğitim, ekonomik düzey ve benzeri değişkenlere bağlı olarak farklılık göstermekte olup, bireyin etkilenmesinde kültürün de etkisinin olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır [106].

Uzun süreli strese maruz kalmanın sonucunda; anksiyete, depresyon, post-travmatik stres bozukluğu gibi ruhsal hastalıklar gelişebilmektedir[107].Kişi olumsuz etkisi olan stresle karşılaştığında; fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal belirtiler vermektedir:

1. **Fiziksel belirtiler:** Şiddetli ve uzun süreli baş ağrısı, uykusuzluk, yorgunluk, kilo artışı ya da kilo kaybı, göğüs ağrısı, baygınlık hissi, solunum ve sindirim sistemi sorunları, eklem ağrıları, çeşitli cilt sorunları, kardiyolojik sorunlar.

2. **Duygusal belirtiler**: Duygu durum değişiklikleri, sürekli endişeli ve kaygılı olma, öfke, gerginlik, yaşamdan zevk alamama, suçluluk duygusu, güvensizlik, aşırı duyarlılık ve alınganlık.

[106] Karslı & Anlı ***a.g.e.,*** 2011.

[107] Karslı & Anlı ***a.g.e.,*** 2011.

3. **Zihinsel belirtiler**: Karamsarlık, dalgınlık, dikkat ve konsantrasyon güçlüğü, kararsızlık, motivasyon eksikliği, muhakeme yeteneğinde bozulma, yaşama karşı kayıtsızlık ve ilgisizlik.

4. **Davranışsal belirtiler**: Kendisini insanlardan soyutlama, sorumluluklarını ve yapılması gereken işleri tamamlayamama, sigara, alkol alışkanlıklarında artış, çeşitli tikler, öfke kontrol problemi ve öfke patlamaları, aşırı ve uygunsuz tepkiler verme [108].

Fiziksel ve psikolojik değişikliklerin en yoğun yaşandığı ergenlik ve gençlik döneminde birçok stres faktörü bireyi etkilemektedir. Bunların başında; arkadaş, aile ve okul ilişkileri, kimlik arayışı, bedensel imajına, cinsel ve sosyal rolüne uyum, bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme duygusu, ideal benliğine ulaşma ve onunla özdeşleşme çabası gibi birçok değişiklik gencin stres yaşamasına neden olmaktadır [109].

Korkut (2004) çalışmasında; gencin yaşadığı bir takım önemli yaşamsal olayların, ihmal ve istismarın, ekonomik etmenlerin, anne baba eksikliği ya da boşanmalar, beklenti yüksekliği, gelecek kaygısı, beden imajından memnuniyetsizlik, akran zorbalığı, akran çatışması, karşı cinsle arkadaşlık kuramamak ve akademik başarısızlık gibi durumların stresi artıran risk etmenleri arasında olduğunu belirtmiştir. Yavuzer (1995)'e göre, anne ve babanın kişilik bozuklukları, gençle kurdukları yanlış ve kötü iletişim genç açısından önemli stres faktörlerindendir. Gencin yaşadığı ailede şiddet ve kavganın olması ve sürekli buna tanık olunması genci karmaşaya ve çatışmaya itebilmektedir. Bunun yanında ailenin aşırı koruyucu olması, aşırı baskı ve kardeş ayırımı yine gencin yoğun stres yaşamasına neden olabilmektedir [110].

Gençlik döneminde stresle başa çıkma; önemli bir kavramdır. Başa çıkmada temel nokta; bireyin kendisinde stres oluşturan nedenleri, vereceği tepkileri tanıması ve stres faktörlerini doğru yöneterek en az ya da hiç zarar görmeden geçirmesini sağlayacak yöntemler geliştirmesini öğretmektir. Stresle başa çıkmadaki başarı koruyucu ruh sağlıkları

[108] Bruce Braham, ***Stres Yönetimi Ateş Altında Sakin Kalabilmek***. V. Diker (çev.),İstanbul: Hayat Yayınları,1998.

[109] Haluk Aydın, Ergenlerin Kişilik Özelliklerinin Stresle Başa Çıkma ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. 2008. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[110] Aydın, ***a.g.e.,*** 2008.

hizmetleri ve önlemleri arasında önemli bir yer tutmaktadır[111][112]. Stresle başa çıkmada iki yol izlenebilmektedir. Kişi ya stres oluşturan faktörlerden mümkün olduğunca uzak tutulmaya ya da strese karşı direnci artırılmaya çalışılmaktadır [113].

Folkman ve Lazarus tarafından 1980 li yıllarda iki tür başa çıkma yöntemi tanımlanmış olup bunlar; sorun odaklı ve duygu odaklı başa çıkma yanıtlarıdır. Sorun odaklı yaklaşımda; bireyin karşılaştığı soruna yönelik alternatif çözümler geliştirmesi ve uygulaması girişimlerini kapsarken; duygu odaklı yaklaşımda ise; yaşanan duruma karşı bilişsel yapının yeniden yapılandırılması esas alınmaktadır. 1990'lı yıllarda "kaçınma tarzı" denilen bir başa çıkma yöntemi tanımlanmış olup; burada stresli durumdan kaçınmayı sağlayan fiziksel ve bilişsel faaliyetleri içermektedir [114] [115].Baş etme becerileri yetersiz kaldığında ya da çöktüğünde; beden organ ve sistemleri(hipotalamus- hipofiz aksı, otonom sinir sistemi, beynin duygusal ve bilişsel bütünleştirme merkezleri ve bağışıklık sistemi) stresi yaşar [116].

Yapılan çalışmalarda; anne ve babanın eğitim durumunun, anne ve baba yaklaşımının aşırı otoriter ya da ilgisiz olmasının, ebeveynlerdeki alkol alışkanlığının, ailenin sosyo ekonomik düzeyinin, gencin akademik başarısındaki düşüklüğün, yaşama dair olumsuz otomatik düşüncelerin yoğun oluşunun stresle başa çıkma tarzının belirlenmesinde etkili olduğu gösterilmektedir [117] [118] [119] [120] . Ayrıca cinsiyet değişkeniyle, stresle başa çıkma

---

[111] Zuhal Baltaş, Stres ve sağlık. ***Sağlık Psikolojisi Halk Sağlığında Davranış Bilimleri***. Remzi Kitapevi. İstanbul. 2000, s:133-170.

[112] Margeret Beasley, Ted Thompson, John Davidson Resilience in Response To Life Stress: The Effects Of Coping Style and Cognitive Hardiness. ***Personality and Individual Differences***;34: 2003,77-95.

[113] Muns, P., Schmidt H., Lambrichs R. et al.Protective and Vulnerability Factors of Depression in Normal Adolescents. ***Behaviour Research and Therapy***; 39:2001,555- 565.

[114] Folkman & Lazaruz, ***a.g.e.,***1980.

[115] Pedro Avero, Kimberly Corace, Norman Endler et al. Coping Styles and Threat Processing, ***Personality and Individual Differences***; 34.2003.

[116] Leo Goldberger & Shlomo Breznitz, ***Handbook of StressThe oriticaland Clinical Aspects***. NewYork: A Division of McMillan Inc.1982.

[117] Ferda Aysan, Lise Öğrencilerinin Stres Yaşantılarında Kullandıkları Başa çıkma Stratejilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Hacettepe Üniveristesi Sosya Bilimler Enstitüsü, Ankara.1988. **(Yayımlanmamış Doktora Tezi)**

[118] Müge Akbağ, Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Üniversite Öğrencilerinde Olumsuz Otomatik Düşünceler, Transaksiyonel Analiz Ego Durumları ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. , Marmara Üniversitesi EğitimBilimleri Enstitüsü, İstanbul. 2000. **(Yayımlanmamış DoktoraTezi).**

[119]Sibel Kahraman, Cinsiyetleri, Yalnızlık, Başarı ve Sınıf Düzeyleri Farklı Yatılı Olan ve Olmayan Meslek Lisesi Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1995. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[120] Türkan Doğan, Başkent Üniversitesi Öğrencilerinin Stresle Başa çıkma Stratejilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayınlanmamış Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,1999. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

tarzının ilişkili olduğu ve cinsiyetin bir farklılık oluşturmadığına dair olmak üzere iki şekilde çalışmalar bulunmaktadır[121] [122] [123] [124].

Yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalara bakıldığında; stresin farklı değişkenlerle ilişkili olduğu görülmektedir.Akbağ (2000)'ın, üniversite öğrencilerinde stresle başaçıkma tarzları ile ilgili yaptığı çalışmada, gençlerdeki olumsuz otomatik düşüncelerin düzeyi arttıkça, stresle başa çıkma düzeylerinin azaldığı, gelir düzeyinin, anne baba eğitim düzeyi ve tutumlarının stresle başa çıkmada önemli oldukları fakat sınıf düzeyi ile stres arasında bir anlamlılık olmadığı sonucuna varmışlardır [125]. Folkman ve Lazarus'un 1980 yılında yaptıkları çalışmada; orta yaş grubundaki erkeklerin aynı yaş grubundaki kadınlara göre problem odaklı başa çıkma yöntemlerini daha fazla kullandıklarını saptamışlardır[126].Yılmaz (1993)'ın üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada ise; kızların stres düzeylerinin erkeklere göre yüksek olduğunu, fakat erkeklerinde stresle başa çıkma stratejileri açısından kızlara göre daha başarılı oldukları sonucuna varmıştır [127].

Kaya ve arkadaşlarının 2007 yılında Tıp Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulunda yaptıkları çalışmada sosyal desteğin, annenin eğitim düzeyinin, gelir düzeyinin gençlerin stresle başa çıkmalarında önemli olduğu saptanmıştır [128]. Damis'in 1988 yılında üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada somatik yakınmalarla yaşam stresörleri ve baş etme yöntemlerinin ilişkili olduğu ve somatik yakınmaların kızlarda erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır [129].

---

[121] Dağ, ***a.g.e.,***1990.

[122]Sibel Türküm, ***Bilişsel-Davranışçı Yaklaşıma Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Bilişsel Çarpıtmalar ve İletişim Becerileri üzerindeki Etkisi.*** Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:56, Eskişehir.

[123] Dilruba Binboğa, Osman gazi Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Öğrencilerinin Stresle Başaçıkma ve Genel Sağlık Durumlarının İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir. 2002. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[124] Meral Çiftçi (Pamik), Bir Grup Lise Öğrencisinin Stresle Başa çıkma Yolları ile Strese Karşı Dayanıklıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir. 2002. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[125] Akbağ, ***a.g.e.,***2000

[126] Folkman & Lazaruz, ***a.g.e.,***1980

[127] Nigar Yılmaz, Üniversite Öğrencilerinde Stres Düzeyleri, Psikopatoloji ve Stresle Başa çıkma. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 1993. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[128] Mine Kaya vd., Tıp Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Depresif Belirti Yaygınlığı, Stresle Başa çıkma Tarzları ve Etkileyen Faktörler. ***Türk Psikiyatri Dergisi*** 2007; 18 (2): 137-146.

[129] Louis Francis Damis, Family Relations, Coping and Somatic Disstress in a College Population", ***Dissertation Abstracts International***, 49(5), 1988, ss. 1937–1938.

2.4. YAŞAM DOYUMU

2.4.1 Yaşam Doyumu İle İlgili Kavramlar

Doyum, kişilerin yaşama dair istek, gereksinim ve beklentilerinin karşılanma durumudur. Yaşam doyumu kavramı ise ilk kez 1961 yılında Neugarten tarafından ortaya atılmıştır. Neugarten'e göre yaşam doyumu, kişinin yaşamdaki istekleri(beklentileri) ile şu anda sahip olduklarının karşılaştırılmasından elde ettiği sonuçtur[130].“Öznel iyi oluş”, “mutluluk” ve “yaşam kalitesi” kavramları yaşam doyumuna benzer hatta bazen onun yerine de kullanılabilmektedir fakat her birini yaşam doyumundan ayıran özellikleri vardır.

1969 yılında ilk kez Bradburn tarafından ortaya atılmış olan öznel iyi oluş; olumsuz ve olumlu duygu arasındaki denge olarak ifade edilmiştir. Öznel iyi oluş, isteklilik, enerjik olma, kararlılık gibi olumlu duyguları, kaygı, korku, üzüntü ve suçluluk gibi olumsuz duyguları ve yaşam doyumunu da kapsayan geniş bir içeriğe sahiptir. Yaşam doyumu yaşamın geneline ilişkin bilişsel değerlendirme ve yargılamaları içerir[131].Mutluluk; bireyin hedefine ulaşması için çaba göstermesidir. Yaşam doyumuna göre daha soyut ve hedefe ulaşma çabası vardır, yaşam doyumunda ise yaşanılan sürecin ne kadar doyum sağlayıcı olduğu önemli iken mutluluk geleceğe yönelik eylemlere bağlı gelişmektedir[132].

Yaşam kalitesi; Dünya Sağlık Örgütü tarafından “beklentileri, hedefleri, ilgileri ve standartları ile ilgili olarak, bireyin yaşadığı kültür ve değer yargıları bütünü içinde durumlarını algılama ve değerlendirme biçimi” olarak tanımlanmıştır[133]. Dolayısıyla yaşam kalitesi yaşamla ilgili algılama ve yorumların ürünü olup yaşam doyumundan farklılık göstermektedir.

Yaşamın tamamını kapsayan yaşam doyumu bireyin ruh sağlığının önemli bir göstergesi olabilmektedir. Yaşamdaki çatışmalar, yaşanan olumsuz gelişmeler, engellenmeler, yaşanan zorluklar yaşam doyumunun düşmesine neden olabilmektedir[134].

---

[130] Özer & Karabulut, ***a.g.e.,*** 2003.

[131] Ünsal Yetim, ***Toplumdan Bireye Mutluluk Resimleri*** (1. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık. 2001.

[132] Aşkın Keser, *Çalışmanın Anlamı, İnsan Yaşamındaki Yeri ve Yaşam Doyumu Üzerine Bir Uygulama.* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. 2003. **(Yayınlanmamış Doktora Tezi).**

[133] Mehmet Top vd., Psikiyatride Yaşam Kalitesi. ***Düşünen Adam,*** 16(1), 2003,18.23.

[134] Sevgi Demirel ve Sylvain Canat, Ankara'daki Beş Eğitim Kurumunda Kendini Yaralama Davranışı Üzerine Bir Çalışma. ***Kriz Dergisi,*** 12(3), 2004, 1-9.

Yaşam doyumu kavramı bireyden bireye algılama farklılıkları göstermektedir. Kavramdaki belirsizliğin giderilmesinde, yaşam doyumunu etkileyen etmenlerin belirtilmesi önemlidir. Bunlar; günlük yaşamdan mutlu olmak, hedeflere ulaşma konusunda uyum, yaşamı anlamlı bulmak, olumlu kişisel kimlik, kişinin kendisini bedensel olarak iyi hissetmesi, sosyal ilişkiler, ekonomik güvenlik [135].Yapılan araştırmalar yaşam doyumunun; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve gelir düzeyi gibi birçok sosyodemografik faktörden etkilendiğini göstermektedir(33).[136]

Yaş: Bu alanda; ilk yıllarda yapılan çalışmalarda gençlerin daha mutlu oldukları görülürken son yıllardaki çalışmalarda yaş ile yaşam doyumu ilişkisi sıfıra yakın olarak saptanmaktadır.[137]

Cinsiyet: Yapılan çalışmalarda kadınların erkeklere göre daha fazla olumsuz duyguları olmasına karşın, kadınların yaşamdan daha fazla zevk ve keyif aldıkları saptanmaktadır. Ayrıca yapılan araştırmalar farklı toplumlarda cinsiyet ilişkisi ile farklı sonuçlar çıkabileceğini göstermektedir [138] .Doyum açısından cinsiyetler arasındaki fark küçüktür[139].Ülkemizde Ünal, Karlıdağ ve Yoloğlu (2001) tarafından hekimlerde yapılan bir çalışmada yaşam doyumu kadınlarda erkeklere göre daha yüksek bulunmuş, Avşaroğlu'nun yaptığı çalışmada ise erkeklerde yaşam doyumu kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur [140] [141].

Medeni durum: 1995 yılında Dikmen tarafından yapılan çalışmaya göre; evlilik süresi ileiş ve yaşam doyumu arasında olumlu bir ilişki saptamıştır. Ancak bekar çalışanların evli olanlara göre daha az sorun yaşadıkları ve yaşamdan daha fazla doyum aldıkları

[135] Ünsal Yetim, The impacts of individualism / collectivism, self-esteem and feeling of mastery on life satisfaction among the Turkish University students and academicians. ***Social Indicators Research,*** 61(3),2003, 297-317.

[136] Özer & Karabulut, ***a.g.e.,***2003.

[137] Yetim, ***a.g.e.,***2001.

[138] Lu Luo, Lin Yuyi, Shıh Jianbinand JU L.,Personal and Environmental Correlates of Happiness, , ***Personality and Individual Differences***,1997, 23(3), s. 453-462.

[139] Yetim, ***a.g.e.***,2001.

[140] Süheyla Ünal, Rıfat Karlıdağ ve Saim Yoloğlu, HekimlerdeTükenmişlik ve İş Doyumu Düzeylerinin Yaşam Doyumu Düzeyleri İle İlişkisi, KlinikPsikiyatri, 2001, 4(2),ss. 113-118.

[141] Mustafa Tabuk, Elit Sporcularda İş Aile Çatışması ve Yaşam Tatmini İlişkilerinin İncelenmesi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, Türkiye, 2009**.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

belirtilmektedir [142] [143]. Dolayısıyla değişik etmenler medeni durumu ile yaşam doyumu ilişkisini etkileyebilmektedir.

Eğitim düzeyi: Eğitim seviyesi yüksek olan kişilerin isteklerini karşılama ve yaşam becerilerini daha iyi kullanmalarından dolayı daha mutlu oldukları ve yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu gösterilmektedir.Campbell'in 1981 yılında yaptığı araştırmada eğitimin yaşam doyumu üzerinde etkili olduğu fakat bu etkinin çok güçlü olmayıp bir çok değişkenden etkilendiğini belirtmiştir. Bir diğer araştırmada eğitimin kadınlar üzerinde olumlu etkisi olduğunu göstermektedir [144] [145].

Gelir durumu: Yapılan birçok araştırmada gelir durumu ile yaşam doyumu arasında arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır [146147].

Çalışma yaşamı: Yaşamın önemli bir parçası olan iş yaşamının yaşam doyumu ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar yanında; etkisi olmadığı hatta azalttığı yönünde de çalışmalara rastlanmaktadır[148] [149].

Kişilik özellikleri: Kişilik özellikleri ile yaşam doyumu arasındaki ilişki değerlendirildiğinde; yaşamdaki olaylara daha iyimser bakan ve yorumlayan insanların yaşam doyumunun daha yüksek olduğu görülmektedir [150].Diener ve Seligman'ın 2002 yılında yaptığı bir araştırmaya göre mutlu olan bireylerin mutsuzlardan daha sosyal, dışa dönük, ve uyumlu oldukları görülmektedir[151].

---

[142] Luo & Yuyi, ***a.g.e.,*** 1997.

[143] Ahmet Alpay Dikmen, İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi, ***Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi***, 1995, Cilt: 50, No: 3-4,s.115-140.

[144] Yetim, ***a.g.e.,***2001.

[145] Tabuk, ***a.g.e.,***2009.

[146] Birol Doğan ve Süleyman Moralı, Üniversite Öğretim Elemanlarının Sporla İlgili Tutumları İle Yaşam ve İş Doyum Düzeylerinin Spor Yapma Alışkanlıklarıyla İncelenmesi***, Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi***,1999, Cilt: 3,Sayı: 1, s. 16-27.

[147] Songül Tümkaya, Duygusal Zeka Mizah Tarzı Ve Yaşam Doyumu: Üniversite Öğretim Elemanları Üzerine Bir Araştırma, ***Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi***, 2008, Cilt:3, Sayı:30, S: 1-18.

[148] Nermin Uyguç vd., *İş ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Üç Temel Varsayım Altında İncelenmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, ***İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi***,1994, Cilt:13, Sayı:2, ss. 193-204.

[149] Aşkın Keser, ***İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi*** *:Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama***, *Çalışma ve Toplum Dergisi,*** 2005, Sayı:4, ss. 77-95.

[150] Richard Ryan, Edward Deci, *On Happiness Andon Hedonic and Human Potentials: A Revie wofResearch Eudaimonic Well-Being*, ***Annual Reviewof Psychology***, 2001, 52, pp. 141-166.

[151] Ed Diener and Martin Seligman, *Very Happy People*, ***Psychological Science***, 2002,13(1), pp. 81-84.

2.4.2. Yaşam Doyumu İle İlgili Kuramlar

2.4.2.1. Aşağıdan Yukarıya-Yukarıdan Aşağıya Kuramı (Tabandan Tavana-Tavandan Tabana Kuramı)

Felsefecilerin genel olarak önerdikleri bir kuram olup; mutluluk bu kurama göre küçük arzu ve isteklerin bir araya gelmesiyle oluşur. Çağımız modern psikoloji anlayışı içinde bulunan popüler yaklaşımlardan biridir. Mutlu anların toplamıyla bir mutlu yaşamın oluştuğu görüşünü ve doyumu yakalayan kişinin mutlu olduğunu savunur [152].Bireylerin olaylara subjektif yaklaşımları tabandan tavana, bütün bireylerde aynı mutluluğa neden olabilen olaylar yukarıdan aşağıya yaklaşımı ile alınmakta ve bu duruma "mutluluğun bütünleştirilmesi" denilmektedir [153].

2.4.2.2. Ereksel Kuram

1960'lı yıllarda Wilson tarafından ortaya atılan bu kurama göre; bireylerde doyurulmuş ihtiyaçların mutluluğa, doyurulmamış ihtiyaçların ise mutsuzluğa neden olduğu belirtilmektedir. Wilson'un öne sürdüğü bu kurama üç eleştirel yaklaşımda bulunulmuştur. Bunlardan ilki; evrensel olarak düşünüldüğünde tüm kültürlerde ihtiyaçlar karşılandığında oluşacak mutluluğun aynı olması beklenirdi ki durumun böyle olmadığını gösteren çalışmalar bulunmaktadır. İkincisi; kişiler farklı istek ve amaçlara sahip olduklarından doyuma ulaşmak için de farklı yollar izleyebilmektedirler. Üçüncü olarak; bir isteği ve amacı olmayan bireylerin mutluluğa ve doyuma ulaşmaları olanaksız görünmektedir[154] [155].

2.4.2.3.Etkinlik Kuramı

Bu kuramın ilk temsilcilerinden biri Aristoteles olup; mutluluğun erdemli etkinlikler sonucunda geliştiğini savunmaktadır. Adı geçen etkinlikler içinde; spor, hobiler, seyahatler gibi sosyal alan faaliyetleri bahsedilmektedir. Bireyin yetenek ve becerilerinin yeterli olması

---

[152] Meliha Dost, Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, ***Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi***, 2007, 2(22), 132-143.

[153] Duru Gündoğar vd., Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordayan Etkenlerin İncelenmesi,Klinik Psikiyatr, 2007, 10(1), 14-27.

[154] Tabuk, ***a.g.e.,***2009

[155] Ed Diener, *Subjective Well-Being*, ***Psychological Buletin***,1984, 95 (3), s.542-575.

durumunda gerçekleştirilen bu tür aktivitelerin zamanla kişiye haz sağlayacağı ifade edilmektedir[156]. Kuramın ana teması olarak; kişinin sürekli mutluluğu araması anlamsız bulunmakta ve etkinliklere konsantre olunduğunda mutluluğun kendiliğinden geleceği savunulmaktadır[157].

2.4.2.4.Bağ Kuramı

Hatırlamayı temel alan ve mutluluğun bellekte bir ağının olduğunu belirten, bilişsel psikologlar tarafından benimsenmiş bir kuramdır. Bilişsel faktörü doyumun belirleyicisi olarak kabul etmekte ve kuramda bireylerin olaylara yüklediği anlamın önemi üzerinde durulmaktadır. Bilişsel koşullanmanın mutluğu ya da mutsuzluğu etkileyebileceği düşünülmektedir. Diener'e göre bireyler olumlu olayları daha kolay hatırlarken, olumsuz yaşantıları daha zor ve az hatırlarlar. Dolayısıyla da olumlu ağa daha fazla sahip olan bireyin olaylara da olumlu tepkiler verdiği düşünülmektedir[158] .

2.4.2.5. Yargı Kuramı

Bireyin yaşam doyumunda yaşam koşulları ile bu koşulların kişiler tarafından değerlendirilmesinin karşılığı önemsenmektedir. Dolayısıyla bu kurama göre birey var olan durumu ile kendine ölçüt olarak aldığı standartları kıyaslayarak yaşamdan doyum alır ya da almaz. Bu durumlar birbiri ile ne kadar uyumlu ise yaşam doyumu o kadar yüksektir. Kişinin yaşadığı toplum, yetenekleri, duyguları, yaşam tecrübeleri ve yaşadıkları olaylar bu doyumda etkili olacaktır[159] [160].

Eren'in 2008 yılında onkoloji hemşireleri ile yaptığı çalışmada iş ve yaşam doyumları araştırılmış olup; sonuçta medeni durum ve cinsiyetlerinin farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır [161].Ülker ve Recepoğlu'nun 2012 yılında Üniversite akademik personeli ile

---

[156] Keser, ***a.g.e.***,2005.

[157] Diener, ***a.g.e.***,1984.

[158] Şükran Şahin, *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik ve Yaşam Doyumu Düzeyleri.* Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin 2008. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[159] Johnson Doh Chull Shinand, Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life, ***Social Indicators Research***, 1978, 5(1-4), s. 475-492.

[160] Ruut Veenhoven vd., ***A comparativeStudy of Satisfactionwith Life in Europe***, Eotvos University Press, Budapest, 1996, s.11-48.

[161] Türkan Arslan Eren, *Onkoloji Hemşirelerinin iş Doyumu ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi*, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.2008. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

yaptıkları çalışmada yaş, cinsiyet, unvan, hizmet yılı ve medeni durumları ile yaşam doyumları arasında istatistiksel anlamlılık saptanmıştır[162].

Koçak ve İçmenoğlu' nun 2012 yılında lise öğrencilerinde yaptıkları çalışmada duygusal zekâ alt boyutları ve yaratıcılık düzeyleri ile yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur [163].Özer'in 2001 yılında huzurevi ve ailesiyle birlikte yaşayan insanlarla yaptığı çalışmada; ailesiyle aynı ortamlarda yaşayanların yaşam doyumu huzurevinde kalanlara göre daha yüksek bulunmuş çalışmada ayrıca meslek ve sağlık durumları ile, eğitim durumu, medeni durum ve boş zamanları değerlendirme durumları ile yaşam doyumu arasında ilişki tespit edilmiştir [164] .Erdem, Karabulutlu, Okanlı ve Tan'ın 2004 yılında hemodiyaliz hastalarında yaptıkları çalışmada eğitim düzeyi ve yaş ileyaşam doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır [165].Moller'ın 1996 yılında Güney Afrikalı üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada gelir düzeyi ve etnik özellikler ile yaşam doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulmuştur (121)[166]Diener'ın 1984 yılında huzurevinde yaşayan yaşlılarla yaptıkları çalışmada yaşlıların bedensel aktiviteleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişki araştırılmış olup; sağlık ile yaşam doyumu arasında güçlü bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır[167].

---

[162] Tümlü Gamze Ülker, Ergün Recepoğlu, *Üniversite Akademik Personelinin Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi*, ***Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*** , 2012, Cilt3, 205-213.

[163] Recep Koçak ve Eda İçmenoğlu, *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve Yaratıcılık Düzeylerinin Yaşam Doyumlarını Yordayıcı Rolü*, ***Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi***,2012,4 (37), ss. 73-85.

[164] Birsen Altay, *Huzurevinde ve Aile Ortamında Yaşayan Yaşlıların Öz Bakım Gücü ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi,* Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2001. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[165] Neşe Erdem ve Erdem Karabulut, Hemodiyaliz Hastalarında Umutsuzluk ve Yaşam Doyumu, **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi**, 2006&2004, 11, 1-17.

[166] Moller V., *Life Satisfactionand Expectations for The Future in Sample of University Students: A Research Note*, ***South African Journalof Sociology***,1996, 27(1), 109-125**.**

[167] Ahmet Akın ve Bayram Çetin, Depresyon, anksiyete, stres ölçeği (dasö): geçerlik ve güvenirlik çalışması. ***Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*****,** 2007,7, 241-268.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma tarama modeli niteliğindedir. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulunun tüm bölümlerinde eğitim gören üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete, stres ve yaşam doyumu düzeylerinin kız ve erkek öğrencilerdeki farklarını ve değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılmış korelasyonel ve nedensel karşılaştırma içeren ilişkisel türden bir çalışmadır.

3.2 ARAŞTIRMA ÖRNEKLEMİ

Bu araştırmanın evrenini İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulunda 2019– 2020 eğitim-öğretim yılında eğitim görmekte olan 2964 öğrenci oluşturmaktadır. Devamsız öğrenciler, anadili Türkçe olmayan öğrenciler, çalışmaya katılmaya istekli olmayan öğrenciler, zaman ve maddi nedenler göz önüne alınarak evrenden örneklem alınması yoluna gidilmiştir. Evreni temsil etmek üzere basit tesadüfi örneklem yöntemi ile örneklemin teşkil edilmesinin evrendeki tüm öğrencileri temsil etmek için daha uygun olacağı öngörülmüştür. Sürekli değişkenlerde sonlu evren formülü kullanılarak 340 öğrencinin örneklemi temsil edebileceği hesaplanmıştır. Yukarıdaki etkenler göz önüne alınarak hedeflenen sayının üç katı olacak şekilde 1020 form öğrencilere dağıtılmıştır. Eksik doldurulan ve boş bırakılan formlar düşüldükten sonra elde edilen 982 form araştırmanın örneklemini teşkil etmiştir.

3.3. ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada verilerin toplanması için üç ölçme aracı kullanılmış ve veriler SPSS programına girilmiştir.

3.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmada örneklemi oluşturan kişilerin sosyo demografik özellikleri ile ilgili bilgilere ulaşmak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yaş, cinsiyet, eğitim gördüğü bölüm, sınıf, kardeş sayısı, aile yapısı, medeni durum, gelir durumu, anne ve babanın eğitim durumu, akademik başarı durumu, sosyal ilişkilere katılma ve sosyal ilişkilerden memnuniyet gibi bilgileri içeren 24 sorudan oluşan bir " Sosyodemografik Bilgi Formu" kullanılmıştır.

3.3.2.Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASÖ)

1995 yılında Lovibond ve Lovibond tarafından geliştirilmiş 42 maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçekte soruların ilk 14'ü depresyon, ikinci 14'ü anksiyete ve son 14'lük kısım ise stres boyutlarına ait soruları içermektedir. Ölçekte 0 bana hiç uygun değil 1 bana biraz uygun, 2 bana genellikle uygun ve 3 bana tamamen uygun, şeklinde 4"lü likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Depresyon, anksiyete ve stres boyutlarının her birinden alınan puanların yüksek olması, bireyin ilgili probleme sahip olduğunu göstermektedir. Toplam puanları 0 ile 42 arasında değişen ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması 2007 yılında Akın ve Çetin tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmaları sonucunda; test-tekrar test güvenirliği r=.99, iki yarı güvenirlik puanları r=.96 ve madde-test korelasyonları ise .51 ile .75 arasında hesaplanmıştır [168] .

Ölçeği geliştiren Akın ve Çetin tarafından depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin derecelendirmesi yapılmış olup; 0-9 aralığı normal, 10-13 aralığı hafif, 14-20 aralığı orta, 21-27 aralığı ileri ve 28+ ise çok ileri depresyon düzeyi olarak; 0-7 aralığı normal, 8-9 arası hafif, 10-14 aralığı orta, 15-19 aralığı ileri ve 20+ ise çok ileri anksiyete düzeyi olarak; 0-14 aralığı normal, 15-18 aralığı hafif, 19-25 aralığı orta, 26-33 aralığı ileri ve 34+ ise çok ileri stres düzeyi olarak derecelendirilmiştir [169].

[168] Akın & Çetin, ***a.g.e.,*** 2007.

[169] Akın & Çetin, ***a.g.e.,*** 2007.

Tablo 1: DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) Puantaj Tablosu

	Depresyon	Anksiyete	Stres
Normal	0-9	0-7	0-14
Hafif	10-13	8-9	15-18
Orta	14-20	10-14	19-25
İleri	21-27	15-19	26-33
Çok İleri	28+	20+	34+

3.3.3. Yaşam Doyumu Ölçeği(Satisfaction with Life Scale-SWLS)

Diener, Emmons, Larsen ve Griffin tarafından 1985'te bireylerin yaşam doyumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması 1991 yılında Köker tarafından yapılmıştır[170]. 2016 yılında Dağlı ve Baysal tarafından ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır [171]. Ölçekte toplam 5 madde bulunmakta ve her bir maddenin 7 farklı cevabı bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek minumum puan 5 iken maksimum puan ise 35'dir.Ölçekten alınan puanın yüksek olması bireyin yaşam doyumunun yüksekliğini göstermektedir. Türkçeye uyarlanmış halindeki test-tekrar-test güvenirliği 0.85 olarak bulunmuştur [172].

3.3.4.Veri Analiz Teknikleri

Araştırma kapsamında verilerin analizi için SPSS paket programı kullanılmıştır. Analiz teknikleri grup varyanslarının normal dağılım göstermelerine ve varyansların homojen dağılmalarına bağlı olarak belirlenmiştir. Normal dağılım gözlenen veri setlerinde bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Yapılacak olan koralesyon analizleri; grupların normal dağılım gösterdikleri durumda parametrik testlerden olan Pearson koraleasyon analizi ve normal dağılım görülmediği durumda ise Spearman korelasyon analizi olarak belirlenmiştir. Varyans analizi sonuçlarının değerlendirilmesi için

[170] Ed Diener, Robert Emmons, Randy Larsen, Sharo Griffin, The a satisfaction with life scale. ***Journal of Personality Assessment,*** 1985;49,71–75.

[171] Abidin Dağlı, Nigah Baysal, Yaşam Doyumu Ölçeğin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. ***Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi***.2016; 15(59):1250-1262

[172] Ayşe Rezan Çeçen, Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordamada Bireysel Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Bütünlük Duygusu ve Benlik Duygusu. ***Eğitimde Kuram ve Uygulama,*** 2008, 4(1),19-30.

kullanılacak olan post hoc yöntemleri ise grup varyanslarının homojen olması halinde, Scheffe, varyansların homojen dağılmaması durumunda ise Games-Howell testi olarak belirlenmiştir. Analizlerin yapıldığı değişkenlerin N sayılarının 30'un altında kaldığı durumlarda veya değişken gruplarının normal dağılım göstermedikleri durumlarda parametrik olmayan testlerden Krsukal-Wallis-H testi kullanılmıştır. Alan yazında parametrik olmayan Kruskal-Wallis-H testi için belirtilen bir tamamlayıcı test olmamasından dolayı sonuçlarda anlamlı bir fark gözlenmesi halinde Scheffe ve Games-Howell testleri ile anlamlı farkın yönü anlaşılmak istenmiştir**.**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Katılımcılar 693'ü (%70,6) kadın ve 289'u(%29,4) erkek olmak üzere 982 kişiden oluşmaktadır. Yaş ortalaması 20,82±2,22 (Min=17- Max=35) yıldır. Katılımcılar Beslenme ve Diyetetik(%9,3), Çocuk Gelişimi(%15,1), Dil ve Konuşma Terapisi(%4,5), Ergoterapi(%3,2), Fizyoterapi ve Rehabilitasyon(%14,1), Gerontoloji (%0,6), Hemşirelik(%22,2), Sağlık Yönetimi(%9,0), Sosyal Hizmet(%14.0), Odyoloji(%6,9), ve Perfüzyon(%1,0) bölümlerinde eğitim görmektedir. 971'i (%98,9) bekar, 11'i (%1,1)evlidir.320'i(%32,6) 1.sınıf, 188'i (%19,1) 2.sınıf, 185'i (%18,8) 3.sınıf ve 289'u (%29,4) 4.sınıf öğrencisidir. 771'i (%78,5) çekirdek aile, 181'i (%18,4) geniş aile ve 30'u (%3,1) boşanmış aile yapısına sahiptir. 166'sı (%16,9) aşırı koruyucu, 13'ü (%1,3) ilgisiz, 51'i (%5,2) baskıcı otoriter, 98'i (%10,0), 638'i (%65,0) güven verici aile yapısına sahiptir.682'i(%69,5) orta, 249'u(%25,4) iyi ve 51'i(%5,2) düşük gelir seviyesine sahipler. 505' i (%51,4) ailesinin yanında, 255'i (%26,0) yurtta, 134'ü (%13,6) evde, 88'i (%9,0) diğer yerlerde kalmaktadır.840'ı (%85,5) çalışmıyor, 142'i (%14,5) çalışıyor. 634'ü (%64,6) sosyal etkinliklere katılmadığını, 348'i (%35,4) katıldığını ifade etmişlerdir. 661'i(%67,3) sigara, 707'i (%72,0) alkol kullanmamaktadır. 575'i (%58,6) akademik başarısını iyi, 375'i (%38,2) orta, 32'i (%3,3) kötü olarak tanımlamaktadır. 843'ü (%85,8) arkadaşlık ilişkilerini iyi, 122'i (%12,4) orta ve 17'i (%1,7) kötü olarak belirtmiştir.411'i(%41,9) anneyi neşeli olarak, 25'i (2,5) sinirli olarak tanımlamıştır. 320'i (%32,6) babayı değişen, 93'ü (%9,5) sinirli olarak tanımlamıştır. 478'i (%48,7) sosyal ilişkilerden memnuniyetini sık sık olarak, 49'u (%5,0) hiç olarak tanımlamaktadır.715'i(%72,8) harçlığını ailesinden, 83'ü (%8,5) çalışarak sağladığını belirtmiştir.850'i (%86,6) mesleğini isteyerek seçtiğini belirtmiştir.

Katılımcıların; DASÖ(Depresyon anksiyete stres)ölçeği puantaj tablosuna göre değerlendirildiğinde; 275'i(%28,0) depresyon yönünden (0-9) yani sağlıklı, 177'i (%18.0) depresyon yönünden (10-13) hafif, 257'i (%26,2) depresyon yönünden (14-20), 157'i (%16,0) depresyon yönünden ileri (21-27), 116'ı (%11,8) depresyon yönünden çok ileri(28-42) olarak bulunmuştur. 391'i (%39,8) anksiyete yönünden sağlıklı(0-7), 104'ü (%10,6) anksiyete yönünden hafif(8-9), 200'ü (%20,4) anksiyete yönünden orta (10-14), 118'i (%12,0) anksiyete yönünden ileri (15-19), 169'u (%17,2) anksiyete yönünden (20-42) çok ileri bulunmuştur.696'ı (%70,9) stres yönünden sağlıklı (0-14), 97'i (%9,9) stres yönünden

(15-18) hafif, 111'i (%11,3) stres yönünden (19-25) orta, 59'u (%6,0) stres yönünden (26-33) ileri, 19'u (%1,9) stres yönünden (34-42) çok ileri bulunmuştur.

Cinsiyetlerine göre oranlarına bakıldığında; kız öğrencilerde; DASÖ(Depresyon anksiyete stres)ölçeği puantaj tablosuna göre 175'i(%25,3) depresyon yönünden (0-9) yani sağlıklı, 131'i (%18.9) depresyon yönünden (10-13) hafif, 185'i (%26,7) depresyon yönünden (14-20), 119'u (%17,2) depresyon yönünden ileri (21-27), 83'ü (%12,0) depresyon yönünden çok ileri(28-42) olarak bulunmuştur. 271'i (%39,1) anksiyete yönünden sağlıklı(0-7), 143'ü (%20,6) anksiyete yönünden hafif(8-9), 85'i (%12,3) anksiyete yönünden orta (10-14), 122'i (%17,6) anksiyete yönünden ileri (15-19), 72'i (%10,4) anksiyete yönünden (20-42) çok ileri bulunmuştur.494'ü (%71,3) stres yönünden sağlıklı (0-14), 66'ı(%9,5) stres yönünden (15-18) hafif, 80'i (%11,5) stres yönünden (19-25) orta, 41'i (%5,9) stres yönünden (26-33) ileri, 12'i (%1,7) stres yönünden (34-42) çok ileri bulunmuştur.

Erkek öğrencilerde; DASÖ(Depresyon anksiyete stres)ölçeği puantaj tablosuna göre 100'ü(%34,6) depresyon yönünden (0-9) yani sağlıklı, 46'ı (%15.9) depresyon yönünden (10-13) hafif, 72'i (%24,9) depresyon yönünden (14-20), 38'i (%13,1) depresyon yönünden ileri (21-27), 33'ü (%11,4) depresyon yönünden çok ileri(28-42) olarak bulunmuştur. 120'i (%41,5) anksiyete yönünden sağlıklı(0-7), 57'i(%19,7) anksiyete yönünden hafif(8-9), 33'ü (%11,4) anksiyete yönünden orta (10-14), 47'i (%16,3) anksiyete yönünden ileri (15-19), 32'i (%11,1) anksiyete yönünden (20-42) çok ileri bulunmuştur.202'i (%69,9) stres yönünden sağlıklı (0-14), 31'i(%10,7) stres yönünden (15-18) hafif, 31'i (%10,7) stres yönünden (19-25) orta, 18'i (%6,2) stres yönünden (26-33) ileri, 7'i (%2,4) stres yönünden (34-42) çok ileri bulunmuştur.

Tablo 1. DASÖ ve Alt Ölçeklerin Puan Ortalamaları

	N	$\bar{x}$	*ss*
DASÖ TOPLAM	982	37,7597	24,47573
Depresyon Toplam	982	15,5316	8,73395
Anksiyete Toplam	982	11,1741	8,55951
Stres Toplam	982	11,0540	8,84284

Katılımcıların DASÖ toplam ve alt ölçek puanlarına bakıldığında toplam puan ortalamasının 37,7, alt ölçeklerde ise depresyon puanının 15,5, anksiyete puanının 11,1 ve stres puanının 11 olduğu görülmektedir. Buna göre Depresyon alt boyutunda "orta" ($\bar{x}$ = 15,53); Anksiyete alt boyutunda "Orta"($\bar{x}$ = 11,17); Stres alt boyutunda "Normal" düzeyde oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 2. DASÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* Testi		
						t	*Sd*	*p*
DASÖ toplam puan	Kadın	693	38,26	24,15	,917	,982	980	,327
	Erkek	289	36,55	25,25	1,485			
Depresyon alt ölçeği toplam puan	Kadın	693	15,90	8,64	,328	2,077	980	,038
	Erkek	289	14,66	8,90	,523			
Anksiyete alt ölçeği toplam puan	Kadın	693	11,33	8,35	,317	,886	980	,376

	Erkek	289	10,79	9,02	,530			
Stres alt ölçeği toplam puan	Kadın	693	15,90	8,68	,329	,138	980	0,890
	Erkek	289	14,66	9,24	,543			

Tablo 2'ye göre DASÖ toplam puanının cinsiyet değişkenine göre analizi için yapılan bağımsız gruplar t-Testi sonucuna göre anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir (t = ,982; p > ,05). Bununla birlikte DASÖ Depresyon alt ölçeği toplam puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (t = 2,077; **p < ,05**). Bu sonuca göre araştırmaya katılan kadın öğrencilerin depresyon düzeyleri erkek öğrencilerden daha yüksektir. Buna karşın DASÖ anksiyete alt ölçeğinde cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir (t = ,886; p > ,05) ve DASÖ stres alt ölçeğinde cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

DASÖ puanlarının yaş değişkenine göre incelenmesine geçilmeden önce varyansların normal dağılıp dağılmadıkları kontrol edilmiştir. Varyansların normal dağıldıkları gözlendiği Skewness ve Kurtosis değerlerinin 1,5 ve -1,5 arasında dağıldıkları olmasından anlaşılmış ve N sayılarının 30'un üzerinde olduğu da göz önüne alınarak Tek Yönlü varyans analizine (ANOVA) geçilmiştir.

Tablo 3. DASÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLAM PUAN	18 ve 18 altı	100	40,64	24,33	G.Arası	5939,726	7	848,532	1,421	,193
	19	191	39,02	22,58	G.İçi	581739,558	974	597,269		
	20	181	34,20	23,18	Toplam	587679,283	981			
	21	180	36,08	22,71						
	22	187	39,60	26,63						
	23	69	39,64	28,26						
	24	30	32,33	20,78						
	25 ve 25 üstü	44	40,16	29,89						

Tablo 3'te DASÖ puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin anlaşılması için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (F=1,421; p > ,05).DASÖ alt ölçekleri de yaş değişkenine göre tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş, depresyon (F= 1,080; p >,05) ve anksiyete (F= ,857; p >,05) alt ölçeklerinde anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Stres alt ölçeğindeyse anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Ölçeğe ilişkin bilgiler Tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4. DASÖ Puanlarının Yaş Değişkeni İle Tek Yönlü Varyans İlişkisi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLA	18 ve 18 altı	100	12,64	9,00	G.Arası	1237,720	7	176,817	2,282	,026

M PUAN	19	191	11,24	8,30	G.İçi	75472,419	974	77,487
	20	181	9,461	8,18	Toplam	76710,140	981	
	21	180	10,69	8,04				
	22	187	11,74	9,75				
	23	69	11,97	10,08				
	24	30	8,00	6,54				
	25 ve 25 üstü	44	12,36	10,60				

Tablo 4'ten DASÖ stres alt ölçeğinin yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır (F=2,282; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için uygulanacak tamamlayıcı post hoc testine karar verilmeden önce Levene Testi uygulanarak varyansların homojen dağılıp dağılmadıkları kontrol edilmiş ve eşit dağılmadıkları gözlenmiştir (LF = 3,237; p < ,05). Buna bağlı olarak Games Howell post hoc testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 5'de verilmiştir:

Tablo 5. DASÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Varyans Dağılımı

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
18 ve 18 yaş altı	20 yaş	3,17039	1,08647	**0,75**
18 ve 18 yaş altı	24 yaş	4,64000	1,49522	0,54

Tablo 5'ten anlaşılacağı üzere 18 ve 18 yaş altı öğrenciler ile 20 yaş ve 24 yaş öğrencileri arasında 18 ve 18 yaş altı öğrencilerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmaktadır (**p < ,10**). Buna bulguya göre stres düzeyi en yüksek grup 18 ve 18 yaş altı öğrencilerken stres düzeyi en düşük grup 24 yaş grubudur.

DASÖ puanlarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin incelenmesi için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Araştırma veri toplama aracında medeni durum değişkenine ilişkin seçenekler "evli", "bekar" ve "boşanmış" olarak belirlenmiş olsa da boşanmış katılımcı sayısı sadece 1 olduğu için araştırma kapsamına alınmamış ve bağımsız gruplar t-testi ile devam edilmiştir. Sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. DASÖ Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan		Gruplar	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* Testi		
							t	*Sd*	*p*
DASÖ Puan	Toplam	Evli	966	37,73	24,48	,787555	,514	975	,607
		Bekar	11	33,90	27,91	8,415 8			

Tablo 6'da da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (p > ,05). Yapılan çalışmada ölçek alt boyutlarında da medeni durum değişkenine bağlı olarak ölçek sonuçlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

DASÖ puanlarının öğrencilerin eğitim aldıkları bölüme göre incelenmesinden önce değişkene ilişkin gurpların varyanslarının dağılımları ve grupların N sayıları incelenmiştir. Varyansların homojen dağılım göstermelerine karşın bölümlerden katılımlara bakıldığında Gerontoloji ve Perfüzyon bölümlerinden katılımcı sayısının 30'un altında olmasından kaynaklı olarak parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis-H testi uygulanmasına karar verilmiştir. Elde edilen bulgular tabloda sunulmuştur.

Tablo 7. DASÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Bölüm Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ PUANLARI	Beslenme	91	426,54	8,022	9	,532
	Çocuk Gelişimi	148	406,98			
	Dil ve Konuşma	44	440,56			
	Ergoterapi	31	441,98			
	Fizyoterapi	138	431,66			
	Gerontoloji	6	418,08			
	Hemşirelik	218	442,23			
	Odyoloji	68	573,90			
	Perfüzyon	10	382,47			
	Sağlık Yönetimi	88				

Tablo 7'de de görüldüğü üzere DASÖ puanları öğrencilerin eğitim aldıkları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (X^2 = 8,022; sd = 9; p > ,05). DASÖ alt ölçeklerinden de Kruskal-Wallis-H testi yapılarak gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı kontrol edilmiş, istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

DASÖ toplam puanları öğrencilerin eğitim aldıkları sınıf değişkenine göre incelenmiştir. İncelemenin yapılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analize ilişkin bilgiler tabloda verilmiştir.

Tablo 8. DASÖ Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLAM PUAN	1. Sınıf	320	39,14	23,45	G.Arası	1335,939	3	445,313	,743	,527
	2. Sınıf	188	35,81	22,74	G.İçi	586343,344	978	599,533		
	3. sınıf	185	37,66	25,74	Toplam	587679,283	981			
	4. Sınıf	289	37,56	25,84						

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanlarının öğrencilerin eğitim gördükleri sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermedikleri tespit edilmiştir (F=,745; p > ,05). DASÖ alt ölçekleri de sınıf değişkenine göre incelenmiş ve depresyon (F=494; p > ,05), anksiyete (F=1,190; p > ,05) ve stres (F=,611; p > ,05) alt ölçeklerinde de istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

DASÖ toplam puanlarının aile tipine göre anlamlı bir fark olup olmadığının anlaşılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 9. DASÖ Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLAM PUAN	Çekirdek Aile	768	37,09	24,73	G.Arası	1568,800	2	784,400	1,310	,270
	Geniş Aile	179	40,22	23,78	G.İçi	586110,483	979	598,683		
	Boşanmış	35	39,77	22,07	Toplam	587679,283	981			

Tablo 9'da da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları aile tipi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir (F= 1,310; p > ,05). DASÖ alt ölçeklerinde de tek yönlü varyans analizi ile aile tipi değişkenine göre gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve anlamlı bir fark olmadığı gözlenmiştir.

DASÖ toplam puanlarının aile yapısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin anlaşılması için parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis-H testi gerçekleştirilmiştir. Aile yapısı değişkeni normal dağılım göstermekte olsa da grupların bazılarının N sayılarının 30'un altında olmasından dolayı analiz yöntemi olarak parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis-H testine karar verilmiştir. Analiz sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 10. DASÖ Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ PUANLARI	Aşırı koruyucu	166	557,56	28,958	5	,000
	İlgisiz	13	594,77			
	Baskıcı	51	616,16			
	Demokratik	98	482,71			
	Fazlasıyla Serbest	16	558,69			
	Güven Verici	637	461,09			

Tablo 10'da da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları aile yapısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir (X2 = 28,958; sd= 5; **p < ,05**). DASÖ puanlarındaki anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için uygulanacak tamamlayıcı post hoc testine karar verilmesi için Levene Testi yapılarak varyansların homojen dağıldıkları gözlenmiş ve Scheffe Post Hoc testinin uygulanmasına karar verilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 11. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Aşırı Koruyucu	Güven verici	7,48317	2,104	**,028**
Baskıcı	Demokratik	13,910	4,170	**,050**
	Güven verici	15,175	3,514	,002

Tablo 11'de de görüldüğü gibi DASÖ toplam puanları aile yapısı değişkenine göre aşırı koruyucu aileler ile güven verici aile yapısı arasında aşırı koruyucu aileler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Bu bulguya göre aşırı koruyucu ailelerin DASÖ puanları daha yüksektir. Aynı şekilde Baskıcı aileler ile demokratik ve güven verici aileler arasında da baskıcı aileler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir. Buna göre baskıcı aile yapısının DASÖ toplam puanları demokratik ve güven verici aile

yapısından yüksektir. Bu durumda DASÖ puanları en yüksek aile yapısı grubu Baskıcı aile yapısı iken en düşük grup ise güven verici aile yapısına sahip gruptur.

DASÖ toplam puanlarının aile yapısı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermesinden dolayı alt ölçeklerde de Kruskal-Wallis-H testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Aşağıdaki tabloda bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 12. DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
Depresyon alt ölçeği PUANLARI	Aşırı koruyucu	166	555,95	24,601	5	**,000**
	İlgisiz	13	567,38			
	Baskıcı	51	610,72			
	Demokratik	98	464,76			
	Fazlasıyla Serbest	16	532,00			
	Güven Verici	637	466,75			

Tablo 12'de de görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeğinde aile yapısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark söz konusudur (X2 = 24,601; sd=5; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için Scheffe testi uygulanmıştır.

Tablo 13. Scheffe Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Depresyon Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Aşırı Koruyucu	Güven verici	2,606	,753	**,036**
Baskıcı	Güven verici	4,796	1,256	,013

Tablo 13'te de görüldüğü üzere aşırı koruyucu aileler ile güven verici aileler arasında aşırı koruyucu aileler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark söz konusudur. Baskıcı aileler ile güven verici aileler arasında da baskıcı aileler lehine anlamlı bir fark gözlenmiştir. Bu

durumda depresyon düzeyi en yüksek grup baskıcı aileler ve bu gruptan sonra en yüksek depresyon düzeyi gözlenen aileler ise aşırı koruyucu ailelerdir. Depresyon düzeyi en düşük aileler ise güven verici ailelerdir.

Tablo 14. DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
	Aşırı koruyucu	166	557,11			
Anksiyete	İlgisiz	13	566,54			
alt ölçeği	Baskıcı	51	616,61	29,152	5	**,000**
	Demokratik	98	501,12			
PUANLARI	Fazlasıyla Serbest	16	567,66			
	Güven Verici	637	459,51			

Tablo 14'de de görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeğinde aile yapısı değişkenine göre gruplar arasında anlamlı bir fark söz konusudur (X2= 29,152; sd=5; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılan Scheffe testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 15. Scheffe Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Anskiyete Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılıml**arı**

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Aşırı Koruyucu	Güven verici	2,606	,736	**,029**
Baskıcı	Güven verici	5,244	1,230	**,003**

Tablo 15'te da görüldüğü üzere aşırı koruyucu aileler ile güven verici aileler arasında aşırı koruyucu aileler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark söz konusudur. Baskıcı aileler ile güven verici aileler arasında da baskıcı aileler lehine anlamlı bir fark gözlenmiştir. Bu durumda anksiyete düzeyi en yüksek grup baskıcı aileler ve bu gruptan sonra en yüksek

anksiyete düzeyi gözlenen aileler ise aşırı koruyucu ailelerdir. Anksiyete düzeyi en düşük aileler ise güven verici ailelerdir.

Tablo 16. DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
Stres alt ölçeği PUANLARI	Aşırı koruyucu	166	543,95	23,148	5	**,000**
	İlgisiz	13	605,58			
	Baskıcı	51	606,06			
	Demokratik	98	492,34			
	Fazlasıyla Serbest	16	567,50			
	Güven Verici	637	464,33			

Tablo 16'da da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeğinde aile yapısı değişkenine göre gruplar arasında anlamlı bir fark söz konusudur (X2= 23,148; sd=5; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılan Scheffe testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 17. Scheffe Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Aile Tiplerinin DASÖ Anskiyete Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Baskıcı	Güven verici	5,134	1,271	**,006**

Tablo 18'de de görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeğine göre baskıcı aile yapısı ile güven verici aile yapısı arasında baskıcı aile yapısı lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Bu bulguya göre stres düzeyi en yüksek aile yapısı grubu baskıcı aileler iken en düşük aile yapısı ise güven verici ailelerdir.

DASÖ toplam puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular tabloda verilmiştir.

Tablo 18. DASÖ Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLAM PUAN	1 kardeş veya tek çocuk	62	35,76	22,90	**G.Arası**	5503,729	5	1100,746	1,842	,102
	2 kardeş	326	37,53	24,32	**G.İçi**	582169,348	974	597,710		
	3 kardeş	299	36,10	23,66	**Toplam**	587673,078	979			
	4 kardeş	127	36,66	24,35						
	5 kardeş	75	42,32	25,35						
	6 veya daha fazla kardeş	91	43,21	27,68						

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ puanları kardeş sayısı değişkenine istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (F=1,842; p > ,05). DASÖ alt ölçeklerinde de kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analizler sonucunda depresyon, anksiyete ve stres alt ölçeklerinde kadre sayısı değişkenine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

DASÖ toplam puanlarının anne eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 19. DASÖ Puanlarının Annenin Eğitimi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ	Okur-yazar değil	74	42,39	28,19	G.Arası	2491,909	4	622,977	1,041	,385

TOPLAM PUAN	Sadece okur-yazar	37	35,35	22,71	G.İçi	584331,506	976	598,700
	İlköğretim	321	37,61	23,90	Toplam	586823,415	980	
	Ortaöğretim	386	36,66	23,87				
	Yükseköğretim	163	38,91	25,55				

Tablo 19'da da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları annenin eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (F=1,041; p > ,05). DASÖ alt ölçeklerinde de annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiş ve yapılan analizler sonucunda depresyon, anksiyete ve stres alt ölçeklerinde kardeş sayısı değişkenine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

DASÖ toplam puanlarının baba eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin incelenmesi için Kruskal-Wallis-H testi yapılmıştır. Gruplardan biri olan "okur-yazar değil" ve "sadece okur-yazar" gruplarının N sayılarının 30'dan az almasından kaynaklı olarak karşılaştırma yöntemi olarak parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis-H tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 20. ASÖ Puanlarının Babanın Eğitimi Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
Stres alt ölçeği PUANLARI	Okur-yazar değil	13	622,65	3,723	4	,445
	Sadece okur-yazar	24	498,96			
	İlköğretim	248	476,03			
	Ortaöğretim	440	497,15			
	Yükseköğretim	257	489,42			

Tablodan da anlaşılacağı üzere DASÖ toplam puanları babanın eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (X2 = 3,723; sd=4; p > ,05). DASÖ alt ölçeklerinde de babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığının anlaşılması için Kruskal-Wallis-H testi uygulanmış, depresyon, anksiyete ve stres alt ölçeklerinde anlamlı bir fark görülmemiştir.

DASÖ toplam puanlarının katılımcıların yaşadıkları yer değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 21.DASÖ Puanlarının Yaşadıkları Yer Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLAM PUAN	Köy	74	38,96	26,08	**G.Arası**	281,377	2	140,689	,234	,791
	İlçe	296	38,28	25,53	**G.İçi**	587397,906	979	599,998		
	İl	612	37,36	23,48	**Toplam**	587679,283	981			

Tablo 21'de de görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları katılımcıların yaşadıkları yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (F=,234; p > ,05). DASÖ alt ölçeklerinin de katılımcıların yaşadıkları yer değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermedikleri tek yönlü varyans analizi ile incelenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

DASÖ toplam puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 22. DASÖ Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLAM PUAN	Düşük	51	52,78	31,05	G.Arası	13052,522	2	6526,261	11,119	**,000**
	Orta	682	37,53	23,35	G.İçi	574626,761	979	586,953		
	İyi	249	35,30	25,00	Toplam	587679,283	981			

Tablo 22'de de görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F=11,119; **p< ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılacak olan tamamlayıcı post hoc yöntemine karar vermek için Levene testi uygulanmış ve varyansların homojen dağılmadıkları gözlenmiştir (LF = 8,330; p < ,05). Grup varyansları homojen olmadığı için Games-Howell testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 23. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Düşük	Orta	15,25059	4,43930	**,003**
	İyi	17,48311	4,62797	**,001**

Tablo 23'te de görüldüğü üzere DASÖ puanları gelir düzeyi değişkeninde düşük gelir düzeyi ile orta ve iyi gelir düzeyleri arasında düşük gelir düzeyi lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu bulguya göre DASÖ puanı en yüksek grup düşük gelir düzeyi iken en düşük grup iyi gelir düzeyi grubu olmuştur. Bu bulgunun ardından gelir düzeyleri ile DASÖ' nün alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesi gerekmiştir. DASÖ

depresyon alt ölçeğinde de gelir düzeyi değişkenine göre gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 24. DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Depresyon alt ölçeği PUAN	Düşük	51	20,63	10,36	**G.Arası**	1607,209	2	803,604	10,744	**,000**
	Orta	168	15,54	8,46	**G.İçi**	73225,312	979	74,796		
	İyi	224	14,47	8,79	**Toplam**	74832,521	981			

Tablo 24'te de gözlendiği gibi DASÖ depresyon alt ölçeği gelir düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak gruplar arasında anlamlı bir fark göstermektedir (F= 10,744; p **<** **,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için Games-Howell testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular şu şekildedir:

Tablo 25. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Depresyon Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Düşük	Orta	5,0878	1,48684	**,003**
	İyi	6,16159	1,55443	**,001**

Tablo 26'da da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları gelir düzeyi değişkenine düşük gelir düzeyi ile orta ve iyi gelir düzeyleri arasında düşük gelir düzeyi

lehine anlamlı bir fark gözlenmiştir. Bu bulguya göre düşük gelir düzeyi grubundaki katılımcıların depresyon düzeyleri en yüksek, iyi gelir düzeyindeki katılımcıların depresyon düzeyleri en düşük olarak gözlenmiştir.

Tablo 26. DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Anksiyete alt ölçeği PUAN	Düşük	51	16,12	11,48	**G.Arası**	1436,277	2	718,113	9,981	**,000**
	Orta	168	11,12	8,18	**G.İçi**	70436,996	979	71,948		
	İyi	224	10,31	8,59	**Toplam**	71873,223	981			

Tablo 26'da da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F= 9,981; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 27. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Düşük	Orta	4,99595	1,63819	**,010**
	İyi	5,81243	1,69764	**,003**

Tablo 27'de de görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları gelir düzeyi değişkenine göre düşük gelir düzeyi ile orta ve iyi gelir düzeyi grupları arasında düşük gelir düzeyi grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. BU bulguya göre en yüksek anksiyete

seviyesi düşük gelir düzeyinde en düşük anksiyete düzeyi ise iyi gelir düzeyinde gözlenmiştir.

DASÖ stres alt ölçeği puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği için yapılan analizlere ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 28.DASÖ Stres Alt Boyutu Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Stres alt ölçeği PUAN	Düşük	51	16,12	16,04	**G.Arası**	1358,292	2	679,146	8,824	**,000**
	Orta	682	11,12	10,87	**G.İçi**	75351,847	979	76,968		
	İyi	249	10,31	10,53	**Toplam**	76710,140	981			

Tablo 28'de de görüldüğü üzere DASÖ stres alt boyutunda gelir düzeyi değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmiştir (F= 8,824; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Games-Howell post hoc testi bulguları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 29.Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Gelir Düzeyinin DASÖ Stres Alt Boyutu Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Düşük	Orta	5,16678	1,61537	**,006**
	İyi	5,50910	1,68435	**,005**

Tablo 29'da da görüldüğü üzere DASÖ Stres alt ölçeğinde gelir düzeyi değişkenine göre düşük gelir düzeyi grubu ile orta ve iyi gelir düzeyi grupları arasında düşük gelir düzeyi

grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu bulguya göre en yüksek anksiyete seviyesi düşük gelir grubunda, en düşük anksiyete seviyesi ise iyi gelir düzeyi grubunda gözlenmiştir.

DASÖ toplam puanları ile katılımcıların kaldıkları yer değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 30. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Konakladığı Yer Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Kaldığı yer PUAN	Aile Yanı	505	36,85	24,07	G.Arası	1735,283	3	578,428	,965	,408
	Yurt	255	39,14	25,39	G.İçi	585944,000	978	599,125		
	Arkadaşla Evde	134	39,77	24,94	Toplam	587679,283	981			
	Diğer	88	35,94	23,33						

Tablo 30'da da görüldüğü üzere DASÖ puanları katılımcıların kaldıkları yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (F= ,965; p > ,05). DASÖ alt ölçeklerinde de katılımcıların kaldıkları yer değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış, alt ölçeklerde de anlamlı bir fark bulunamamıştır.

DASÖ toplam puanlarının katılımcıların bir işte çalışma durumları değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin anlaşılması için bağımsız gruplar t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 31.DASÖ Puanlarının Katılımcıların Bir İşte Çalışma Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan		Gruplar	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* Testi		
							t	*Sd*	*p*
DASÖ Puan	**Toplam**	Evet	142	37,28	25,58	2,146	-,251	980	,801
		Hayır	840	37,84	24,30	,838			

Tabloda da gözlendiği gibi DASÖ toplam puanları katılımcıların bir işte çalışma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (t=-,251; p > ,05).

DASÖ alt ölçek puanlarının da katılımcıların bir işte çalışma durumlarına göre farklılık gösterip göstermedikleri bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiş, anlamlı bir fark bulunamamıştır.

DASÖ toplam puanlarının sosyal etkinliklere katılma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 32. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Sosyal Etkinliğe Katılma Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan		Gruplar	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* Testi		
							t	*Sd*	*p*
DASÖ Puan	**Toplam**	Evet	348	36,93	24,44	1,31	-,749	979	,454
		Hayır	633	38,16	24,47	,97			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları katılımcıların sosyal etkinliğe katılma değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir (t=-,749; p > ,05). DASÖ alt ölçekleri de sosyal etkinliğe katılma değişkenine göre incelenmiş, grupların puanları arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir.

DASÖ toplam puanları katılımcıların sigara kullanma değişkenine göre tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 33. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ Toplam PUAN	Yok	661	34,86	23,72	G.Arası	17160,921	2	8580,460	14,724	**,000**
	Ara sıra	131	42,76	22,26	G.İçi	570518,363	979	582,756		
	Her gün	190	44,38	26,70	Toplam	587679,283	981			

Tablo 33'te de görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları sigara kullanma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir (F= 14,724; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için Levene testi sonucunda grupların varyanslarının homojen dağılmamasından kaynaklı olarak Games-Howell testi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 34.Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kullanımının DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Yok	Ara sıra	-7,89952	2,15296	**,001**
	Her gün	-9,52037	2,14569	**,000**

Tablo 34'te de görüldüğü gibi DASÖ toplam puanlarının sigara kullanma değişkenine göre yok ile her gün ve ara sıra grupları arasında her gün ve ara sıra gruplarının lehine anlamlı bir fark gözlenmiştir. Buna göre DASÖ puanı en yüksek grup her gün sigara içenler en düşük grup ise sigara içmeyen katılımcılar olmuştur.

DASÖ Depresyon alt ölçeğinin sigara kullanımı değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 35. DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Depresyon Alt ölçeği PUAN	Yok	661	14,64	8,63	**G.Arası**	1687,882	2	843,941	11,296	**,000**
	Ara sıra	131	16,84	8,13	**G.İçi**	73144,639	979	74,714		
	Her gün	190	17,75	9,01	**Toplam**	74832,521	981			

Tablo 35'te de görüldüğü gibi DASÖ depresyon alt ölçeği sigara kullanımı değişkenine göre gruplar arasında anlamlı bir fark göstermektedir (t=11,296; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 36. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kulanımının DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Yok	Ara sıra	-2,20429	,78601	**,015**
	Her gün	-3,11197	,73527	**,000**

Tablo 36'da da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği sigara kullanımı değişkenine göre sigara içmeyen katılımcı grubu ile ara sıra ve her gün sigara kullanan katılımcı grupları arasında ara sıra ve her gün sigara kullanan katılımcı grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulgulara göre en yüksek depresyon düzeyi her gün sigara kullanan katılımcı gruplarında, en düşük depresyon düzeyi ise sigara kullanmayan katılımcı grubunda gözlenmektedir.

DASÖ anksiyete alt ölçeğinde gruplar arasında fark olup olmadığına ilişkin gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları şu şekildedir:

Tablo 37.DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Anksiyete Alt ölçeği PUAN	Yok	661	10,27	8,23	**G.Arası**	1650,283	2	825,141	11,504	**,000**
	Ara sıra	131	12,87	8,43	**G.İçi**	70222,940	979	71,729		
	Her gün	190	13,14	9,26	**Toplam**	71873,223	981			

Tablo 37’de de görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeğinde sigara kullanımı değişkenine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmektedir (t=11,504; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılan Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 38.. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kulanımının DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Yok	Ara sıra	-2,59791	,8033	**,004**
	Her gün	-2,86979	,7433	**,000**

Tablo 38’de de görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği sigara kullanımına göre sigara kullanmayan katılımcı grubu ile ara sıra ve her gün sigara kullanan katılımcı grupları arasında ara sıra ve her gün sigara kullanan katılımcı grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre anksiyete düzeyi en yüksek olan grup her gün sigara kullanan katılımcılarken en düşük anksiyete düzeyi sigara kullanmayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ stres alt ölçeğinin sigara kullanımı değişkenine göre incelenmesine ilişkin bulgular ise şu şekilde bulgulanmıştır:

Tablo 39. DASÖ Stres Alt Boyutu Puanlarının Katılımcıların Sigara Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Stres Alt	Yok	661	9,96	8,38	**G.Arası**	2452,291	2	1226,146	16,165	**,000**

ölçeği PUAN	Ara sıra	131	13,05	8,04	**G.İçi**	74257,848	979	75,851
	Her gün	190	13,49	10,16	**Toplam**	76710,140	981	

Tablo 39'da da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği sigara kullanımı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (F=16,165; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Games-Howell testine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 40. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sigara Kulanımının DASÖ Stres Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Yok	Ara sıra	-3,09731	,77469	**,000**
	Her gün	-3,53861	,80626	**,000**

Tablo 40'ta da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği sigara kullanımı değişkenine göre sigara kullanmayan katılımcı grubu ile ara sıra ve her gün sigara kullanan katılımcı grupları arasında ara sıra ve her gün sigara kullanan katılımcı grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre en yüksek stres düzeyi her gün sigara kullanan katılımcılardayken en düşük stres düzeyi sigara kullanmayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ toplam puanlarının alkol kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için bağımsız gruplar t-testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 41. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Alkol Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* Testi		
						t	*Sd*	*p*
DASÖ toplam	Yok	707	36,22	24,13	,90768	-3,040	977	**,002**
	Ara sıra	272	41,51	24,99	1,515			

Tablo 41'de de gözlendiği gibi DASÖ toplam puanları alkol kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Buna göre ara sıra alkol kullanan katılımcı grubunun DASÖ toplam puanları alkol kullanmayan gruba göre daha yüksektir. DASÖ alt ölçeklerinin alkol kullanımı değişkenine göre incelenmesine ilişkin bağımsız gruplar t-testi sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 42. DASÖ Alt Boyut Puanlarının Katılımcıların Alkol Kullanması Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* Testi		
						t	*Sd*	*p*
Depresyon alt ölçeği toplam	Yok	707	15,02	8,73	,32850	-2,806	977	**,005**
	Ara sıra	272	16,76	8,61	,52225			
Anksiyete alt ölçeği toplam	Yok	707	10,78	8,53	,32094	-2,248	977	**,025**
	Ara sıra	272	12,15	8,59	,52074			

Stres alt ölçeği toplam	Yok	707	10,42	8,52	,32056	-3,466	977	**,001**
	Arasıra	272	12,60	9,46	,57335			

Tablo 42'de de görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları alkol kullanımı değişkenine göre anlamlı fark göstermektedir (t=-2,806; **p < ,05**). Bu bulguya göre alkol kullanan katılımcıların depresyon düzeyi alkol kullanmayan katılımcılara göre daha yüksektir. Yine aynı tabloda görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları alkol kullanımı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir (t=-2,248; **p < ,05**). Bu bulguya göre alkol kullanan katılımcıların anksiyete düzeyleri alkol kullanmayan öğrencilere göre daha yüksektir. Aynı şekilde DASÖ stres alt ölçeği alkol kullanımı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (t=-3,466; **p < ,05**). Buna göre alkol kullanan katılımcı grubunun kullanmayan gruba göre stres düzeyi daha yüksektir.

DASÖ toplam puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 43. DASÖ Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ Toplam PUAN	İyi	575	35,12	23,26	G.Arası	10870,130	2	5435,065	9,225	**,000**
	Orta	375	40,99	25,81	G.İçi	566809,153	979	589,182		
	Kötü	32	47,38	23,41	Toplam	587679,283	981			

Tablo 43'te görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (F=9,225; **p < ,05**). Yapılan Levene Testi sonuçlarında grup varyanslarının homojen olarak dağılmadığı gözlenmiştir (LF=3,855; p < ,05). Bu nedenle anlamlı farklılığın yönünün anlaşılması için tamamlayıcı testlerden Games-Howell post hoc testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 44. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-5,86667	1,64862	**,001**
	Kötü	-12,25500	4,24990	**,018**

Tablo 44'te de görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları akademik başarı değişkenine göre iyi grubu ile orta ve kötü grupları arasında orta ve kötü grupları lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulguya göre akademik başarısı kötü olan katılımcıların DASÖ puanları en yüksek, akademik başarısı iyi olan katılımcıların DASÖ puanları da en düşüktür. DASÖ depresyon alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre incelenerek gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmeye gayret edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 45. DASÖ Depresyon alt Ölçeği Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Depresyon alt	İyi	57	14,70	8,40	G.Arası	994,713	2	497,356	6,594	**,001**

ölçeği Toplam PUAN	Orta	375	16,62	9,11	G.İçi	73837,809	979	75,422
	Kötü	32	17,68	8,63	Toplam	74832,521	981	

Tablo 45'te de görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F= 6,594; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 46. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Depresyon Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-1,92487	,58661	**,003**

Tablo 46'da da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre iyi ve orta akademik başarı grupları arasında orta akademik başarı grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulguya göre orta akademik başarı düzeyindeki katılımcılar iyi akademik başarı düzeyindeki öğrencilere göre daha yüksek depresyon düzeyine sahiptir sonucuna ulaşılmıştır.

DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 47. DASÖ Anksiyete alt Ölçeği Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Anksiyete alt ölçeği toplam PUAN	İyi	575	10,27	8,16	**G.Arası**	1295,182	2	647,591	8,983	**,000**
	Orta	375	12,26	8,99	**G.İçi**	70578,041	979	72,092		
	Kötü	32	14,63	8,17	**Toplam**	71873,223	981			

Tablo 47'de de görüldüğü üzere DASÖ aksiyete alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F= 8,983; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 48. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Anksiyete Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-1,99270	,56358	**,002**
	Kötü	-4,35370	1,54216	**,019**

Tablo 48'de de görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre iyi akademik başarı grubu ile orta ve kötü akademik başarı grupları arasında orta ve kötü akademik başarı grupları lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre en yüksek anksiyete düzeyi kötü akademik başarı grubunda gözlenmekteyken, en düşük anksiyete düzeyi iyi akademik başarı gösteren katılımcılarda gözlenmiştir.

DASÖ stres alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 49. DASÖ Stres alt Ölçeği Puanlarının Katılımcıların Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Stres alt ölçeği toplam PUAN	İyi	575	10,15	8,28	**G.Arası**	1393,778	2	696,889	9,059	**,000**
	Orta	3775	12,10	9,54	**G.İçi**	75316,362	979	76,932		
	Kötü	32	15,,06	8,00	**Toplam**	76710,140	981			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ aksiyete alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F= 8,983; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 50. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Akademik Başarının DASÖ Stres Alt Boyutu Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-1,94910	,58219	**,004**
	Kötü	-4,91293	1,59308	**,009**

Tablo 50'de de görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği puanları akademik başarı değişkenine göre iyi akademik başarı grubu ile orta ve kötü akademik başarı grupları

arasında orta ve kötü akademik başarı grupları lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre en yüksek stres düzeyi kötü akademik başarı grubunda gözlenmekteyken, en düşük stres düzeyi iyi akademik başarı gösteren katılımcılarda gözlenmiştir.

DASÖ toplam puanlarının arkadaş ilişkileri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis-H testi tercih edilmiştir. Parametrik olmayan bir testin tercih edilmesinin nedeni arkadaş ilişkilerini "kötü" olarak niteleyen katılımcı sayısının 30'un altında olmasıdır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 51. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ	İyi	843	474,78			
toplam	Orta	122	566,86	29,085	2	**,000**
PUAN	Kötü	17	779,56			

Tablo 51'de de görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (X2 = 29,085; sd=2; **p < ,05**). Literatürde parametrik olmayan testlerden sonra anlamlı farklılığın yönünün anlaşılması için kullanılan bir yöntem olmadığı için anlamlı farkın yönünün anlaşılması için Scheffe post hoc yöntemi tercih edilmiştir. Bu tercihin nedeni Levene testinde grupların varyanslarının homojen dağılım göstermiş olmasıdır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 52.DASÖ Puanlarının Levene Testine Göre Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-7,93434	2,32289	**,003**
	Kötü	-33,81139	5,87448	**,000**
Orta	İyi	7,93434	2,32289	**,003**

	Kötü	-25,87705	6,20814	,000
Kötü	İyi	33,81139	5,87448	**,000**
	Orta	25,87705	6,20814	,000

Tablo 52'de de görüldüğü gibi DASÖ toplam puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre iyi, orta ve kötü grupları arasında kötü ve orta grupları lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulguya göre DASÖ puanları en yüksek olan grup arkadaş ilişkilerini kötü olarak betimleyen katılımcılarken; en düşük DASÖ puanları arkadaş ilişkilerini "iyi" olarak tanımlayan katılımcılara aittir.

Bu verilerin ardından DASÖ ölçeğinin alt boyutlarının arkadaş ilişkileri değişkenine göre durumu da analiz edilmiştir. DASÖ depresyon alt ölçeği puanları da arkadaş ilişkileri değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 53. DASÖ Depresyon alt Ölçeği Puanlarının Arkadaşlık İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ	İyi	843	476,99			
toplam	Orta	122	557,83	21,419	2	**,000**
PUAN	Kötü	17	734,82			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği arkadaşlık ilişkileri değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (X2 = 21,419; sd = 2; **p < ,05**). Depresyon alt ölçeği puanlarının arkadaş ilişkileri değişkenine göre gösterdiği anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Scheffe post hoc testinin sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 54. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-2,71290	,83300	**,005**
	Kötü	-10,27751	2,10662	**,000**
Orta	İyi	2,71290	,83300	**,005**
	Kötü	-7,56461	2,22628	,003
Kötü	İyi	10,27751	2,10662	**,000**
	Orta	7,56461	2,22628	,003

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre iyi, orta ve kötü arkadaş ilişkileri tanım grupları arasında kötü ve orta tanım grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulgulara göre depresyon düzeyi arkadaşlık ilişkilerini kötü olarak tanımlayan gruplarda en yüksek, iyi olarak tanımlayan gruplarda ise en düşük seviyededir.

DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları da arkadaş ilişkileri değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 55.DASÖ Anksiyete alt Ölçeği Puanlarının Arkadaşlık İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ	İyi	843	474,66			
toplam	Orta	122	568,47	28,892	2	**,000**
PUAN	Kötü	17	774,15			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği arkadaşlık ilişkileri değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (X2 = 28,892; sd = 2**; p < ,05**).

Anksiyete alt ölçeği puanlarının arkadaş ilişkileri değişkenine göre gösterdiği anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Scheffe post hoc testinin sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 56. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-2,78922	,81407	**,003**
	Kötü	-11,01005	2,05876	**,000**
Orta	İyi	2,78922	,81407	**,003**
	Kötü	-8,22083	2,17569	,001
Kötü	İyi	11,01005	2,05876	**,000**
	Orta	8,22083	2,17569	,001

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre iyi, orta ve kötü arkadaş ilişkileri tanım grupları arasında kötü ve orta tanım grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulgulara göre anksiyete düzeyi arkadaşlık ilişkilerini kötü olarak tanımlayan gruplarda en yüksek, iyi olarak tanımlayan gruplarda ise en düşük seviyededir.

DASÖ stres alt ölçeği puanları da arkadaş ilişkileri değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 57. DASÖ Stres alt Ölçeği Puanlarının Arkadaşlık İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ	İyi	843	474,09			
toplam	Orta	122	555,40	28,463	2	**,000**
PUAN	Kötü	17	797,03			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği arkadaşlık ilişkileri değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (X2 = 28,463; sd = 2; **p < ,05**). Stres alt ölçeği puanlarının arkadaş ilişkileri değişkenine göre gösterdiği anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Scheffe post hoc testinin sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 58. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Arkadaş İlişkisi Değişkeninin DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
İyi	Orta	-2,43222	,83980	**,015**
	Kötü	-12,52383	2,12383	**,000**
Orta	İyi	2,43222	,83980	**,015**
	Kötü	-10,09161	2,24445	,000
Kötü	İyi	12,52383	2,12383	**,000**
	Orta	10,09161	2,24445	,000

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre iyi, orta ve kötü arkadaş ilişkileri tanım grupları arasında kötü ve orta tanım

grupları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulgulara göre stres düzeyi arkadaşlık ilişkilerini kötü olarak tanımlayan gruplarda en yüksek, iyi olarak tanımlayan gruplarda ise en düşük seviyededir.

DASÖ toplam puanlarının anneyi tanımlama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis-H testi tercih edilmiştir. Anneyi tanımlama gruplarından "sinirli" tanım grubu N sayısının 30'un altında olduğu için parametrik olmayan bir testin uygulanması yoluna gidilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 59.DASÖ Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ toplam PUAN	Sinirli	27	685,31	32,970	3	**,000**
	Neşeli	410	442,74			
	Sakin	241	493,90			
	Değişen	304	538,14			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları anneyi tanımlama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (X2 = 32,970; sd=3; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için tamamlayıcı testlere geçilmeden önce Levene testi uygulanmış ve grup varyanslarının homojen dağıldıkları görülmüştür (LF=,990; p > ,05). Bu nedenle Scheffe testi yapılarak anlamlı farkın yönünü tespit edilmesine çalışılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 60. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
sinirli	neşeli	22,44706*	4,79029	,000
	sakin	18,15138*	4,89296	,003
	değişen	15,09479*	4,84161	,022
neşeli	sinirli	-22,44706*	4,79029	,000
	sakin	-4,29569	1,95697	,186

	değişen	-7,35228*	1,82480	,001
sakin	sinirli	-18,15138*	4,89296	,003
	neşeli	4,29569	1,95697	,186
	değişen	-3,05659	2,07945	,540
değişen	sinirli	-15,09479*	4,84161	,022
	neşeli	7,35228*	1,82480	,001
	sakin	3,05659	2,07945	,540

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları anneyi tanımlama alt ölçeğine göre sinirli ve değişen tanım grupları lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulguya göre en yüksek DASÖ puanları anneyi "sinirli" olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmektedir. DASÖ puanlarının ikinci en yüksek olduğu grup ise anneyi "değişken" olarak tanımlayan grup olmuştur. En düşük DASÖ puanlarının alındığı grup ise anneyi neşeli olarak tanımlayan grupta gözlenmiştir.

DASÖ depresyon alt ölçeği de anneyi tanımlama değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 61. DASÖ Depresyon alt Ölçeği Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ	Sinirli	27	678,76			
Depresyon	Neşeli	410	436,21	37,380	3	**,000**
Alt Ölçeği	Sakin	241	500,57			
PUAN	Değişen	304	542,25			

Tablo 62'de de görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları anneyi tanımlama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (X2 = 37,380; sd=3; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için tamamlayıcı testlere geçilmeden önce Levene testi uygulanmış ve grup varyanslarının homojen dağıldıkları görülmüştür (LF=2,564; p > ,05). Bu nedenle Scheffe testi yapılarak anlamlı farkın yönünü tespit edilmesine çalışılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 62. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
sinirli	neşeli	7,62584*	1,70675	,000
	sakin	5,57246*	1,74333	,017
	değişen	4,63694	1,72504	,066
neşeli	sinirli	-7,62584*	1,70675	,000
	sakin	-2,05338*	,69726	,034
	değişen	-2,98890*	,65016	,000
sakin	sinirli	-5,57246*	1,74333	,017
	neşeli	2,05338*	,69726	,034
	değişen	-,93552	,74089	,661
değişen	sinirli	-4,63694	1,72504	,066
	neşeli	2,98890*	,65016	,000
	sakin	,93552	,74089	,661

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları anneyi tanımla değişkenine göre anneyi "sinirli" tanımlayan katılımcı grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Elde edilen bulguya göre anneyi sinirli olarak tanımlayan katılımcı grubunun depresyon düzeyi en yüksektir. En düşük depresyon düzeyi anneyi neşeli olarak tanımlayan katılımcılarda, ikinci en düşük depresyon düzeyi anneyi sakin olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ anksiyete alt ölçeği de anneyi tanımlama değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 63.DASÖAnksiyete alt Ölçeği Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ	Sinirli	27	659,43			
Anksiyete	Neşeli	410	444,45	28,539	3	**,000**
Alt Ölçeği	Sakin	241	495,84			

toplam PUAN	Değişen	304	536,59	

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları anneyi tanımlama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (X2 = 28,539; sd=3; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için tamamlayıcı testlere geçilmeden önce Levene testi uygulanmış ve grup varyanslarının homojen dağıldıkları görülmüştür (LF= ,567; p > ,05). Bu nedenle Scheffe testi yapılarak anlamlı farkın yönünü tespit edilmesine çalışılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 64. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
sinirli	neşeli	6,88753*	1,68009	,001
	sakin	5,52467*	1,71610	,016
	değişen	4,43238	1,69809	,079
neşeli	sinirli	-6,88753*	1,68009	,001
	sakin	-1,36287	,68637	,268
	değişen	-2,45515*	,64001	,002
sakin	sinirli	-5,52467*	1,71610	,016
	neşeli	1,36287	,68637	,268
	değişen	-1,09228	,72932	,524
değişen	sinirli	-4,43238	1,69809	,079
	neşeli	2,45515*	,64001	,002
	sakin	1,09228	,72932	,524

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları anneyi tanımla değişkenine göre anneyi “sinirli” tanımlayan katılımcı grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Elde edilen bulguya göre anneyi sinirli olarak tanımlayan katılımcı grubunun anksiyete düzeyi en yüksektir. En düşük anksiyete düzeyi anneyi neşeli olarak tanımlayan katılımcılarda, ikinci en düşük anksiyete düzeyi anneyi sakin olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ stres alt ölçeği de anneyi tanımlama değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 65. DASÖ Stres alt Ölçeği Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
DASÖ Stres Alt Ölçeği toplam PUAN	Sinirli	27	673,20	21,609	3	**,000**
	Neşeli	410	457,73			
	Sakin	241	484,86			
	Değişen	304	526,17			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği puanları anneyi tanımlama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (X2 = 21,609; sd=3; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için tamamlayıcı testlere geçilmeden önce Levene testi uygulanmış ve grup varyanslarının homojen dağıldıkları görülmüştür (LF=2,161; p > ,05). Bu nedenle Scheffe testi yapılarak anlamlı farkın yönünü tespit edilmesine çalışılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 66. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Anneyi Tanımlama Değişkeninin DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
sinirli	neşeli	7,93369*	1,73699	,000
	sakin	7,05425*	1,77422	,001
	değişen	6,02546*	1,75561	,008
neşeli	sinirli	-7,93369*	1,73699	,000
	sakin	-,87945	,70961	,674
	değişen	-1,90823*	,66169	,040
sakin	sinirli	-7,05425*	1,77422	,001
	neşeli	,87945	,70961	,674
	değişen	-1,02879	,75402	,602

değişen	sinirli	-6,02546*	1,75561	,008
	neşeli	1,90823*	,66169	,040
	sakin	1,02879	,75402	,602

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği puanları anneyi tanımla değişkenine göre anneyi "sinirli" tanımlayan katılımcı grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Elde edilen bulguya göre anneyi sinirli olarak tanımlayan katılımcı grubunun stres düzeyi en yüksektir. En düşük stres düzeyi anneyi neşeli olarak tanımlayan katılımcılarda, ikinci en düşük stres düzeyi anneyi sakin olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ toplam puanlarının babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin incelenmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 67. DASÖ Toplam Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

***f*, $\bar{x}$ ve *ss* Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	**Var. K.**	*KT*	*Sd*	*KO*	*F*	*p*
DASÖ Toplam PUAN	Sinirli	93	48,08	28,57	**G.Arası**	21761,677	3	7253,892	12,536	**,000**
	Neşeli	280	33,89	23,38	**G.İçi**	565917,606	978	578,648		
	Sakin	289	34,24	23,01	**Toplam**	587679,283	981			
	Değişen	320	41,33	24,15						

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları babayı tanımlama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (F= 12,536; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için kullanılacak olan post hoc tekniğine karar verilmesi için yapılan Levene testinde grup varyanslarının homojen olarak dağılmadıkları gözlenmiştir (LF= 3,857; p < ,05). Bu nedenle Games-Howell post hoc tekniği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 68. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Toplam Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Sinirli	neşeli	14,19674*	3,27511	,000
	sakin	13,84727*	3,25664	,000
	değişen	6,76102	3,25529	,166
Neşeli	sinirli	-14,19674*	3,27511	,000
	sakin	-,34947	1,94483	,998
	değişen	-7,43571*	1,94258	,001
Sakin	sinirli	-13,84727*	3,25664	,000
	neşeli	,34947	1,94483	,998
	değişen	-7,08625*	1,91128	,001
Değişen	sinirli	-6,76102	3,25529	,166
	neşeli	7,43571*	1,94258	,001
	sakin	7,08625*	1,91128	,001

Tablo 68'de de görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları babayı tanımlama değişkenine göre sinirli ve değişen tanım grupları lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulguya göre babasını sinirli olarak tanımlayan katılımcıların DASÖ puanları en yüksek olarak tespit edilirken, ikinci en yüksek grup babasını değişen olarak tanımlayan grup

olmuştur. En düşük DASÖ puanları ise babasını neşeli olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ depresyon alt ölçeğinde de babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenip gözlenmeyeceğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 69. DASÖ Depresyon Alt Ölçeğinin Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Depresyon alt ölçeği Toplam PUAN	Sinirli	93	18,84	10,06	**G.Arası**	2921,857	3	973,952	13,246	**,000**
	Neşeli	280	13,72	8,29	**G.İçi**	71910,665	978	73,528		
	Sakin	289	14,56	8,28	**Toplam**	74832,521	981			
	Değişen	320	17,03	8,61						

Tablo 69'da da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeğinde babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenmiştir (F=13,246; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için gerçekleştirilen Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 70. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
sinirli	neşeli	5,11728*	1,15445	,000
	sakin	4,27470*	1,15096	,002
	değişen	1,81058	1,14852	,396
neşeli	sinirli	-5,11728*	1,15445	,000

	sakin	-,84259	,69494	,619
	değişen	-3,30670*	,69090	,000
sakin	sinirli	-4,27470*	1,15096	,002
	neşeli	,84259	,69494	,619
	değişen	-2,46411*	,68505	,002
değişen	sinirli	-1,81058	1,14852	,396
	neşeli	3,30670*	,69090	,000
	sakin	2,46411*	,68505	,002

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları babayı tanımlama değişkenine göre Sinirli ve değişen tanım grupları lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulguya göre babalarını sinirli olarak tanımlayan katılımcı grubunun depresyon düzeyi en yüksek olarak gözlenmiştir. İkinci en yüksek tanım grubu ise babalarını değişen olarak tanımlayan katılımcı grubu olmuştur. En düşük depresyon düzeyi ise babalarını neşeli olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ anksiyete alt ölçeğinde de babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenip gözlenmeyeceğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 71. DASÖ Anksiyete Alt Ölçeğinin Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Anksiyete alt ölçeği Toplam PUAN	Sinirli	93	14,30	9,72	**G.Arası**	2345	3	781,714	10,996	**,000**
	Neşeli	280	10,07	8,22	**G.İçi**	69528,082	978	71,092		
	Sakin	289	9,80	7,79	**Toplam**	71873,223	981			
	Değişen	320	12,48	8,76						

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeğinde babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenmiştir (F=10,996; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için gerçekleştirilen Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 72. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
sinirli	neşeli	4,23322*	1,12157	,001
	sakin	4,50523*	1,10758	,000
	değişen	1,82295	1,12087	,367
neşeli	sinirli	-4,23322*	1,12157	,001
	sakin	,27201	,67198	,978
	değişen	-2,41027*	,69367	,003
sakin	sinirli	-4,50523*	1,10758	,000
	neşeli	-,27201	,67198	,978
	değişen	-2,68228*	,67082	,000
değişen	sinirli	-1,82295	1,12087	,367
	neşeli	2,41027*	,69367	,003
	sakin	2,68228*	,67082	,000

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları babayı tanımlama değişkenine göre Sinirli ve değişen tanım grupları lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulguya göre babalarını sinirli olarak tanımlayan katılımcı grubunun anksiyete düzeyi en yüksek olarak gözlenmiştir. İkinci en yüksek tanım grubu ise babalarını değişen olarak tanımlayan katılımcı grubu olmuştur. En düşük anksiyete düzeyi ise babalarını sakin olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ stres alt ölçeğinde de babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenip gözlenmeyeceğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 73. DASÖ Stres Alt Ölçeğinin Puanının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Stres alt ölçeği Toplam PUAN	Sinirli	93	14,95	10,28	**G.Arası**	2249,960	3	749,987	9,851	**,000**
	Neşeli	280	10,10	8,40	**G.İçi**	74460,180	978	76,135		
	Sakin	289	9,88	8,51	**Toplam**	76710,140	981			
	Değişen	320	11,82	8,71						

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeğinde babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenmiştir (F=9,851; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için gerçekleştirilen Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 74. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Babayı Tanımlama Değişkeninin DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Sinirli	neşeli	4,84624*	1,17811	,000
	sakin	5,06734*	1,17765	,000
	değişen	3,12749*	1,17183	,042
Neşeli	sinirli	-4,84624*	1,17811	,000
	sakin	,22111	,70890	,989
	değişen	-1,71875	,69919	,068
Sakin	sinirli	-5,06734*	1,17765	,000
	neşeli	-,22111	,70890	,989
	değişen	-1,93986*	,69842	,029
Değişen	sinirli	-3,12749*	1,17183	,042
	neşeli	1,71875	,69919	,068
	sakin	1,93986*	,69842	,029

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği puanları babayı tanımlama değişkenine göre Sinirli ve değişen tanım grupları lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Bu bulguya göre babalarını sinirli olarak tanımlayan katılımcı grubunun stres düzeyi en yüksek olarak gözlenmiştir. İkinci en yüksek tanım grubu ise babalarını değişen olarak tanımlayan katılımcı grubu olmuştur. En düşük stres düzeyi ise babalarını sakin olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ toplam puanlarının sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 75. Dasö Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ Toplam Puan	Hiç	49	53,30	29,87	G.Arası	37631,266	2	18815,633	33,455	**,000**
	Nadiren	455	42,26	25,65	G.İçi	550047,439	978	562,421		
	Sık Sık	477	31,87	20,93	Toplam	587678,705	980			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklık göstermektedir (F=33,455; **p <,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için kullanılacak post hoc tekniğine karar verilmesi için yapılan Levene testinde grup varyanslarının homojen dağılmadığı gözlenmiş (LF=15,896; p < ,05), bu nedenle post hoc tekniği olarak Games-Howell testi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 76. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
hiç	nadiren	11,04239*	4,43329	,041
	sıksık	21,43820*	4,37348	,000
nadiren	hiç	-11,04239*	4,43329	,041
	sıksık	10,39581*	1,53764	,000
sıksık	hiç	-21,43820*	4,37348	,000
	nadiren	-10,39581*	1,53764	,000

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre hiç grubu lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulguya göre sosyal ilişkilerden memnuniyetini hiç olarak tanımlayan katılımcıların DASÖ puanları en yüksek seviyededir. İkinci en yüksek DASÖ puanları sosyal ilişkilerini nadiren şeklinde tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir. En düşük DASÖ puanları ise sosyal ilişkilerden memnuniyetini sık sık olarak tanımlayan katılımcı grubunda gözlenmiştir.

DASÖ depresyon alt ölçeği puanları da sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 77. DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ **ve** ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Depresyon alt ölçeği Toplam Puan	Hiç	49	19,92	10,07	**G.Arası**	3218,438	2	1609,219	21,986	**,000**
	Nadiren	455	16,89	9,03	**G.İçi**	71583,454	978	73,194		
	Sık Sık	477	13,80	7,90	**Toplam**	74801,892	980			

Tabloda da görüldüğü üzere depresyon alt ölçeği puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (F= 21,986; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için gerçekleştirilen Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 78. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
hiç	nadiren	3,02826	1,50013	,117
	sıksık	6,12172*	1,48397	,000
nadiren	hiç	-3,02826	1,50013	,117
	sıksık	3,09346*	,55675	,000
sıksık	hiç	-6,12172*	1,48397	,000
	nadiren	-3,09346*	,55675	,000

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre hiç ve nadiren gruplarının lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulguya göre sosyal ilişkilerden memnuniyetini hiç olarak tanımlayan katılımcıların depresyon düzeyleri en yüksektir. İkinci en yüksek grup ise sosyal ilişkilerden memnuniyetini nadiren olarak tanımlayan gruptur. Depresyon düzeyi en düşük olan grup ise sosyal ilişkilerden memnuniyetini sık sık olarak tanımlayan gruptur.

DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları da sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 79. DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p

Anksiyete alt ölçeği Toplam Puan	Hiç	49	16,16	10,22	**G.Arası**	4211,575	2	2105,787	30,441	**,000**
	Nadiren	455	12,72	9,08	**G.İçi**	67653,655	978	69,176		
	Sık Sık	477	9,18	7,28	**Toplam**	71865,229	980			

Tabloda da görüldüğü üzere anksiyete alt ölçeği puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (F= 30,441; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için gerçekleştirilen Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 80. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Anksiyete Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
hiç	nadiren	3,44019	1,52038	,070
	sıksık	6,98507*	1,49716	,000
nadiren	hiç	-3,44019	1,52038	,070
	sıksık	3,54488*	,54059	,000
sıksık	hiç	-6,98507*	1,49716	,000
	nadiren	-3,54488*	,54059	,000

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ anksiyete alt ölçeği puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre hiç ve nadiren gruplarının lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulguya göre sosyal ilişkilerden memnuniyetini hiç olarak tanımlayan katılımcıların anksiyete düzeyleri en yüksektir. İkinci en yüksek grup ise sosyal ilişkilerden memnuniyetini nadiren olarak tanımlayan gruptur. Anksiyete düzeyi en düşük olan grup ise sosyal ilişkilerden memnuniyetini sık sık olarak tanımlayan gruptur.

DASÖ stres alt ölçeği puanları da sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 81. DASÖ Stres Alt Ölçeği Puanlarının Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
Stres alt ölçeği Toplam Puan	Hiç	49	17,22	11,10	**G.Arası**	5252,833	2	2626,417	35,948	**,000**
	Nadiren	455	12,65	9,28	**G.İçi**	71453,515	978	73,061		
	Sık Sık	477	8,89	7,44	**Toplam**	76706,349	980			

Tabloda da görüldüğü üzere stres alt ölçeği puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (F= 35,948; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için gerçekleştirilen Games-Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 82. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Sosyal İlişkilerden Memnuniyet Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
hiç	nadiren	4,57394*	1,64571	,020
	sıksık	8,33141*	1,62333	,000
nadiren	hiç	-4,57394*	1,64571	,020
	sıksık	3,75747*	,55290	,000
sıksık	hiç	-8,33141*	1,62333	,000
	nadiren	-3,75747*	,55290	,000

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ stres alt ölçeği puanları sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre hiç ve nadiren gruplarının lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Bu bulguya göre sosyal ilişkilerden memnuniyetini hiç olarak tanımlayan

katılımcıların stres düzeyleri en yüksektir. İkinci en yüksek grup ise sosyal ilişkilerden memnuniyetini nadiren olarak tanımlayan gruptur. Stres düzeyi en düşük olan grup ise sosyal ilişkilerden memnuniyetini sık sık olarak tanımlayan gruptur.

DASÖ toplam puanlarının katılımcıların harçlık edinme durumları değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 83. DASÖ Puanlarının Harçlık Edinme Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ Toplam Puan	Aile	715	37,16	23,92	**G.Arası**	2612,739	2	1306,369	2,186	,113
	Burs ve Kredi	184	41,04	26,33	**G.İçi**	585066,544	979	597,616		
	Kendisi Çalışıyor	83	35,67	24,59	**Toplam**	587679,283	981			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları katılımcıların harçlık edinme durumlarına göre anlamlı bir fark göstermemektedir (F=2,186; p > ,05).

DASÖ alt ölçekleri de harçlık edinme durumlarına göre incelenmiş ve depresyon alt ölçeğinde anlamlı bir fark gözlenirken diğer alt ölçeklerde anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Depresyon alt ölçeğine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 84. DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanlarının Harçlık Edinme Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p

Depresyon alt ölçeği Toplam Puan	Aile	715	15,22	8,55	**G.Arası**	490,632	2	245,316	3,231	**,040**
	Burs ve Kredi	184	16,99	9,19	**G.İçi**	74341,889	979	75,937		
	Kendisi Çalışıyor	83	14,94	9,07	**Toplam**	74832,521	981			

Tabloda da gözlendiği üzere DASÖ depresyon alt ölçeği puanları harçlık edinme durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (F=3,231; p=,040). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için uygulanan Games-Howell post hoc testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 85. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre Harçlık Edinme Durumları Değişkeninin DASÖ Depresyon Alt Ölçeği Puanları Açısından Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
aile	Burs ve kredi	-1,77079*	,74892	,049
	Kendi çalışıyor	,28402	1,04609	,960
Burs ve kredi	Aile	1,77079*	,74892	,049
	Kendi çalışıyor	2,05481	1,20454	,206
Kendi çalışıyor	Aile	-,28402	1,04609	,960
	Burs ve kredi	-2,05481	1,20454	,206

Tabloda da görüldüğü gibi DASÖ depresyon alt ölçeği puanları harçlık edinme durumlarına göre aile ve burs ve kredi yöntemleri arasında Burs ve kredi yöntemi lehine anlamlı bir fark göstermiştir. Bu bulguya göre burs ve kredi ile gelir elde ettiğini ifade eden katılımcıların depresyon düzeyleri harçlıklarını ailelerinden aldığını ifade eden katılımcılara göre daha yüksektir.

DASÖ toplam puanları mesleğini kendi isteği ile seçme değişkenine göre incelenmiş ve mesleğini kendi isteği ile seçme ve kendi isteği ile seçmeme arasında anlamlı bir fark

olup olmadığının belirlenmesine çabalanmıştır. Gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 86. DASÖ Puanlarının Mesleğini Kendi İsteği İle Seçme Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	***t* Testi**		
						t	*Sd*	*p*
DASÖ toplam Puan	Kendi isteğimle seçtim	850	36,36	24,24	,83142	-4,594	980	**,000**
	Kendi isteğimle seçmedim	132	46,77	24,15	2,10255			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ toplam puanları mesleği kendi isteği ile seçme değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir (t=-4,594; **p < ,05**). Bu bulguya göre mesleğini kendi isteği ile seçen katılımcıların mesleklerini kendi istekleri ile seçmemiş olan katılımcılardan daha düşük DASÖ puanları elde ettikleri gözlenmiştir.

DASÖ depresyon alt ölçeğinin mesleğini kendi isteği ile seçme değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 87. DASÖ Depresyon Alt Ölçeğinin Mesleğini Kendi İsteği İle Seçme Değişkenine Göre Durumunun İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	***t* Testi**		
						t	*Sd*	*p*
Depresyon alt ölçeği toplam Puan	Kendi isteğimle seçtim	850	15,04	8,68	,29761	-4,487	980	**,000**
	Kendi isteğimle seçmedim	132	18,67	8,47	,73757			
Anksiyete alt ölçeği toplam Puan	Kendi isteğimle seçtim	850	10,77	8,47	,29051	-4,099	980	**,000**

	Kendi isteğimle seçmedim	1 3 2	13,99	8,63	,75124			
Stres alt ölçeği toplam Puan	Kendi isteğimle seçtim	8 5 0	10,58	8,68	,29789	-4,300	980	**,000**
	Kendi isteğimle seçmedim	1 3 2	14,10	9,27	,80668			

Tabloda da görüldüğü üzere DASÖ depresyon alt ölçeği mesleği kendi isteği ile seçme değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (t= -4,487; **p < ,05**). Bu bulguya göre mesleğini kendi isteği ile seçen katılımcıların depresyon düzeyleri mesleğini kendi isteği ile seçmeyen katılımcılara göre daha düşüktür. Aynı şekilde DASÖ anksiyete alt ölçeği mesleğini kendi isteği ile seçme değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (t=-4,099; **p < ,05**). Bu bulguya göre mesleğini kendi isteği ile seçen katılımcıların anksiyete düzeyi mesleğini kendi isteği ile seçmeyen katılımcılara göre daha düşüktür. DASÖ stres alt ölçeğine bakıldığında mesleğini kendi seçme değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (t=-4,300; **p < ,05**). Bu bulguya göre mesleğini kendi isteği ile seçen katılımcıların stres düzeyleri mesleğini kendi isteği ile seçmeyen katılımcılara göre daha düşüktür.

Tablo 88. YDÖ Puan Ortalaması

	N	$\overline{x}$	*ss*
ydö_top	982	21,6996	6,95437

Katılımcıların yaşam doyum puan ortalaması 21,6'dır. Puanların 5-35 arasında değiştiği ve yükseldikçe daha yüksek yaşam doyumunu ifade ettiği düşünüldüğünde katılımcıların yaşam doyumu orta düzeydedir.

YDÖ toplam puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 89. YDÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve *ss* Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	**Var. K.**	*KT*	*Sd*	*KO*	*F*	*p*
YDÖ TOPLAM PUAN	18 ve 18 altı	100	21,37	6,18	**G.Arası**	524,163	7	74,880	1,554	,145
	19	191	22,03	7,11	**G.İçi**	46920,217	974	48,173		
	20	181	22,56	6,98	**Toplam**	47444,380	981			
	21	180	21,76	6,64						
	22	187	21,51	7,35						
	23	69	20,58	6,46						
	24	30	22,40	7,50						
	25 ve 25 üstü	44	19,31	7,35						

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi YDÖ toplam puanları yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (F=1,554; p > ,05).

Tablo 90. YDÖ Puanlarının Cinsiyet ve Medeni Durum Değişkenlerine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* **Testi**		
						t	*Sd*	*p*
YDÖ toplam puan	Kadın	693	21,88	6,80	,25836	1,321	980	,187

		Erkek	289	21,24	7,30	,429444			
YDÖ Puan	toplam	Bekar	966	21,71	6,92	,222600	,468	975	,640
		Evli	11	20,72	9,45	,2,8447			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (F=1,321; p > ,05). Benzer şekilde YDÖ puanları medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir (t=,468; p > ,05).

Tablo 91. YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
YDÖ PUANLARI	Beslenme	91	568,29	19,065	10	**,039**
	Çocuk Gelişimi	148	522,48			
	Dil ve Konuşma	44	526,78			
	Ergoterapi	31	552,92			
	Fizyoterapi	138	461,27			
	Gerontoloji	6	444,08			
	Hemşirelik	218	490,40			
	Odyoloji	68	470,88			
	Perfüzyon	10	498,05			
	Sağlık Yönetimi	88	434,10			
	Sosyal Hizmet	137	451,97			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları öğrencilerin eğitim aldıkları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (X2 = 19,065; sd= 10; **p < ,05**). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun anlaşılması için Games-Howell testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 92. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Beslenme	Sağlık Yönetimi	3,29570	,96847	**,033**
Sağlık yönetimi	Beslenme	-3,29570	,96847	**,033**

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları öğrencilerin eğitim aldıkları bölüm değişkenine göre beslenme ve sağlık yönetimi bölümleri arasında beslenme bölümü lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre beslenme bölümü öğrencilerinin YDÖ puanlarının sağlık yönetimi öğrencilerinden daha yüksek olduğunu ifade etmek mümkündür.

YDÖ toplam puanları öğrencilerin eğitim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 93. YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ **ve** ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ TOPLAM PUAN	1. Sınıf	320	21,84	6,81	**G.Arası**	47,669	3	15,890	,328	,805
	2. Sınıf	188	21,98	6,98	**G.İçi**	47396,711	978	48,463		
	3. sınıf	185	21,62	6,90	**Toplam**	47444,380	981			
	4. Sınıf	289	21,41	7,15						

Tabloda da görüldüğü gibi YDÖ toplam puanları öğrencilerin eğitim gördükleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (F=,328; p > ,05).

YDÖ toplam puanlarının öğrencilerin aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 94.YDÖ Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ TOPLAM PUAN	Çekirdek Aile	768	21,94	7,04	**G.Arası**	213,171	2	106,586	2,209	,110
	Geniş Aile	179	20,87	6,72	**G.İçi**	47231,209	979	48,244		
	Boşanmış	35	20,57	5,83	**Toplam**	47444,380	981			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları katılımcıların aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (F= 2,209; p > ,05).

YDÖ toplam puanlarının aile yapısı değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediklerinin anlaşılması için Kruskal-Wallis-H testi kullanılmıştır. “İlgisiz” ve “fazlasıyla serbest” gruplarının N sayılarının 30’un altında olmasından dolayı parametrik olmayan testlerden Kruskal-Wallis tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular şu şekildedir:

Tablo 95.YDÖ Puanlarının Aile Yapısı Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
YDÖ PUANLARI	Aşırı koruyucu	166	430,01	38,835	5	**,000**
	İlgisiz	13	469,77			
	Baskıcı	51	318,25			
	Demokratik	98	455,81			
	Fazlasıyla Serbest	16	482,38			
	Güven Verici	638	527,50			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları katılımcıların aile yapısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (X2 = 38,835; sd=5; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için uygulanacak post hoc tekniğine karar vermek için uygulanan Levene testisinde grupların varyanslarının homojen dağılmadıkları gözlenmiş (LF= 3,276; p < ,05), bu nedenle tamamlayıcı test tekniği olarak Games-Howell testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 96. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Aile Tipi Değişkenine Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Aşırı koruyucu	İlgisiz	-,85681	2,64058	,999
	Baskıcı	2,69372	1,14890	,188
	Demokratik	-,65822	,95610	,983
	Fazlasıyla serbest	-1,87123	1,76454	,891
	Güven verici	-2,56383*	,64496	,001
İlgisiz	Aşırı koruyucu	,85681	2,64058	,999
	Baskıcı	3,55053	2,75498	,787
	Demokratik	,19859	2,68031	1,000
	Fazlasıyla serbest	-1,01442	3,06326	,999
	Güven verici	-1,70702	2,58571	,983
Baskıcı	Aşırı koruyucu	-2,69372	1,14890	,188
	İlgisiz	-3,55053	2,75498	,787
	Demokratik	-3,35194	1,23748	,082
	Fazlasıyla serbest	-4,56495	1,93154	,205
	Güven verici	-5,25755*	1,01646	,000
Demokratik	Aşırı koruyucu	,65822	,95610	,983
	İlgisiz	-,19859	2,68031	1,000
	Baskıcı	3,35194	1,23748	,082

	Fazlasıyla serbest	-1,21301	1,82346	,984
	Güven verici	-1,90560	,79206	,162
Fazlasıyla serbest	Aşırı koruyucu	1,87123	1,76454	,891
	İlgisiz	1,01442	3,06326	,999
	Baskıcı	4,56495	1,93154	,205
	Demokratik	1,21301	1,82346	,984
	Güven verici	-,69259	1,68132	,998
Güven verici	Aşırı koruyucu	2,56383*	,64496	,001
	İlgisiz	1,70702	2,58571	,983
	Baskıcı	5,25755*	1,01646	,000
	Demokratik	1,90560	,79206	,162
	Fazlasıyla serbest	,69259	1,68132	,998

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları aile yapısı değişkenine göre güven verici aile yapısı ile baskıcı ve aşırı koruyucu aile yapıları ile güven verici aile yapısı lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre güven verici aile yapısına sahip katılımcıların YDÖ puanlarının baskıcı ve aşırı koruyucu aile yapısına sahip katılımcılardan daha yüksek olduğunu ifade etmek mümkündür.

YDÖ toplam puanlarının katılımcıların kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farka sahip olup olmadıklarını anlaşılması için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 97. YDÖ Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ TOPLAM PUAN	1 kardeş veya tek çocuk	62	23,31	7,12	G.Arası	1356,224	5	271,245	5,738	**,000**

2 kardeş	326	22,29	6,76	G.İçi	46045,551	974	47,275
3 kardeş	299	22,01	6,73	Toplam	47401,774	979	
4 kardeş	127	21,87	7,35				
5 kardeş	75	18,94	7,47				
6 veya daha fazla kardeş	91	19,40	6,33				

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermiştir. Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılacak olan post hoc tekniğine karar vermek için yapılan Levene testi sonuçlarına göre grupların varyanslarının homojen bir dağılıma sahip oldukları gözlenmiştir (LF= 1,099; p > ,05). Bu nedenle post hoc yöntemi olarak Scheffe testi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 98. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
1 veya daha az	2 kardeş	1,01197	,95263	,951
	3 kardeş	1,28973	,95948	,875
	4 kardeş	1,43244	1,06524	,875
	5 kardeş	4,35978*	1,18018	,019
	6 kardeş	3,89986*	1,13225	,037
2 kardeş	1 veya daha az	-1,01197	,95263	,951
	3 kardeş	,27776	,55057	,998
	4 kardeş	,42046	,71921	,997
	5 kardeş	3,34781*	,88054	,013
	6 kardeş	2,88789*	,81518	,029

3 kardeş	1 veya daha az	-1,28973	,95948	,875
	2 kardeş	-,27776	,55057	,998
	4 kardeş	,14271	,72825	1,000
	5 kardeş	3,07006*	,88794	,036
	6 kardeş	2,61013	,82317	,075
4 kardeş	1 veya daha az	-1,43244	1,06524	,875
	2 kardeş	-,42046	,71921	,997
	3 kardeş	-,14271	,72825	1,000
	5 kardeş	2,92735	1,00128	,130
	6 kardeş	2,46742	,94432	,235
5 kardeş	1 veya daha az	-4,35978*	1,18018	,019
	2 kardeş	-3,34781*	,88054	,013
	3 kardeş	-3,07006*	,88794	,036
	4 kardeş	-2,92735	1,00128	,130
	6 kardeş	-,45993	1,07230	,999
6 kardeş	1 veya daha az	-3,89986*	1,13225	,037
	2 kardeş	-2,88789*	,81518	,029
	3 kardeş	-2,61013	,82317	,075
	4 kardeş	-2,46742	,94432	,235
	5 kardeş	,45993	1,07230	,999

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları kardeş sayısı değişkenine göre 5 ve 6 veya daha fazla kardeşe sahip gurplar ile 1 veya daha az, 2 kardeş ve 3 kardeş sayısına sahip gruplar arasında 1 veya daha az, 2 kardeş ve 3 kardeş sayısına sahip gruplar lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre YDÖ puanları en yüksek olan grup 1 kardeşi olan ya da kardeşi olmayan katılımcılardır. En yüksek İkinci grup ise 2 kardeşi olan ve üçüncü grup ise 3 kardeşi olan katılımcılardır. YDÖ puanları en düşük olan katılımcı grubu ise 6 kardeşe sahip gruptur. YDÖ puanları en düşük ikinci katılımcı grubu ise 5 kardeşe sahip gruptur. BU bulgulara göre kardeş sayısı arttıkça YDÖ puanlarının düştüğü gözlemini yapmak mümkündür.

YDÖ toplam puanlarının anne eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin anlaşılması için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 99. YDÖ Puanlarının Annenin Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ TOPLAM PUAN	Okur-yazar değil	74	19,82	6,55	**G.Arası**	1074,548	4	268,637	5,655	**,000**
	Sadece okur-yazar	37	19,92	7,70	**G.İçi**	46364,534	976	47,505		
	İlköğretim	321	20,98	6,94	**Toplam**	47439,083	980			
	Ortaöğretim	386	22,10	6,83						
	YÜksekögretim	163	21,69	6,88						

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları anne eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F=5,655; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için Scheffe testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular ektedir.

Tablo 100. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Annenin Eğitimi Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
okuryazardeğil	sadece okur yazar	-,09459	1,38776	1,000
	ilköğretim	-1,16010	,88879	,790
	ortaöğretim	-2,27671	,87466	,149
	yükseköğretim	-3,57445*	,96612	,009

sadece okur yazar	okuryazardeğil	,09459	1,38776	1,000
	ilköğretim	-1,06550	1,19662	,939
	ortaöğretim	-2,18212	1,18616	,496
	yükseköğretim	-3,47985	1,25513	,105
ilköğretim	okuryazardeğil	1,16010	,88879	,790
	sadece okur yazar	1,06550	1,19662	,939
	ortaöğretim	-1,11661	,52063	,332
	yükseköğretim	-2,41435*	,66289	,010
ortaöğretim	okuryazardeğil	2,27671	,87466	,149
	sadece okur yazar	2,18212	1,18616	,496
	ilköğretim	1,11661	,52063	,332
	yükseköğretim	-1,29774	,64382	,398
yükseköğretim	okuryazardeğil	3,57445*	,96612	,009
	sadece okur yazar	3,47985	1,25513	,105
	ilköğretim	2,41435*	,66289	,010
	ortaöğretim	1,29774	,64382	,398

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları anne eğitimi değişkenine göre okuryazar değil ve ilköğretim grupları ile yükseköğretim grupları arasında yükseköğretim grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre annesi yüksek öğretim eğitim seviyesine sahip katılımcıların YDÖ puanlarının daha yüksek olduğunu ifade etmek mümkündür.

YDÖ toplam puanlarının babanın eğitim seviyesi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin anlaşılması için Kruskal-Wallis-H testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 101. YDÖ Puanlarının Babanın Eğitim Seviyesi Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
	Okur-yazar değil	13	357,96			
YDÖ	Sadece okur-yazar	24	442,83			
	İlköğretim	248	467,51	7,974	4	,093
PUANLARI	Ortaöğretim	440	495,21			
	Yükseköğretim	257	519,59			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları babanın eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir (X2 = 7,974; sd = 4; p > ,05).

YDÖ toplam puanlarının katılımcıların yaşadıkları yer değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermedikleri tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 102. YDÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ TOPLAM PUAN	Köy	74	21,28	6,56	**G.Arası**	29,060	2	14,530	,300	,741
	İlçe	296	21,54	7,03	**G.İçi**	47415,320	979	48,432		
	İl	612	21,82	6,97	**Toplam**	47444,380	981			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları katılımcıların yaşadıkları yer değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir (F= ,300; p > ,05).

YDÖ toplam puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 103. YDÖ Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
DASÖ TOPLAM PUAN	Düşük	51	16,94	7,67	**G.Arası**	2615,584	2	1307,792	28,560	**,000**
	Orta	682	21,22	6,60	**G.İçi**	44828,796	979	45,790		
	İyi	249	23,99	7,01	**Toplam**	47444,380	981			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F= 28,560; p < ,5). Anlamlı farkın yönü Scheffe post hoc testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 104. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
düşük	orta	-4,27876*	,98234	,000
	iyi	-7,04678*	1,04007	,000
orta	düşük	4,27876*	,98234	,000
	iyi	-2,76801*	,50104	,000
iyi	düşük	7,04678*	1,04007	,000
	orta	2,76801*	,50104	,000

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları gelir düzeyi değişkenine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre gelir düzeyi iyi olan katılımcıların YDÖ puanları en yüksek, kötü olanlarınsa en düşüktür.

YDÖ toplam puanlarının öğrencilerin kaldıkları yer değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 105. YDÖ Puanlarının Öğrencilerin Kaldıkları Yer Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve *ss* Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	**Var. K.**	*KT*	*Sd*	*KO*	*F*	*p*
Kaldığı yer PUAN	Aile Yanı	505	21,59	6,79	**G.Arası**	269,230	3	89,743	1,860	,135
	Yurt	255	21,71	7,61	**G.İçi**	47175,150	978	48,236		
	Arkadaşla Evde	134	21,05	6,80	**Toplam**	47444,380	981			
	Diğer	88	23,24	6,95						

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları katılımcıların kaldıkları yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (F= 1,860; p > ,05).

YDÖ toplam puanlarının katılımcıların çalışma durumları değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 106. YDÖ Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan		**Gruplar**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* **Testi**		
							t	*Sd*	*p*
YDÖ Puan	**Toplam**	Evet	142	20,93	6,82	,5721 9	1,612	980	,154

	Hayır	840	21,83	6,97	,2405 8

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları öğrencilerin bir işte çalışma değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir (t=1,612; p > ,154).

YDÖ toplam puanları sürekli katılınan etkinlik değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 107. YDÖ Puanlarının Sürekli Katılınan Etkinlik Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan		**Gruplar**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	***t* Testi**		
							t	***Sd***	***p***
YDÖ Puan	**Toplam**	Evet	348	22,08	7,14	,3828 6	1,233	979	,218
		Hayır	633	21,51	6,84	,2719 8			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları etkinliklere sürekli katılma değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir (t=1,233; p > ,05).

YDÖ toplam puanları sigara kullanımı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi ile incelenerek gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı test ediliştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 108. YDÖ Puanlarının Sigara Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi

***f*, $\bar{x}$ ve *ss* Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	**Var. K.**	*KT*	*Sd*	*KO*	*F*	*p*
YDÖ Topla	Yok	661	22,10	6,92	**G.Arası**	365,801	2	182,901	3,803	**,023**

m PUAN	Ara sıra	131	20,45	6,52	**G.İçi**	47078,578	979	48,088
	Her gün	190	21,16	7,27	**Toplam**	47444,380	981	

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları sigara kullanımı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F= 3,803; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Scheffe testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 109. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Sigara Kullanımı Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
yok	arasıra	1,65098*	,66320	,046
	hergün	,93820	,57083	,260
arasıra	yok	-1,65098*	,66320	,046
	hergün	-,71278	,78752	,664
hergün	yok	-,93820	,57083	,260
	arasıra	,71278	,78752	,664

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları sigara kullanma değişkenine göre yok ile ara sıra grupları arasında yok grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre sigara kullanmayan katılımcıların YDÖ puanları daha yüksektir.

YDÖ toplam puanlarının alkol kullanımı değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 110. YDÖ Puanlarının Alkol Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	Gruplar	*N*	$\bar{x}$	*ss*	$Sh_{\bar{x}}$	*t* Testi		
						t	*Sd*	*p*
YDÖ toplam	Yok	707	21,76	6,92	,26049	,396	977	,692
	Arasıra	272	21,56	7,06	,42860			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları alkol kullanımı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir (t=,396; p > ,05).

YDÖ toplam puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 111. YDÖ Puanlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve *ss* Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	*N*	$\bar{x}$	*ss*	**Var. K.**	*KT*	*Sd*	*KO*	*F*	*p*
DASÖ Toplam PUAN	İyi	575	22,29	6,87	**G.Arası**	543,223	2	271,612	5,670	**,004**
	Orta	375	20,98	6,95	**G.İçi**	46901,156	979	47,907		
	Kötü	32	19,56	7,53	**Toplam**	47444,380	981			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F=5,670; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılan Scheffe testi sonuçları ekte verilmiştir.

Tablo 112. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Akademik Başarı Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
iyi	orta	1,31443*	,45942	,017
	kötü	2,72793	1,25715	,095
orta	iyi	-1,31443*	,45942	,017
	kötü	1,41350	1,27470	,541
Kötü	iyi	-2,72793	1,25715	,095
	orta	-1,41350	1,27470	,541

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları akademik başarı değişkenine göre iyi ve orta grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre akademik başarısını iyi olarak tanımlayan katılımcıların YDÖ puanları orta olarak tanımlayan öğrencilerden daha yüksektir.

YDÖ toplam puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre Kruskal-Wallis-H testi ile incelenerek gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar tabloda sunulmuştur.

Tablo 113. YDÖ Puanlarının Arkadaş İlişkileri Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
YDÖ	İyi	843	510,83			
toplam	Orta	122	389,89	30,737	2	,000
PUAN	Kötü	17	262,26			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (X2 = 30,737; sd=2; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılan Scheffe testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 114. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Arkadaş İlişkileri Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
iyi	Orta	2,97312*	,66267	,000
	Kötü	6,77447*	1,67587	,000
orta	İyi	-2,97312*	,66267	,000
	kötü	3,80135	1,77105	,100
kötü	iyi	-6,77447*	1,67587	,000
	orta	-3,80135	1,77105	,100

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları arkadaş ilişkileri değişkenine göre iyi grubu ile orta ve kötü grupları arasında iyi grubu lehine anlamlı bir ilişki göstermektedir. Buna göre arkadaş ilişkilerini iyi olarak tanımlayan katılımcıların YDÖ puanları en yüksek, arkadaş ilişkilerini kötü olarak tanımlayan katılımcılar ise en düşük puanı almışlardır.

YDÖ toplam puanlarının anneyi tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği Kruskal-Wallis-H testi ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar ekte sunulmuştur.

Tablo 115. YDÖ Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}_{sira}$	x^2	sd	p
YDÖ toplam PUAN	Sinirli	27	368,24	45,222	3	**,000**
	Neşeli	410	555,13			
	Sakin	241	487,31			
	Değişen	304	419,95			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları anneyi tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (X2 = 45,222; sd=3; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılan Scheffe Testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 116. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Anneyi Tanımlama Değişkenine Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Sinirli	neşeli	-4,72827*	1,35390	,007
	sakin	-3,07039	1,38292	,178
	değişen	-1,58431	1,36841	,720
Neşeli	sinirli	4,72827*	1,35390	,007
	sakin	1,65789*	,55311	,030
	değişen	3,14397*	,51575	,000
Sakin	sinirli	3,07039	1,38292	,178
	neşeli	-1,65789*	,55311	,030
	değişen	1,48608	,58772	,095
değişen	sinirli	1,58431	1,36841	,720
	neşeli	-3,14397*	,51575	,000
	sakin	-1,48608	,58772	,095

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ toplam puanları anneyi tanımlama değişkenine göre tüm gruplar arasında neşeli grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre annesini neşeli olarak tanımlayan katılımcılar YDÖ'den en yüksek puanları alırken, annesini sakin olarak tanımlayan gruplar ikinci en yüksek puanları almışlardır. En düşük puanları ise annelerini sinirli olarak tanımlayan katılımcılar almışlardır.

YDÖ toplam puanları babayı tanımlama değişkenine göre incelenerek gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 117. YDÖ Puanlarının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ Toplam PUAN	Sinirli	93	19,15	7,13	**G.Arası**	1671,785	3	552,262	11,907	**,000**
	Neşeli	280	23,19	6,83	**G.İçi**	45772,594	978	46,802		
	Sakin	289	22,25	6,89	**Toplam**	47444,380	981			
	Değişen	320	20,64	6,73						

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları babayı tanımlama değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F=11,907; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 118. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Babayı Tanımlama Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Sinirli	neşeli	-4,03875*	,81878	,000
	sakin	-3,09860*	,81560	,002
	değişen	-1,49009	,80592	,332
Neşeli	sinirli	4,03875*	,81878	,000
	sakin	,94015	,57367	,443
	değişen	2,54866*	,55983	,000
Sakin	sinirli	3,09860*	,81560	,002
	neşeli	-,94015	,57367	,443
	değişen	1,60851*	,55516	,039
Değişen	sinirli	1,49009	,80592	,332
	neşeli	-2,54866*	,55983	,000
	sakin	-1,60851*	,55516	,039

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları babayı tanımlama değişkenine göre tüm gruplar arasında anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre babalarını neşeli olarak tanımlayan katılımcılar YDÖ testinden en yüksek puanları alırken, ikinci en yüksek puanları babalarını sakin olarak tanımlayan katılımcılar almışlardır. En düşük puanlar ise babalarını sinirli olarak tanımlayan katılımcılarda gözlenmiştir.

YDÖ toplam puanları sosyal ilişkilerde memnuniyet değişkenine göre incelenerek gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen bulgular ekte verilmiştir.

Tablo 119. YDÖ Puanlarının Sosyal İlişkilerde Memnuniyet Değişkenine Göre İncelenmesi

f, $\bar{x}$ ve ss Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	$\bar{x}$	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ Toplam Puan	Hiç	490	17,80	8,29	G.Arası	2922,142	2	1461,071	32,223	**,000**
	Nadiren	455	20,34	6,72	G.İçi	44345,157	978	45,343		
	Sık Sık	477	23,37	6,56	Toplam	47267,299	980			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları sosyal ilişkilerde memnuniyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F= 32,223; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün tespit edilmesi için yapılan Games Howell testi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 120. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Sosyal İlişkilerde Memnuniyet Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$\mathrm{Sh}_{\bar{x}}$	p
Hiç	Nadiren	-2,54254	1,22540	,104
	Sıksık	-5,57515*	1,22169	,000
Nadiren	Hiç	2,54254	1,22540	,104

	sıksık	-3,03261*	,43561	,000
Sıksık	Hiç	5,57515*	1,22169	,000
	nadiren	3,03261*	,43561	,000

Tabloda da görüldüğü gibi YDÖ puanları sosyal ilişkilerde memnuniyet değişkenine göre sık sık grubu ile hiç ve nadiren grupları arasında sık sık grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre YDÖ puanları en yüksek olan grup sık sık grubu iken, en düşük olan grup ise hiç grubu olmuştur.

YDÖ toplam puanları harçlık edinme değişkenine göre incelenerek gruplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığının gözlenmesine çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 121. YDÖ Puanlarının Harçlık Edinme Değişkenine Göre İncelenmesi

$\bar{x}$ f **, ve** ss **Değerleri**					**ANOVA Sonuçları**					
Puan	**Grup**	N	$\bar{x}$	ss	**Var. K.**	KT	Sd	KO	F	p
YDÖ Toplam Puan	Aile	715	22,28	23,92	**G.Arası**	1099,383	2	549,69	11,612	**,000**
	Burs ve Kredi	184	19,55	26,33	**G.İçi**	46344,997	979	47,339		
	Kendisi Çalışıyor	83	21,45	24,59	**Toplam**	47444,380	981			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları harçlık edinme yöntemine göre anlamlı bir fark göstermektedir (F=11,612; **p < ,05**). Anlamlı farkın yönünün anlaşılması için yapılan Scheffe testi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 122. Post Hoc Test Sonuçlarına Göre YDÖ Puanlarının Harçlık Edinme Değişkenine Göre Varyans Dağılımları

Gruplar (i)	**Gruplar (j)**	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
Aile	Bursvekredi	2,73360*	,56876	,000
	kendiçalışıyor	,83673	,79785	,577
bursvekredi	aile	-2,73360*	,56876	,000
	kendiçalışıyor	-1,89687	,90974	,114
kendiçalışıyor	aile	-,83673	,79785	,577
	bursvekredi	1,89687	,90974	,114

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları harçlık edinme değişkenine göre burs ve kredi grubu ile aile grupları arasında aile grubu lehine anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre harçlığını ailesinden karşılayan katılımcıların YDÖ puanları burs ve kredi ile sağlayan katılımcılardan daha yüksektir.

YDÖ puanları katılımcıların mesleklerini kendi istekleri ile seçme değişkenine göre incelenerek mesleğini kendi isteği ile seçme ve kendi isteği ile seçmeme grupları arasında YDÖ puanları bakımından anlamlı bir ilişki olup olmadığı bağımsız gruplar t-testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 123. YDÖ Puanlarının Mesleğini Kendi İsteğiyle Seçme Değişkenine Göre İncelenmesi

Puan	**Gruplar**	N	$\bar{x}$	ss	$Sh_{\bar{x}}$	t **Testi**		
						t	Sd	p
YDÖ toplam Puan	Kendi isteğimle seçtim	850	22,29	6,67	,22886	6,888	980	**,000**
	Kendi isteğimle seçmedim	132	17,91	7,54	,65660			

Tabloda da görüldüğü üzere YDÖ puanları mesleğini kendi seçme değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre mesleğini kendi isteği ile seçen katılımcıların YDÖ puanları daha yüksektir.

Tablo 124. DASÖ – YDÖ Korelasyonu

Değişkenler	N	r	p
DASÖ YDÖ	982	-,367	**,01**

DASÖ – YDÖ puanlarının ilişkisi Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ile bulunmuş olup Tablo 124'e göre ortalama ölçek puanları arasında negatif yönlü anlamlı ve zayıf bir ilişki tespit edilmiştir **(p=0,01).**

Tablo 125. DASÖ Alt Ölçek Puanlarının YDÖ İle İlişkisi

Değişkenler		**N**	**R**	**p**
YDÖ	Depresyon Alt Ölçeği Ortalama Puan	982	-,338	**,01**
	Anksiyete Alt Ölçeği Ortalama Puanı	982	-,343	**,01**
	Stres Alt Ölçeği Ortalama Puanı	982	-,351	**,01**

Tablo 125'e göre DASÖ ölçeği depresyon alt ölçeği (R= -0,338, **p=0,01**), anksiyete alt ölçeği (R= -0,343, **p=0,01**) ve stres alt ölçeği (R= -0,351, **p=0,01**) ortalama puanları ile YDÖ arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Çalışmamızda DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puan ortalaması 37,75' dir. Yaşam doyumu puan ortalaması 21,69' dur. Çalışmamızda öğrencilerin depresyon alt ölçeği puan ortalaması 15,53 dür. Cinsiyete göre bakıldığında; kızlardaki depresyon alt ölçeği puan ortalaması 15,90 ; erkeklerdeki depresyon alt ölçeği puan ortalaması 14,66 dır.

Öğrencilerimizdeki anksiyete alt ölçeği puan ortalaması 11,17 dir. Cinsiyete göre bakıldığında; kızlardaki anksiyete alt ölçeği puan ortalaması 11,33; erkeklerdeki anksiyete alt ölçeği puan ortalaması 10,79 dur.Öğrencilerimizdeki stres alt ölçeği puan ortalaması 11,05 dir.Cinsiyete göre bakıldığında; kızlardaki stres alt ölçeği puan ortalaması 15,90 ; erkeklerdeki stres alt ölçeği puan ortalaması 14,66 dır.

Öğrencilerimizdeki yaşam doyumu puan ortalaması 21,69 dur. Cinsiyete göre bakıldığında; kızlardaki yaşam doyumu puan ortalaması 21,88; erkeklerdeki yaşam doyumu puan ortalaması 21,24 dür. Depresyon (R:-0,338, P=0,01) anksiyete (R=-0,343, P=0,01) ve stres (R=-0351, P=0,01) ölçeği (DASÖ) puanları ile yaşam doyumu ölçeği puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Çalışmamızda DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) uygulaması sonucunda; %27,8'inde ileri/çok ileri depresyon; %29,2'inde ileri/ çok ileri anksiyete ve %7,9'unda ileri/ çok ileri stres düzeyi bulunmuştur. Literatür çalışmaları incelendiğinde; Tunç ve Yapıcı' nın 2017 yılında DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği)'ni kullanarak Üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada öğrencilerin %22,2'inde ileri/çok ileri düzeyde depresyon, % 22,1'inde ileri/çok ileri düzeyde anksiyete, %15,5'indeileri/çok ileri düzeyde stres tespit etmişlerdir [173]**.**

Üstün ve Bayar'ın eğitim fakültesi öğrencilerine yine aynı ölçeği kullanarak yaptıkları çalışmada öğrencilerin %7.5'inde ileri/çok ileri düzeyde depresyon, %19.2'inde ileri/ çok

[173] Aylin Tunç, Gülçin Yapıcı, Bir tıp fakültesindeki öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin değerlendirilmesi. ***Turk J Public Health,*** 2019; 17(2):153-168.

ileri düzeyde anksiyete ve %1.5'inde ileri/çok ileri düzeyde stres tespit edilmiştir [174]. Bayram ve Bilgel' in yine DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği)'ni kullanarak bir üniversitenin farklı fakültelerinde eğitim gören öğrencilerinde yaptıkları çalışmada ileri/ çok ileri depresyon düzeyini %8,1, ileri/ çok ileri düzeyde anksiyete düzeyini %20,8, ileri/ çok ileri düzeydeki stres düzeyini ise %6,9 olarak saptamışlardır [175].

Yurt dışında üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmalarda ise ileri/çok ileri depresyon sıklığı %8.0-%14.7 arasında, ileri/ çok ileri anksiyete sıklığı %18.9-%31.5, ileri/çok ileri stres sıklığı %5.1-%10.7 aralığında bulunmuştur [176] [177] [178].Dyrbye ve arkadaşlarının ABD ve Kanada'daki tıp fakültesi öğrencilerinde yapılmış olan çalışmalardan oluşturdukları derlemelerinde de yine öğrencilerdeki depresyon ve anksiyete düzeylerini yüksek olarak bulmuşlardır [179]. Naz ve arkadaşlarının DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği)'ni kullanarak fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinde yaptıkları çalışmada hafif düzeyde depresyon, anksiyete ve stres sonucuna varılmış ve sıklıklar sırasıyla; %10, %9 ve %15 olarak bulunmuştur [180]. Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalara bakıldığında; depresyon sıklığını: Özdel ve ark. 2002 yılında %12,8; Bostancı ve ark. 2005 yılında %12,8; Aylaz ve ark. 2007 yılında %10,8; Demir ve ark. 2007 yılında %9,5 olarak bulmuşlardır [181] [182] [183] [184].

[174] Ahmet Üstün, Adem Bayar, Üniversite Öğrencilerinin Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. ***Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi***, 2015;4(1):384-390.

[175] Nuran Bayram, Nazan Bilgel, The prevalence and socio-demographic correlations of depression, anxiety and stres among a group of university students. ***Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol***, 2008; 43: 667-72.

[176] Khadijah Shamsuddin, et al. Correlates of depression, anxietyand stres among Malaysian university students. ***Asian Journal of Psychiatry,*** 2013; 6:318-23.

[177] Yin-Wong Cheung, Menzie Chinn Web-basedsurvey of depression, anxietyandstress in first-year tertiary education students in Hong Kong. ***Australian and New Zealand Journal of Psychiatry***, 2006; 40:777-82.

[178] Farva Rizvi et al. Prevalence of Depression, Anxiety and Stress (by DASS ScoringSystem) among Medical Students in Islamabad, Pakistan. ***BJMMR,*** 2015; 8(1): 69-75.

[179] Liselotte Dyrbye, Matthew Thomas, Tait Shanafelt SystematicReview of Depression, Anxiety, and Other Indicators of Psychological Distress Among U.S. and Canadian Medical Students. ***Acad Med,*** 2006;81:354-73.

[180] İlknur Naz vd., Ailesi ile yaşayan ve Ailesinden Ayrı Yaşayan Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinde Yaşam Kalitesi, Depresyon, Anksiyete ve Stresin Karşılaştırılması. **İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 2019; 4(3):105-109.

[181] Ulupınar, ***a.g.e.,***1991.

[182] Köknel, ***a.g.e.,***1998.

[183] Mehmet Bostancı, "Depressive Symptomatology among University Students in Denizli, Turkey: Prevalence and Sociodemographic Correlates", ***Croat Med J,*** 2005; 46(1): 96-100.

[184] Figen Demir vd., "İstanbul'da Bir Eğitim Hastanesinde Çalışan Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinde Depresyon Yaygınlığı ve İlişkili Etkenler", ***Türk Psikiyatri Dergisi,*** 2007;18(1): 31-37.

Çalışmamızda DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puan ortalamasına cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında kadınlarda DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puan ortalaması 38,26; erkeklerde 36,55 olarak bulunmuştur. Ancak DASÖ toplam puanı ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatür çalışmalarına bakıldığında üniversite öğrencilerinde kadınlardaki depresyon, anksiyete ve stres durumlarından herhangi birinin yada hepsinin kadınlarda erkeklere göre daha fazla olduğunu gösteren çalışmalar vardır [185] [186] [187] [188]. Bununla birlikte cinsiyetle arasında istatistiksel bir anlamlılık olmadığını gösteren çalışmalarda mevcuttur [189] [190] [191]. Khan ve ark.'nın 2006 yılında Pakistan'daki üniversite öğrencilerindeki yaptıkları çalışmada ise diğer çalışmalardan farklı olarak depresyon ve anksiyete erkeklerde anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur [192].

Çalışmamızda; DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği)'nin alt ölçeklerinin depresyon, anksiyete ve stres olarak her birinin cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde; depresyon alt ölçeği cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir ($t=2,077$, $p<0,05$). Kadınlarda depresyon alt ölçek puanları erkeklerden daha yüksektir. Sonucumuz literatür sonuçları ile uyumlu olup; depresyonun epidemiyolojisi ile ilgili yapılan çalışmalarda; depresyonun sıklığı kadınlarda erkeklere göre daha yüksektir [193]**.** Bunu destekleyici olarak; Algur'un 2019 yılında, Gündoğar ve ark.'nın üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada kızlardaki depresyon ölçeği puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür [194] [195]. Literatür çalışmaları incelendiğinde; Üniversite

[185] Bayram, ***a.g.e.,***2008.

[186] ***Shamsuddin a.g.e.,***2008.

[187] Rivzi, ***a.g.e.,*** 2015.

[188] Dyrbye &Thomas, ***a.g.e***.,2006.

[189] Üsütün & Bayar, ***a.g.e.,***2008.

[190] Erol Demirbatir, Undergraduate music students' depression, anxietyand stres levels: a study from Turkey. Procedia – **Social and Behavioral Sciences,** 2012;46:2995-99.

[191] Bedriye Öncü, Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeyleri ve İlişkili Etmenler. ***Kriz Dergisi,*** 2013;21(1-2-3):1-10.

[192] Muhammet Khan, Sajıd Mahmood , Areef Badshah , Ali Su, Yasir Jamal Prevalence of Depression, Anxiety and the irassociated factors among medical students in Karachi, Pakistan. ***J Pak Med Assoc,*** 2006;56:583-86.

[193] Fatmagül Helvacı Çelik & Çiçek Hocaoğlu, Major depresif bozukluk' tanımı, etyolojisi ve epidemiyolojisi: Bir gözden geçirme. ***Journal of Contemporary Medicine,*** 2016, 6(1), 51-66.

[194] Gündoğar, ***a.g.e.,***2007.

[195] Vedat Algur, Üniversite Öğrencilerinin Anksiyete ve Depresyon Düzeyleri ile Fiziksel Saldırganlık, Öfke, Düşmanlık ve Sözel Saldırganlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Bölümü, İstanbul, 2019.**(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

öğrencilerinde yaptıkları çalışmada cinsiyet ile depresyon, anksiyete ve stres düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını gösteren çalışmalar mevcuttur [196] [197] [198] [199].

Çalışmamızda anksiyete alt ölçeği cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde; cinsiyetler arasında anlamlı bir fark yoktur (t=0,886, p>0,05). Literatür çalışmaları incelendiğinde çalışmamıza benzer olarak; Öy'ün 1991 yılında; Hisli'nin 1989 yılında üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada cinsiyet ile anksiyete arasında istatistiksel bir anlamlılık saptanmamıştır [200] [201]. Çalışmamızdan farklı olarak; Çakmak ve Hedevanlı'nın 2005 yılında Üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada kaygı düzeyinin kız öğrencilerinde erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır [202]. Bu sonucu destekleyen bir çok çalışmada mevcuttur [203] [204] [205] [206] [207] [208].

Çalışmamızda cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde; stres alt ölçeği ile cinsiyet arasında bir anlamlılık saptanmamıştır (t=0,138, p>0,05). Çalışma sonucumuzu destekleyecek şekilde Sarı ve arkadaşlarının 2019 yılındaki çalışmalarında cinsiyet ile stres arasında istatistiksel bir anlamlılık saptanmamıştır [209]. Benzer olarak Akpınar'ın 2013 yılında öğretmen adaylarında DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği)'ni kullanarak

---

[196] Bozkurt, ***a.g.e.,***2004.

[197] Üstün, ***a.g.e.,***2015.

[198] Enver Sarı vd., Çözüm odaklılığın Yordayıcı Değişkenleri: Yaşam doyumu, Stres, Depresyon ve Yılmazlık. ***Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi.*** 2019;11(21): 423-438.

[199] Osman Sabuncuoğlu, Ergen öğrenciler arasında akran örselenmesi ve depresyon belirtileriyle ilişkisi. ***Klinik Psikiyatri****, 2006; 9*, 27-35.

[200] Hisli, ***a.g.e.,***1989.

[201] Öy, ***a.g.e.,***1981.

[202] Çakmak, ***a.g.e.,*** 2005.

[203] Gündoğar, ***a.g.e.,***2007.

[204] Fatma Alisinaoğlu, İlkay Ulutaş, ***Çocuklarda kaygı ve bunu etkileyen etmenler***. Milli Eğitim, s:145.2000.

[205] Ahmet Erözkan, Üniversite öğrencilerinin kaygı sınav kaygısı başaçıkma davranışları. ***VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetleri.*** İnönü Üniversitesi, Malatya.2003.

[206] Derya Oktar Ergür, Yabancı dil öğrenimi sürecinde kaygı. ***Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.*** 2004;26: 48-53.

[207] Paul Surtees, PDP. Psychosocial factors and sex differences in high academic attainment at Cambirdge University***. Oxford Review of Education.*** 2002;28 (1): 21-38.

[208] Robert Rosenthal, Arleen Schreiner, Prevalence of psychologicalsymptomsamongundergraduatestudents in an ethnicallydiverse urban publiccollege. ***Journal of American College Health.*** 2000; 49 (1): 12-18.

[209] Sarı vd., ***a.g.e.,***2019.

yaptıkları çalışmada cinsiyet ile stres düzeyleri arasında bir anlamlılık saptanmamıştır [210]. Farklı olarak; 2014 yılında Özgan ve arkadaşlarının 2005 yılında üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada cinsiyet ile stres arasında istatistiki bir anlamlılık tespit edilmiş ve kız öğrencilerin stres puanları erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuş olup; Mesko vd.'lerinin 2010 yılında ve Şahin'in 2018 yılında yaptığı çalışmalarda kadınların stres düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür [211] [212] [213]**.** 2009 yılında Yurtsever tarafından yapılan çalışmada da benzer olarak; stres belirtilerinin kadınlarda erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır [214]. Misra, Mckean, West ve Russo'nun 2000 yılında yaptığı çalışmada da kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha stresli bulunmuştur [215].Çalışmamızla bu literatür sonuçlarını değerlendirdiğimizde farklılıklar ve benzerlikler mevcut. Öğrenci grubumuz sadece sağlık bilimleri olduğu için depresyon,anksiyete düzeylerinin oranlarının birçok çalışmaya göre yüksekliğini eğitim gördükleri bölüme bağlı olarak düşünebilirdik fakat stres düzeylerinin bir çok çalışmaya göre düşük olmasıda bu yorumumuzu güçlendirmemektedir.Çoğu çalışmanın üniversitenin farklı bölümlerinde okuyan öğrenciler üzerinde yapılmış olması; karşılaştırma yapmamızı olumsuz etkileyebilecektir.

Çalışmamızda yaşam doyumu ölçeği puan ortalaması 21,69'dur. Ölçeğimizde min 5, max 35 puan olduğu düşünüldüğünde sonuç orta düzeydedir. Literatür çalışmaları incelendiğinde; çalışmamıza çok benzer olarak Gündoğar'ın 2007 yılında yine üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada yaşam doyumu ölçeği puan ortalaması 21,70 olarak bulunmuştur. Fakat bu ortala değerin toplum ve kültürler arası değişkenlik gösterebileceğini gösteren çalışmalarda bulunmaktadır [216]. Çalışmamızda yaşam doyumu ölçeği toplam

---

[210] Bala Akpınar, Öğretmen Adaylarının Stres Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Analizi. ***Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,*** 2013; 21(229-241)

[211] Habib Özgan, Nebihe Aslan Eğitim fakültesi öğrencileri tarafından sınıfta algılanan stres nedenleri ve kişisel değişkenlerin strese olan etkisi***. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,*** 7(24), 337-350. 2008.

[212] Mateja Videmsek, et al. Gender differences in some stres symptoms and intensity of experiencing stres symptoms. ***Management***,2010; 5(2), 149-161.

[213] Ayşegül Şahin, Üniversite öğrencilerinin algılanan stres düzeylerinin fakülte türü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi***. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,*** 2018; 2(1), 28-35.

[214] Tanju Yurtsever, Kişilik özelliklerinin stres düzeyine etkisi ve stresle başa çıkma yolları: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.2009. ***(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).***

[215] Ranjita Misra, Michelle Mckean, Academic Stress Of CollegeStudents: Comparison Of Student And Faculty Perceptions. ***College Student Journal.*** Retrieved 28 June 2006 from http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_34/ai_63365179.2000.

[216] Gündoğar, ***a.g.e.,***2007.

puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği gözlenmiştir. Literatür çalışmaları incelendiğinde; çalışmamıza benzer olarak; Gündoğar ve ark.'nın 2007 yılında; Chow'un 2005 yılında üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada kız ve erkek öğrenciler arasında yaşam doyumu puanları açısından bir anlamlılık tespit edilmemiş olup; bu sonucu destekleyen çok sayıda da çalışmaya rastlanmaktadır [217] [218] [219] [220] [221] [222] [223] [224] **.**Çalışmamız ve bu literatür sonuçları yorumlandığında; yaşam doyumunu cinsiyet dışında birçok faktörün etkiliyor ve belirliyor olması söylenebilir**.** Fakat farklı sonuçlara da ulaşmış çalışmalarda mevcut olup; Yıldız'ın 2016 yılında; Dost'un 2007 yılında Üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmalarda da kadınlarda yaşam doyumunu erkeklere göre daha yüksek bulmuştur [225] [226] [227] [228]**.** Literatür incelendiğinde; yaşam doyumunun kadınlarda

[217] Gündoğar, ***a.g.e.,***2007.

[218] Şahin, ***a.g.e.***,2008.

[219] Henry Chow Life satisfaction among university students in a Canadian prairiecity: a multivariate analysis. ***Soc Indic Res,*** 2005;70: 139-150.

[220] Ed Diener and Marry Diener, Cross-culturalcorrelates of life-satisfactionand self- esteem. ***Journal of Personality and Social Psychology,*** 1995; 68(4), 653-663.

[221] Şenay Vara, Yoğun bakım hemşirelerinde iş doyumu ve genel yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 1999. ***(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).***

[222] Betül Gümüşbaş, Stresle başa çıkma yollarının ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin stresle başa çıkma yöntemleri ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.2008. ***(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).***

[223] Yunus Altundağ, Anne-babası boşanmış ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde yordayıcı değişkenler olarak yaşam doyumu ve yalnızlık. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.2013. ***(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).***

[224] Ahmet Söylemez, Manevi zekânın yaşamın anlamı ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak incelenmesi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.2016.***(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)***

[225] Keser, ***a.g.e.,*** 2005.

[226] Dost, ***a.g.e.***,2007.

[227] Mesut Yıldız, Üniversite öğrencilerinde duygusal zeka yaşam doyumu ve depresyonun cinsiyet ve sınıf seviyelerine göre etkileri. ***OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,*** 2016,6(11), 451-474.

[228] Özlem Güllüoğlu Işık, Ömer Faruk Koçak, İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. ***Selçuk İletişim,***2014,8(3):281-300.

daha yüksek olduğuna dair çalışmaların yüksek olduğu dikkat çekmektedir[229] [230] [231] [232]**.** Yurt dışı çalışmalardan Katar Üniversitesinde yapılan çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmış [233]. Fakat 2019 yılında Moksnes ve Espnes'in; 2008 yılında Sarıc ve ark.'nın yaptıkları çalışmalarda erkek ergenlerin yaşam doyumu kızlara göre daha yüksek bulunmuştur [234]**.**

Çalışmamızda depresyon anksiyete stres olmak üzere tüm alt ölçeklerle ile yaşam doyumu arasındaki ilişki incelendiğinde; alt ölçeklerin tamamı ile yaşam doyumu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.Literatür çalışmalarına bakıldığında; Bozkurt (2004)'un çalışmasında depresyon ile anksiyete arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani öğrencilerin depresyon düzeyleri arttıkça kaygı düzeyleri de anlamlı derecede artmıştır [235] .Bu sonucu destekleyen yurt dışı çalışmalarda mevcuttur [236] [237] [238]**.** Yıldız(2016)'ın üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada; yaşam doyumuyla depresyon arasında negatif yönde anlamlılık saptanmış yani, öğrencilerde yaşam doyumunun artmasıyla depresyonun azaldığı sonucuna varılmıştır [239]. Gündoğar ve ark.'nın 2007 yılındaki çalışmalarında da depresyon ile yaşam doyumu arasında negatif bir korelasyon tespit edilmiştir. Dorahy ve ark.'nın 2000 yılındaki çalışmada bu korelasyona uyumlu bir yurt dışı çalışması olarak gösterilebilir [240] . Schimmack ve ark.'nın 2002 yılında yaptıkları

---

[229] Selçuk Gençay, Beden eğitimi öğretmeni adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. ***Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,*** 2009,8(27), 380-388.

[230] Engin Deniz ve Ercan Yılmaz, Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki. XIII. ***Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı Bildiri Özetleri.***2004.

[231] Ergün Recepoğlu, Öğretmen adaylarının yaşam doyumları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. ***Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,*** Özel Sayı (1), 2003;311-326.

[232] Hüseyin Sarıkadıoğlu, Yetişkinlerde vücut algısı ve kendini kabul düzeyi ile yaşam doyumu ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2016. ***(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).***

[233] Al-Attiyah and Mona Nasser, Genderand Age Differences in Life Satisfaction Within A Sex-Segregated Society: SamplingYouth in Qatar, ***International Journal of Adolescence and Youth,*** (s:6-7).2013.

[234] Unni Moksnes & Geir Espnes, Self-esteemand life satisfaction in adolescents-genderandage as potentialmoderators***. Quality Of Life Research.*** 2019;22(10), 2921.

[235] Bozkurt, ***a.g.e.,***2004.

[236] Stuart Craig & Edward Norton, Comparison of the Beck depression in ventory -II and the in ventory todiagnose depression: Implicalions for comntunity college counselors. ***Commıınily College Journal of Research and Practice***,2000, 24 (6), 495-595.

[237] Debra Vandervoot & Vladimir Skorikov Physicalhealthand soda] nelvvorkcharacteristics as determinants of mental health acros cultures. ***Currrent Psycology****, 2002;21* (1), 50-68.

[238] Walter Krohne, Stefan Scmuckle, Thestate-traildepressionscales: An internalional comparison. ***Aıvciety, Stress and Coping,*** *2002;15(2),* 105-123.

[239] Yıldız, **a.g.e.,** 2014.

[240] Martin Dorahy, Alan Lewis, John Schumaker ve ark. Depressionand life satisfactionamongAustralian, Ghanaian, Nigerian, NorthernIrish, and Swazi University Students. ***J SocBehav Pers***, 2000; 15:569-580.

çalışmada kaygı ve depresyon alt ölçekleri ile yaşam doyumu arasında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır [241].Çalışmamız ve çoğu literatür çalışması sonucunda ulaşıldığı gibi; anksiyete,stres ve depresif belirtiler yaşam doyumu ile ters ilişkili olabilecek durumlardır.

Sosyodemografik verilerden yaş incelendiğinde; çalışmamızda katılımcıların yaşı DASÖ (Depresyon anksiyete stres ölçeği) puanları açısından anlamlı bir fark oluşturmamasına rağmen; alt ölçeklerden depresyon ve anksiyete de fark olmadığı halde stres alt ölçeğinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Sonuçlara göre; stres düzeyi en yüksek grup 18 ve 18 yaş altı öğrencilerken, stres düzeyi en düşük grup ise 24 yaş grubudur. Özgan ve ark.'nın 2006 yılında Eğitim Fakültesi öğrencilerinde yaptıkları çalışmada öğrencilerin stresleri ile yaşları arasında bir anlamlılık saptanmamış fakat 25 ve üstü yaşlardaki öğrencilerin daha küçük olan yaş gruplarına göre stresleri daha yüksek bulunmuştur [242]. Diğer literatür çalışmalarına bakıldığında; Bozkurt (2004)'un çalışmasında; öğrencilerin yaşı ile depresyon arasında bir istatistiksel anlamlılık saptanmamış; fakat öğrencilerin yaşı ile anksiyete arasında ise negatif anlamlı bir ilişki bulunmuş yani öğrencilerin yaşı arttıkça kaygı düzeylerinin azaldığı sonucuna varılmıştır [243]. Bu sonuçlardan farklı olarak Ök 1990 yılında yaptığı çalışmada yaş arttıkça anksiyetenin de yükseldiği sonucuna varmıştır [244]. Kaya ve ark.'nın 2007 yılında yaptıkları çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinde yaşı daha büyük olanlarda daha fazla depresif belirtiler görülmüştür [245].

Çalışmamızda öğrencilerin yaşı ile yaşam doyumu arasında istatistiksel olarak bir anlamlılık tespit edilmemiştir. Literatür çalışmalarına bakıldığında; çalışmamıza benzer olarak; 1991 yılında Yetim'in çalışmasında yaş ile yaşam doyumu arasındaki ilişkinin sıfıra yakın olduğu belirtilmiştir [246]. Al-Attiyah ve Nasser'in 2013 yılında Katar üniversitesi öğrencilerinde yaptıkları çalışmada yaş ile yaşam doyumu arasında bir ilişki saptanmamıştır[247].

---

[241] Ulrich Schimmack, Phanikiran Radhakrishnan, Shigehiro Oishi, Vivian Dzokoto and Stephan Ahadi Culture, Personality, and SubjectiveWell-Being: Integrating ProcessModels of Life Satisfaction, ***Journal of Personality and Social Psychology****,* 2002;82(4): 582–593.

[242] Özgan & Aslan, **a.g.e.,**2008.

[243] Bozkurt, **a.g.e.,**2004.

[244] Mustafa Ök,13-15 yaş grubu ortaöğretim öğrencilerinde kaygı düzeyi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.1990. ***(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).***

[245] Kaya,Genç,Pehlivan & Kaya, ***a.g.e.,***2014.

[246] Ünsal Yetim, Kişisel Projelerin Organizasyonu ve Örüntüsü Açısından Yaşam Doyumu, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir. 1991. ***(Yayımlanmamış Doktora Tezi).***

[247] Al-Attiyah & Nasser, ***a.g.e.,***2013.

Çalışmamızda öğrenim görülen bölümler toplam DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanları bakımından bir farklılık göstermemektedir. Bu sonuç bölümlerin hepsinin sağlık bölümleri olması ile ilişkilendirilebilir. Çalışmamızdan farklı olarak; üniversite öğrencilerinde öğrenim görülen fakülte ya da bölümün görülebilecek stres düzeyinde etkili olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Şahin (2008)'in çalışmasında Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu öğrencilerindeki stres düzeyinin diğer fakülte öğrencilerine göre anlamlı derecede daha düşük bulunmuş ve bunun nedeni olarak ta sporun stresi önlemede etkili olabileceği yorumu yapılmıştır [248]. Bölümlerin yaşam doyumu düzeylerine bakıldığında yaşam doyumu puanları ile eğitim gördükleri bölümler arasında istatistiksel olarak bir anlamlılık bulunmuştur. Literatür çalışmaları incelendiğinde; çalışmamızdan farklı olarak Işık ve Koçak'ın üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada bölüm ile yaşam doyumu arasında bir istatistiksel anlamlılık saptanmamış ve Sarıç ve ark.'nın 2008 yılındaki çalışmalarında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır [249] [250]**.**

Çalışmamızda öğrencilerin bulundukları sınıflara göre bakıldığında toplam DASÖ(Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanı açısından bir fark oluşturmamaktadır. Dolayısıyla birinci sınıfla son sınıfa gelmiş ve mezuniyet aşamasındaki öğrenci grubunda farklılık olmaması sağlık mezunları olarak iş bulma ve mesleğe atılma kaygılarında da artış olmadığı şeklinde de yorumlanabilir. Literatür çalışmaları incelendiğinde çalışmamızdan farklı olarak; Tunç ve Yapıcı'nın çalışmasında; ilk sınıf öğrencilerinin anksiyete puan ortalamaları anlamlı derecede yüksek bulunmuş [251]**.** Yıldız(2016)'ın çalışmasında; sınıf düzeyi ile depresyon ve yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır [252]**.** Temel ve ark.(2007)'nın üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada sınıf düzeyi ile depresyon puanlarına bakıldığında; 4.sınıf öğrencilerinin depresyon puan ortalaması diğer sınıflara göre daha yüksek bulunmuştur [253]. Bakır ve ark.'nın 1997 yılında ve Özdel ve ark.'nın 2002 yılındaki çalışmalarda depresyon düzeyi; Tully' ın 2004 yılında yaptıkları çalışmalarda da 4. Sınıflardaki stres düzeyleri diğer sınıflardan daha yüksek bulunmuştur [254] [255]**.** Tunç ve

---

[248] Şahin, ***a.g.e.,***2008.

[249] Işık & Koçak, ***a.g.e.,***2014.

[251] Tunç & Yapıcı, ***a.g.e.,***2019.

[252] Yıldız, ***a.g.e.,***2001.

[253] Emine Temel, Aynur Bahar, Döndü Çuhadar, Öğrenci Hemşirelerin Stresle Başetme Tarzları ve Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi. ***Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi,*** 2007,2(5):107-118.

[254] Ben Bakır ve ark. TF öğrencilerinde sorun alanları ve sosyodemografik özelliklerle depresif belirtilerin karşılaştırılması. ***Düşünen Adam,*** 1997;10(1):5-12.

[255] Andrew Tully, "Stress, Sources of Stress and Ways of Coping Among Psychiatric Nursing Students", ***Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing,*** 2004;11:43-47.

Yapıcı' nın Tıp Fakültesi öğrencilerinde yaptıkları çalışmada 6. Sınıf yani son sınıf öğrencilerinin anksiyete ve stres düzeylerinin diğer sınıflara göre daha düşük olduğu görülmüş fakat ileri analizlerde bir fark bulunamamıştır [256]. Aboalshamat'ın Tıp Fakültesi ve Diş hekimliği Fakülteleri öğrencilerinde yaptıkları çalışmada son sınıf öğrencilerinin stres düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna varmışlardır [257]**.**

Çalışmamızda öğrencilerin sınıf düzeyi ile yaşam doyumu düzeyleri incelendiğinde; istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Literatür çalışmaları incelendiğinde; sınıf düzeyi ile yaşam doyumu arasında istatistiksel bir anlamlılık olmadığını gösteren çalışmalar (Özgen 2012) olduğu gibi; Polat'ın 2017 yılında yaptığı çalışmada 4. Sınıf öğrencilerindeki yüksek yaşam doyumu oranı 1. Sınıf öğrencilerine göre daha yüksek; Özdemir ve Dilekmen'in 2016 yılında Eğitim Fakültesi öğrencilerinde yaptıkları çalışmada son sınıf öğrencilerinin yaşam doyumu birinci sınıf öğrencilerine göre yüksek bulunmuştur [258] [259] [260]. Ergin ve ark.'nın çalışmasında ise ilk üç sınıftaki öğrencilerin yaşam düzeyi son sınıf öğrencilerine göre daha yüksek bulunmuştur [261] [262]**.**

Çalışmamızda öğrencilerin aile tipine göre bakıldığında; aile tipi DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) toplam puanı açısından fark oluşturmamaktadır. Çalışmamızdan farklı olarak; Akpınar'ın üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada aile türü ile stres düzeyi arasında istatistiksel bir anlamlılık saptanmamıştır [263]. Tunç ve Yapıcı' nın çalışmasında annesi vefat etmiş öğrencilerin, anne ve babası birlikte yaşayan ya da babası vefat edenlere göre depresyon puanının daha yüksek olduğu fakat ileri analizlerde bir fark olmadığı sonucuna varmışlardır [264]**.** Kaya ve ark.'nın çalışmasında ise, Sağlık Yüksekokulu

[256] Tunç & Yapıcı, **a.g.e.,**2019.

[257] Khalid Aboalshamat, et al. Relationship of self-esteem with depression, anxiety and stres among dental and medical students in Jeddah, Saudi Arabia. ***Journal of İnternational Medicine and Dentistry.*** 2017;4(2):61-68.

[258] Faruk Özgen, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi. Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale 2012**.(Mezuniyet Tezi).**

[259] Sevda Polat, Üniversite 1. Ve 4. Sınıfa devam eden öğrencilerin yaşam doyumlarının incelenmesi. ***Mesleki Bilimler Dergisi.*** 2017,6(2):210-22.

[260] Meryem Özdemir, Mücahit Dilekmen, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zeka ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. ***Sakarya University Journal of Education,*** 2016 6(1):98-113.

[261] Polat, **a.g.e.,**2017.

[262] Ahmet Ergin vd.,Tıp fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumu ve özbakım gücü düzeyleri ve etkileyen faktörler. ***Pamukkale Tıp Dergisi****.* 2011;4(3):144-151.

[263] Alpınar, ***a.g.e.***,2019.

[264] Tunç & Yapıcı, ***a.g.e.,***2019.

Öğrencilerinde anne ve babası boşanmış olanların depresyon puanları yüksek iken Tıp Fakültesi öğrencilerinde ise bir fark bulunamamıştır [265]. Çalışmamızda aile tipi ile yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde; istatistiksel bir anlamlılık saptanmamıştır. Çalışmamız ve literatür çalışmalarına bakıldığında da aile tipinin yaşam doyumunda tek başına belirleyici olmadığı,birçok bireysel kişilik özelliklerinin önemli olduğu belirtilebilir.

Çalışmamızda anne baba tutumları ile DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) toplam puanı arasındaki ilişki incelendiğinde; istatistiksel olarak anlamlılık bulunmuştur (X^2=28,958, sd=5, p<0,05). Çalışmamızda baskıcı ailelerde DASÖ puanları en yüksek iken, güven verici aile yapısına sahip öğrencilerde en düşük bulunmuştur. Literatür çalışmaları incelendiğinde; Üstün ve Bayar(2015)'ın çalışmasında otoriter ve ilgisiz anne baba tutumları ile depresyon anksiyete ve stres düzeyleri arasında olumlu bir ilişki olduğu, hoşgörülü ve demokratik aile yapısına sahip olan öğrencilerde depresyon anksiyete ve stres düzeyleri arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur [266]. Bozkurt (2004)'un çalışmasında ilgisiz aile yapısına sahip olan öğrencilerin demokratik olan aile yapılarına göre daha depresif oldukları görülmüştür [267].Anne baba tutumları için çalışmamızda ayrı bir ölçek kullanılmamış olup, öğrencilerin algıladığı sonuçlardır. Dolasıyla burada belirtilen anne baba tutumları ve DASÖ(Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) ilişkisinde öğrencilerin sübjektif yorumlamaları ve kişilik yapılarıda etkili olabileceği düşünülebilir.

Çalışmamızda öğrencilerin aile yapısı ile yaşam doyumu düzeyleri arasında istatistiksel bir anlamlılık tespit edilmiştir. Güven verici aile yapısına sahip olan öğrencilerin yaşam doyumu ölçeği toplam puanları, baskıcı ve aşırı koruyucu olan aile yapısına sahip olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Hem baskıcı hemde aşırı koruyucu aile yapısına sahip olan öğrencilerde bu sonuca ulaşılması; öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilişkilendirilebilir. Örneğin narsist yada antisosyal kişilik özelliklerine sahip olmaları gibi. Literatür çalışmaları incelendiğinde; Polat(2017)'ın çalışmasında anne baba tutumunun yaşam doyumu ile ilişkili olduğu anne baba tutumunu demokratik olarak algılayan öğrencilerin yaşam doyumu daha yüksek bulunmuş ve Shek 1999 yılındaki çalışmasında

[265] Kaya,Genç,Pehlivan&Kaya, ***a.g.e.,***2014.

[266] Üstün & Bayar, ***a.g.e.,***2015.

[267] Bozkurt, ***a.g.e.,***2004.

da benzer sonuca ulaşmıştır [268] [269]. Tümkaya ve ark.'nın 2011 yılında ergenlerde yaptıkları çalışmada da demokratik anne baba tutumunun yaşam doyumunu olumlu etkilediği fakat Tuzgöl ve Dost'un 2007 yılındaki çalışmada ise yaşam doyumunun anne baba tutumuna göre değişmediği sonucuna varmışlardır [270].

Çalışmamızda DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) toplam puanı gelir durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir (F=11,119, p<0,05). Çalışmamızda DASÖ puanı en yüksek grup düşük gelir düzeyi olanlar iken, en düşük grup ise iyi gelir düzeyine sahip olan grup olmuştur. Alt ölçeklerden depresyon düzeyleri düşük gelir düzeyine sahip olanlarda en yüksek bulunmuştur. Yine anksiyete alt ölçeğinde de en yüksek anksiyete seviyesi, düşük gelir düzeyinde bulunmuştur. Stres alt ölçeğinde de en yüksek stres düzeyine sahip olanların düşük gelir grubunda oldukları görülmüştür. Literatür çalışmaları incelendiğinde benzer olarak; Kaya ve ark.'nın çalışmasında Tıp Fakültesi öğrencilerinde gelir düzeyi asgari ücret ve daha altında olanlarda depresyon puanları daha yüksek bulunmuştur [271]. Bakır ve ark.'nın (1997) çalışmasında da benzer olarak düşük gelir grubunda depresyon puanlarının yüksek olduğu görülmüştür [272]. Bu sonuca varan diğer çalışmalarda mevcuttur [273].Çalışmamızda ve benzer sonuçlara ulaşmış olan çalışmalarda görüldüğü gibi ekonomik durum anksiyete ve stresle ilişkili olup; öğrencilerin anksiyete ve stresle baş etmelerinde önemli olan birtakım sosyal etkinliklere, aktivitelere ve danışmanlıklara ulaşmalarında gelir durumunun önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tunç ve yapıcı' nın çalışmasında; ailede ekonomik sıkıntı yaşayan öğrencilerde stres düzeyi daha yüksek olarak bulunmuş, Öncü ve ark.'nın çalışmasında da zorunlu ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan öğrencilerin depresyon anksiyete ve stres düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür [274] [275]. Akpınar(2013)'ın çalışmasında da gelir düzeyi ile stres düzeyi arasında bir anlamlılık tespit edilmiş ve geliri düşük olanlarda diğerlerine göre

---

[268] Polat, ***a.g.e.,***2017.

[269] Daniel Shek, Parenting characteristics and adolescent psychological well-being: A longitudinal study in a Chinese context. ***Genetic, Socialand General Psychology Monographs,*** 1999;125 (1), 27-55.

[270] Songül Tümkaya, Metehan Çelik, Lise öğrencilerinde boyun eğici davranışlar, otomatik düşünceler, umutsuzluk ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Ç.Ü.* ***Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,****2001;* 20(2), 77-94.

[271] Kaya,Genç,Pehlivan&Kaya, ***a.g.e.,***2014.

[272] Tully, ***a.g.e.,*** 2004.

[273] Furkan Çuhadaroğlu & Birsen Sonuvar, ***Adolesanlarda depresyon.*** Çocuk ve ergen psikiyatrisi günleri kongre kitabı. Kuşadası, 350-358.1992.

[274] Tunç & Yapıcı, ***a.g.e.,***2019.

[275] Öncü, ***a.g.e.,***2013.

stres düzeyi daha yüksek bulunmuştur [276]**.** Fakat literatürde ailenin gelir durumu ile depresif belirtiler arasında herhangi bir ilişki olmadığını da gösteren çalışmalarda bulunmaktadır [277]. Bozkurt(2004)'un çalışmasında ise farklı olarak sosyoekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerdeki depresyon düzeyi, düşük olanlardan daha yüksek bulunmuştur. Başarır (1990)'ın çalışması da bu sonucu destekler şekildedir [278].

Çalışmamızda gelir durumu ile yaşam doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmiş olup; gelir durumu iyi olanların yaşam doyumu daha yüksek bulunmuştur. Literatür çalışmalarına bakıldığında ise; çalışmamıza benzer olarak, yurt içi ve yurt dışı çalışmalarda gelir durumu iyi olan öğrencilerde yaşam doyumu daha yüksek bulunmuştur [279] [280]**.** Burada sosyoekonomik durumdaki iyileşmeyle birlikte kişilerin temel ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabilir olmaları ve kendini geliştirebileceği etkinliklere de katılma şanslarının artmasıyla ilişkili olabileceği düşünülebilir.

Çalışmamızda anne ve babanın eğitim düzeyi toplam DASÖ(Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanları açısından fark oluşturmamaktadır. Buna karşın; Kaya ve ark.'nın çalışmasında babanın eğitim düzeyi arttıkça depresif belirtilerin arttığı sonucuna varmışlardır [281]. Çalışmamızda anne ve babanın eğitim düzeyi ile yaşam doyumu arasındaki ilişki incelendiğinde; anne eğitim düzeyi ile yaşam doyumu ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel anlamlılık tespit edilmiş olup; anne eğitim seviyesi yüksek olanlarda yaşam doyumu ölçeği puanı daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Literatür çalışmaları incelendiğinde; çalışmamıza benzer olarak, anne eğitim durumunun yüksek olması durumunda yaşam doyumunun arttığını gösteren çalışmalar mevcuttur [282] . Fakat çalışmamızda babanın eğitim seviyesi ile yaşam doyumu arasında bir istatistiksel anlamlılık tespit edilmemiştir.

---

[276] Akpınar, ***a.g.e.,***2013.

[277] Bostancı, ***a.g.e.,***2005.

[278] Deniz Başarır, Ortaokul son sınıf öğrencilerinde sınav kaygısı, durumluk kaygı, akademik başarı ve sınav başarısı arasındaki ilişkiler*.* H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1990. **(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)**

[279] Şükran Pınar Ertekin vd., Sağlık alanlarında okuyan üniversite öğrencilerinin tükenmişlik ve yaşam doyumları arasındaki ilişki. *TAF* ***Preventive Medicine Bulletin.*** 2015;14:4(284-292).

[280] Recepoğlu, **a.g.e**., 2003.

[281] Kaya,Genç,Pehlivan&Kaya, ***a.g.e.,***2014.

[282] Ergin vd., ***a.g.e.***2011.

Çalışmamızda öğrencilerin akademik başarıları DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanları açısından anlamlı bir fark oluşturmaktadır. Başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin DASÖ puanı daha düşük bulunmuştur. Alt ölçeklerden depresyonda; orta akademik başarı düzeyindeki öğrencilerin, iyi akademik başarı düzeyindeki öğrencilere göre daha yüksek depresyon düzeyine sahip oldukları; anksiyete alt ölçeğinde en kötü akademik başarıya sahip olanların en yüksek anksiyeteye sahip olduğu; yine en yüksek stres düzeyinin en kötü akademik başarı grubunda olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmamıza benzer olarak; Bozkurt (2004)'un çalışmasında da akademik başarısını düşük ya da kendini başarısız olarak tanımlayanların depresyon düzeyleri, diğer öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur [283]. Bu sonuca benzer çalışmalarda mevcuttur [284]. Yine literatürde ders başarısını kötü olarak tanımlayan öğrencilerde depresyon ve anksiyetenin yüksek olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur [285] .Akademik başarını doyumuyla birlikte öğrencideki anksiyete ve stresin azalabileceği, kendine olan özgüveninin artabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmamızda akademik başarı ile yaşam doyumu arasındaki ilişki incelendiğinde; anlamlılık tespit edilmiş olup; akademik başarısını iyi olarak tanımlayanların yaşam doyumu ölçeği puanları, orta olarak tanımlayan öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Literatür çalışmaları incelendiğinde; çalışmamıza benzer olarak, akademik başarıdaki artışın yaşam doyumunu olumlu etkilediğini gösteren yurt içi ve yurt dışı çalışmalar mevcuttur [286] [287] [288].

Çalışmamızda öğrencilerin sigara ve alkol alışkanlıklarına göre DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanlarına bakıldığında; sigara kullanımı DASÖ puanları açısından anlamlı bir fark oluştururken; DASÖ puanı en yüksek olan grup, en çok sigara içen gruptur. Benzer bir şekilde alkol kullanımı DASÖ açısından fark oluşturmakta ve alkol kullanan öğrencilerin DASÖ puanları kullanmayanlardan daha yüksektir. Çalışmamızdan farklı

[283] Bozkurt, ***a.g.e.,***2004.

[284] Gülsün Özdemir Aydın, Üniversite öğrencilerinde depresyon, açıklama biçimi ve akademik başarı ilişkisi. ***Psikoloji Dergisi****, 1998; 6* (22), 6-13.

[285] Cam Çelikel, Ünal Erkorkmaz, Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler ve Umutsuzluk Düzeyleri ile İlişkili Etmenler. ***Arch Neuropsychiatry***, 2008;45:22-29.

[286] Dost, ***a.g.e.,*** 2007.

[287] Recepoğlu, ***a.g.e.,***2005.

[288] Fulya Cenkseven, Türkay Akbaş, Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi. ***Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi****,* 2007;3(27),43-65.

olarak; Akpınar (2013)'ın çalışmasına göre; stres düzeyleri ile sigara ve alkol alışkanlıkları arasında bir anlamlılık saptanmamıştır [289].

Çalışmamızda öğrencilerin sigara ve alkol alışkanlıkları ile yaşam doyumu arasındaki ilişki incelendiğinde; sigara kullanımı ile yaşam doyumu ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmiş olup; sigara kullanmayanların yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna karşın alkol kullanımı ile yaşam doyumu arasında istatistiksel bir anlamlılık tespit edilmemiştir. Çalışmamızda öğrencilerin kaldıkları yer DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) puanları açısından anlamlı bir fark oluşturmamaktadır. Çalışmamıza benzer olarak; öğrencilerin kaldıkları yer ile psikolojik sorunları arasında anlamlı bir ilişki saptanmayan çalışmalar vardır [290] [291] [292]**.** Farklı olarak; Tunç ve Yapıcı'nın çalışmasında; arkadaşlarıyla yaşayan öğrencilerin, ailesiyle ya da evde tek başına ya da yurtta yaşayanlara göre; anksiyete ve stres düzeyinin düşük olduğu fakat depresyonla bir ilişki saptanmamıştır [293]. Deveci ve ark.(2013)'nın yaptıkları çalışmada yurtta ya da bir yakınının yanında kalanlarda depresyon puanları daha yüksek bulunmuştur [294].

Çalışmamızda öğrencilerin kaldıkları yer ile yaşam doyumu düzeyleri arasında istatistiksel bir anlamlılık bulunmamıştır. Literatür çalışmalarına bakıldığında; çalışmamızdan farklı olarak; Özgür ve ark.'nın 2010 yılında yaptıkları çalışmada evde kalan öğrencilerin yaşam doyumu yurtta kalanlardan daha yüksek bulunmuştur [295]. Işık ve Koçak (2014)'ın çalışmasında da üniversite öğrencilerinde barınma şekli ile yaşam doyumu arasında ilişki bulunmuş; ailesi/ akrabasıyla yaşayanların, yurtta ve arkadaşlarıyla kalan öğrencilere göre yaşam doyumu daha yüksek bulunmuştur [296]. Sastre ve Ferriere'nin 2000 yılındaki çalışması da benzer sonuçları açıklayan bir yurtdışı çalışmasıdır [297]**.**

---

[289] Shamsuddin, et al. ***a.g.e.,***2013.

[290] Shamsuddin, et al. ***a.g.e.,***2013.

[291] Öncü, ***a.g.e.,***2008.

[292] Akpınar, ***a.g.e.,***2013.

[293] Tunç & Yapıcı, ***a.g.e.,***2019.

[294] Süleyman Erhan Deveci, Nilgün Ulutaşdemir, Yasemin Açık, Bir Sağlık Yüksekokulunda Öğrencilerde Depresyon Belirtilerinin Görülme Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. ***Fırat Tıp Dergisi,*** 2013; 18(2):98-102.

[295] Gönül Özgür, Aysun Gümüş, Banu Durdu, Evde ve yurtta kalan üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu. ***Psikiyatri Hemşireliği Dergisi****.* 2010;1(1):25-32.

[296] Işık & Koçak, ***a.g.e.,*** 2014.

[297] Maria Sastre and Gaelle Ferriere, Family ''Decline'' and the Subjective Well-Being of Adolescents, ***Social Indicators Research***,2000; 49, 69–82.

Çalışmamızda öğrencilerin **mesleklerini isteyerek seçme** durumları ile DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) toplam puanları arasında istatistiksel bir anlamlılık saptanmıştır. Mesleğini isteyerek seçenlerin DASÖ puanları daha düşük bulunmuştur. Alt ölçeklere bakıldığında; mesleğini kendi isteği ile seçenlerde depresyon, anksiyete ve stres düzeyi daha düşük bulunmuştur. Benzer olarak; Gündoğar ve ark.'nın 2017 yılındaki çalışmalarında mesleği ilgi alanına uymayan yani istemeden seçmiş olan öğrencilerdeki depresyon ve sürekli kaygı düzeyleri yüksek bulunmuştur **(111).**[298]
Öğrencilerin meslekleri isteyerek seçme durumları ile yaşam doyumu arasında arasında istatistiksel olarak anlamlılık tespit edilmiş olup; mesleğini kendi isteği ile seçenlerin yaşam doyumu düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Çalışmamıza benzer olarak; literatür incelendiğinde; mesleğini istemeden açıkta kalmamak için seçen öğrencilerin yaşam doyumları daha düşük bulunmuştur [299]**.** Ayrıca mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanan öğrencilerin yaşam doyumu diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur [300].

Çalışmamızda arkadaşlık ilişkileri ile DASÖ (Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği) toplam puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Arkadaşlık ilişkilerini kötü olarak tanımlayan grubun DASÖ puanı yüksek iken, arkadaşlık ilişkilerini iyi olarak tanımlayanlarınki düşük bulunmuştur. Öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri durumları ile yaşam doyumu arasında istatistiksel bir anlamlılık tespit edilmiş olup; arkadaşlık ilişkilerini iyi olarak tanımlayanların yaşam doyumları daha yüksek bulunmuştur. Literatür çalışmaları incelendiğinde; çalışmamıza benzer olarak; olumlu arkadaş ilişkilerinin yaşam doyumunu olumlu etkilediğine yönelik çalışmalar mevcuttur [301] [302] [303]**.**

Çalışmamızda sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre değerlendirildiğinde; DASÖ toplam puanları ile sosyal ilişkilerden memnuniyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Sosyal ilişkilerden memnuniyeti hiç olarak tanımlayanlarda DASÖ puanları en yüksek seviyede görülmüştür. En düşük DASÖ puanı ise sosyal ilişkilerden memnuniyeti sık sık olarak tanımlayanlarda gözlenmiştir.

---

[298] Gündoğar vd., ***a.g.e.,***2007.

[299] Gündoğar vd., ***a.g.e.,***2007.

[300] Işık & Koçak, ***a.g.e.,***2014.

[301] Özgür, Gümüş & Durdu, ***a.g.e.,***2010.

[302] Kabasakal & Baş, ***a.g.e.,***2013.

[303] Ayşe Rezan Çeçen, Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. ***Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.*** 2007;3(2),180.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızdan çıkarılan sonuçlar;

- Öğrencilerin toplam DASÖ(Depresyon anksiyete stres ölçeği) puan ortalaması 37,75 olarak bulunmuş olup; (depresyon düzeyi orta; anksiyete düzeyi orta ve stres düzeyi normal) dir.

- Öğrencilerin toplam yaşam doyumu puanı sonucuna göre yaşam doyumları 21,69 dur.

- Öğrencilerin DASÖ (Depresyon anksiyete stres ölçeği) ile yaşam doyumu ölçeği puanları arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır. Yani DASÖ (Depresyon anksiyete stres ölçeği) puanları yükseldikçe yaşam doyumu azalır.

- DASÖ(Depresyon anksiyete stres ölçeği) depresyon alt ölçeği, anksiyete alt ölçeği ve stres alt ölçeği ortalama puanları ile yaşam doyumu ölçeği puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

- Öğrencilerde DASÖ (Depresyon anksiyete stres ölçeği) toplam puanı ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlılık bulunmamıştır. Buna rağmen depresyon alt ölçeği puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlılık göstermekte ve kadın öğrencilerin depresyon düzeyleri erkek öğrencilerden yüksektir. Anksiyete ve stres alt ölçeklerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark gözlenmemiştir.

- Öğrencilerde DASÖ (Depresyon anksiyete stres ölçeği) toplam puanı ile aile yapısı arasında anlamlılık bulunmuş olup; baskıcı aile yapısına sahip olan katılımcılarda DASÖ(Depresyon anksiyete stres ölçeği)toplam puanı en yüksek, güven verici aile yapısına sahip olanlarda en düşük bulunmuştur.

- Öğrencilerde DASÖ (Depresyon anksiyete stres ölçeği) toplam puanı ile gelir durumları arasında anlamlılık tespit edilmiş olup, DASÖ (Depresyon anksiyete stres ölçeği) toplam puanı en yüksek olan grup gelir düzeyi düşük olan gruptur.

ÖNERİLER

Araştırmada öğrencilerin depresyon, anksiyete, stres ile yaşam doyumu düzeyleri arasında negatif bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Dolayısıyla fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden birçok değişikliğin ve uyum sorunun yaşanabildiği üniversite gençliği döneminde anksiyete ve stresin azaltılarak, yaşam doyumunun artırılmasına yönelik psikososyal destek mekanizmalarının genel olarak ve/ veya bireye yönelik olarak geliştirilmesi önemli olacaktır. Ayrıca üniversitelerde bu alanda düzenlenecek olan seminer, sempozyum gibi birçok eğitim programlarının ve öğrenciye sunulacak danışmanlık hizmetlerinin planlanmasında da bu veriler önemli olacaktır. Çalışmamızın sadece sağlık bilimleri öğrencilerinde yapılıyor olması ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü bu dönemde eğitim aşamasında olan bu bireyler mezuniyet sonrası sahada sağlık hizmeti veren sağlık personeli konumunda olacaklardır. Dolayısıyla ilerde sağlık ekibi içinde görev ve sorumluluk alacak ve toplum sağlığından sorumlu olacak olan bu öğrencilerin ruh ve beden sağlıkları da oldukça önemlidir. Bu dönemdeki anksiyete ve stresin azaltılması ve yaşam doyumları yüksek bireyler haline gelmelerinde üniversitelerin psikolojik danışmanlık birimlerine de görev düşmektedir. Bu alanda birden fazla üniversite ve hatta birden fazla bölümde ve bölümler arası karşılaştırmaları içeren çalışmaların yapılmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

AL-ATTİHAH and NASSER Mona, Gender and Age Differences in Life Satisfaction Within A Sex-Segregated Society: Sampling Youth in Qatar, International Journal of Adolescence and Youth,2013.

BALCIOĞLU İbrahim, *Şiddet ve Toplum*.1.Baskı, İstanbul: Bilgi Yayınları:177-180.2001.

BALTAŞ Zuhal ve BALTAŞ Acar, Stres ve başa çıkma yolları. Remzi Kitabevi, İstanbul 2003.

BALTAŞ Zuhal, Stres ve sağlık. Sağlık Psikolojisi Halk Sağlığında Davranış Bilimleri. Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000.

BAYHAN Vehbi, Genç Kimliği- Üniversite *Gençliğinin Sosyolojik Profili*. İnönü Üniversitesi Yayınları, Malatya, 2003.

BRAHAM Bruce, *Stres Yönetimi Ateş Altında Sakin Kalabilmek*. V.Diker (çev.), İstanbul: Hayat Yayınları,1998.

BUDAK Selçuk, Psikoloji Sözlüğü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2005.

CEBECİ Sevsen Altınsay ve AYDEMİR Çiğdem, Birinci basamak sağlık hizmetlerinde depreyon. H.Kumbasar (Ed.), Modern Tıp Seminerleri Dizisi, Depresyon, Ankara: Güneş Kitabevi Yayınları. 2001.

CHAPLİN James Patrick, Dictionary of Psychology, Turtleback Books.1985.

FİELD Andy, Discovering Statistics Using SPSS. California: Sage Publications,2006.

GEÇTAN Engin, Psikodinamik Psikiyatri ve Normal Dışı Davranışlar, İstanbul, Metis.

GOLDBERDER Leo & BREZNİTZ Shlomo, Handbook of Stress Theoritical and Clinical Aspects. NewYork: A Division of McMillan Inc.1982.

GÜLER Özkan, SELVİ Yavuz, ALTINBAŞ Kürşat, AYDIN Memduh (Edt). Ruh Sağlığı ve Hastalıkları. Nehir Matbaacılık Ankara, 2009.

HORWART Ewald ve ark. Epidemiology of anxiety disorders, Textbook of Psychiatric Epidemiology'de, M.T.T Suang, M.Tohen, ve P.B.Jones, Ed.2011.

KARSLI Temel Alper, ANLI Edt: Yrd. Doç Dr. Alper Karslı. Sağlık Psikolojisinde Seçme Konular. Nobel Matbaacılık, İstanbul, 2011.

KONTER Erkut, *Sporda Stres ve Performans Kuramlar ve Kontrol Etme Teknikleri*, İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.1996.

KÖKNEL Özcan, *Depresyon Ruhsal Çöküntü*. İstanbul: Altın Kitaplar. 6.Baskı.2005.

KÖKNEL Özcan, Korkular Takıntılar Saplantılar. İstanbul: Altın Yayınları, 2004.

KÖKNEL Özcan, Zorlanan İnsan. İstanbul; Altın Kitaplar Yayınevi, 2. Basım.

KULAKSIZOĞLU Adnan, *Ergenlik Psikolojisi*.7.Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.2005.

MİSRA Ranjita, MCKEAN Michelle, Academic Stress Of College Students: Comparison Of Student And Faculty Perceptions. College Student Journal. Retrieved 28 June 2006 fromhttp://www.findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_2_34/ai_63365179.2000.

ÖZTÜRK Orhan, ULUŞAHİN Aylin, Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. 13. basım. Tuna matbaacılık, Ankara. 2015.

RİCE Pranee Liamputtong, Stressand Health. Brooks/Cole- Wadsworth.1999.

SELYE Hans, History and present status of the stress concept. In L. Goldberger and S. Breznitz, eds. Handbook of Stress: Theoretical and Clinical Aspects. New York: The Free Press.1982.

SİGMUND Freud, The Problem of Anxiety, Quarterly Press, New York, 1963.

SÜMERLİ A., Psikiyatri Temel El Kitabı. Ed. G. Cengiz, Hekimler Yayın Birliği. Ankara,1997.

TARHAN Nevzat, Kendinizle Barışık Olmak, Duyguların Eğitimi. 20.Baskı. İstanbul: TiaşYayınları. 2013.

TÜKEL Raşit, AKIN Tuna, Anksiyete Bozuklukları Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları, Bilimsel Çalışma Birimleri Dizisi No:4, 1. Baskı, Ankara, 2006.

YALOM Irvin, Varoluşçu Psikoterapi, Kabalcı Yayın, İstanbul, 1999.

YETİM Ünsal, *Toplumdan Bireye Mutluluk Resimleri* (1. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 2001.

YÖRÜKOĞLU Atalay, *Çocuk Ruh Sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım Ltd.Şti, 1994.

MAKALELER

ABOALSHAMAT Khalid, et al. Relationship of self-esteem with depression, anxiety and stress among dental and medical students in Jeddah, SaudiArabia. Journal of İnternational Medicine and Dentistry . 2017;4(2):61-68.

AKIN Ahmet ve ÇETİN Bayram, Depresyon, anksiyete, stres ölçeği (dasö): geçerlik ve güvenirlik çalışması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,7 (1), 241-268.2007.

AKPINAR Bala, Öğretmen Adaylarının Stres Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Analizi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 2013; 21(229-241)

ALİSİNAOĞLU Fatma, ULUTAŞ İlkay, Çocuklarda kaygı ve bunu etkileyen etmenler. Milli Eğitim, s:145.2000

ALPAN Ahmet, İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*,1995, Cilt: 50, No: 3-4,s.115-140.

AVORE Pedro, CORACE Kimberly, ENDLER Norman et al. Coping Styles and Threat Processing, *Personality and Individual Dfferences*; 34.2003.

AYDEMİR Ömer ve BAYRAKTAR Erhan, Genel Tıpta Anksiyete (II) *Psycho Med,* 2(4):1988,134-140.

AYLAZ Rukuye, et al. Sağlık yüksek okulu öğrencileri arasındaki depresyon sıklığı ve ilişkili etkenler, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8:2007,46-51.

ÇEÇEN Ayşe Rezan, Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordamada Bireysel Bütünlük (Tutarlılık) Duygusu, Aile Bütünlük Duygusu ve Benlik Duygusu. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2008; 4(1),19-30.

AYTAÇ Serpil ve KESER Aşkın, İşsizliğin Çalışan Birey Üzerindeki Etkisi: İşsizlik Kaygısı, *İş güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, Cilt:4 Sayı:2 (1): 48.2002.

BAKIR Ben ve ark. TF öğrencilerinde sorun alanları ve sosyodemografik özelliklerle depresif belirtilerin karşılaştırılması. *Düşünen Adam*, 1997;10(1):5-12.

BAYRAM Nuran, BİLGEL Nazan, The prevalence and socio-demographic correlations of depression, anxietyand stres among a group of universitystudents. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 2008; 43:667-72.

BEASLEY Margeret, THOMPSON Ted, DAVİDSON John, Resilience in Response To Life Stress: The Effects Of Coping Style and Cognitive Hardiness. *Personality and Individual Differences*; 34:77-95.2003.

BECK Aaron, Brad Alfrod, *Depression: Causes and Treatment,2nd Edition*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.2009.

BECK Aaron, EMERY Gary, with Greenberg, RL Anxiety disorders and phobias: a cognitive perspective. *In Library of congress*, USA.1985.

BOSTANCI Mehmet, "Depressive Symptomatology among University Students in Denizli, Turkey: Prevalence and Sociodemographic Correlates", *Croat Med J,* 2005;46(1): 96-100.

BOZKURT Nergüz, Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 29(133):2004,52-59.

CANAT S., Ergenlerde Depresyon*. Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları; Ege Psikiyatri Derneği Yayın Organı*, 2:1997,469-472.

CANSEVER Fulya, AKBAŞ Türkay, Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 2007;3(27),43-65.

CHOW Henry, Life satisfaction among university students in a Canadian prairiecity: a multivariate analysis. *Soc Indic Res*, 2005;70: 139-150.

COOLİDGE Frederick, MOOR C.J.,YAMAZAKİ T.G.,STEWARTS.E.,SEGAL D.L., On the relationship between Karen Horney's tripartite neurotictype theory and personality disorder features. *Personality and Individual Differences*,*30*(8),2001.1387-1400.

CRAİG Stuart & NORTON Edward, Comparison of the Beck depression in ventory -II and the in ventory todiagnose depression: Implicalions for comntunity college counselors. *Commıınily College Journal of Research and Practice*, 2000, 24 (6), 495-595.

ÇAKMAK Özlem ve HEVEDANLI Murat, Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*; 2004,C.4 S.14(115-127).

ÇEÇEN Ayşe Rezan, Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 2007;3(2),180.

ÇELİKEL Cam, ERKORKMAZ Ünal, Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler ve Umutsuzluk Düzeyleri ile İlişkili Etmenler. *Arch Neuropsychiatry*, 2008;45:22-29.

ÇORAPÇIOGLU Aytül Özkürkçügil, Bir Mediko-Sosyal Merkeze Genel Sağlık Sorunları ile Başvuran Öğrencilerden Psikiyatrik Tanı Alanlarda Bazı Sosyodemografik Özellikler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 10(2): 1999, 115-122.

ÇUHADAROĞLU Furkan & SONUVAR Birsen, Adolesanlarda depresyon. *Çocuk ve ergen psikiyatrisi günleri kongre kitabı.* Kuşadası, 350-358.1992.

DAĞLI Abidin, BAYSAL Nigah, Yaşam Doyumu Ölçeğin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.2016; 15(59):1250-1262.

DAMİS Louis Francis, Family Relations, Coping and Somatic Disstress in a College Population", *Dissertation Abstracts International,* 49(5),1988. ss. 1937–1938.

DEMİR Figen, "İstanbul'da Bir Eğitim Hastanesinde Çalışan Tıpta Uzmanlık Öğrencilerinde Depresyon Yaygınlığı ve İlişkili Etkenler", *Türk Psikiyatri Dergisi,* 2007;18(1): 31-37.

DEMİRBATIR Erol, Undergraduatemusicstudents' depression, anxietyand stres levels: a studyfromTurkey. *Procedia – Socialand Behavioral Sciences* 2012;46:2995-99.

DEMİREL Sevgi ve CANAT Sylvain, Ankara'daki Beş Eğitim Kurumunda Kendini Yaralama Davranışı Üzerine Bir Çalışma. *Kriz Dergisi,* 12(3),2004, 1-9.

DENİZ Engin ve YILMAZ Ercan, Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı Bildiri Özetleri.* 2004.

DEVECİ Süleyman Erhan, ULUTAŞDEMİR Nilgün, AÇIK Yasemin, Bir Sağlık Yüksekokulunda Öğrencilerde Depresyon Belirtilerinin Görülme Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. *Fırat Tıp Dergisi,* 2013; 18(2):98-102.

DİENER Ed and SELİGMAN Martin, *Very Happy People*, *Psychological Science,* 13(1), pp. 81-84.2002.

DİENER Ed and DİENER Marry, Cross-culturalcorrelates of life-satisfactionand self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology,* 1995; 68(4), 653-663.

DİENER Ed, EMMONS Robert, LARSEN Randy, GRİFFİN Sharo Thasatisfaction with life scale. Journal of Personality Assessment, 1985;49,71–75.1985.

DİENER Ed, Subjective Well-Being, *Psychological Buletin*,1984, 95 (3), s.542-575.

DİNÇEL Emre, Stresin Psikofizyolojisi Ve Strese Bağlı Bedensel Hastalıklar. *Türk Psikoloji Bülteni*, 10(34-35), 56-84. 2004.

DOBSON Keith, An Analyas of Anxiety and Depression Scoles. *Journal of Personality Assessment,* 49,1985, p.522-527.

DOĞAN Birol ve MORALI Süleyman, Üniversite Öğretim Elemanlarının Sporla İlgili Tutumları İle Yaşam ve İş Doyum Düzeylerinin Spor Yapma Alışkanlıklarıyla İncelenmesi*, Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,1999, Cilt: 3,Sayı: 1, s. 16-27.

DOĞAN Orhan, Depresyonun Epidemiyolojisi. *Duygudurum Dizisi*.1: 2000, 29-36.

DORAHY Martin, LEWİS Alan, SCHUMAKER John et. al. Depressionand life satisfactionamongAustralian, Ghanaian, Nigerian, Northern Irish, and Swazi University Students. *J Soc Behav Pers*, 2000; 15:569-580.

DOST Meliha, Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2007, 2(22), 132-143.

DUNN William, GOODYER Lan, Longitudinal investigation into childhood andadolescence onset depression: Psychiatric outcome in early adulthood. *British journal of psychiatry*,188:216–222.2006.

DYRBYE Liselotte, THOMAS Matthew, Tait Shanafelt Systematic Review of Depression, Anxiety, and Other Indicators of Psychological Distress Among U.S. and Canadian Medical Students. *Acad Med*, 2006; 81: 354-73.

ERDEM Neşe ve KARABULUT Erdem, Hemodiyaliz Hastalarında Umutsuzluk ve Yaşam Doyumu, Uluslarası İnsan Bilimleri Dergisi, 11, 1.

ERGÜR Derya Oktar, Yabancı dil öğrenimi sürecinde kaygı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2004;26: 48-53.

ERTEKİN Pınar Şükran, BİLGİÇ Dilek, DEMİREL Gülbahtiyar, AKYÜZ Merve Burcu, KARATEPE Cansu, SEVİM Dilek, Sağlık alanlarında okuyan üniversite öğrencilerinin tükenmişlik ve yaşam doyumları arasındaki ilişki. *TAF Preventive Medicine Bulletin.* 2015;14:4(284-292).

FOLKMAN Susan, LAZARUS Richard, an analysis of coping in a middle-aged community sample. *Journal of Health and Social Behaviour*; 21: 219-239,1980.

GENCAY Selçuk, Beden eğitimi öğretmeni adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009,8(27), 380-388.

GÜLOĞLU Işık Özlem, KOÇAK Ömer Faruk, İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk İletişim*,2014,8(3):281-300.

GÜNDOĞAR Duru, Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordayan Etkenlerin İncelenmesi,*Klinik Psikiyatr,* 2007, 10(1), 14-27.

HELVACI Çelik Fatmagül & HOCAOĞLU Çiçek, Major depresif bozukluk' tanımı, etyolojisi ve epidemiyolojisi: Bir gözden geçirme. *Journal of Contemporary Medicine,* 2016, 6(1), 51-66.

HİSLİ Nesrin, Beck Depresyon Envanteri'nin Üniversite Öğrencileri İçin Geçerliği, Güvenirliği. *Psikoloji Dergisi, Psikologlar Derneği Yayını,* Kasım,7(23):3-13.1989.

JONES Colin, Stewart Page Locus of Control, Assertiveness and Anxiety as Personality Variables in Stress-Related Headache*. Headache.* 26:1986, 369-374.

KABASAKAL Zekavet, BAŞ Ayşe Öğretmen adaylarında yaşam doyumunun yordayıcısı olarak problem çözme becerileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi.* 2013;2(1):27-35.

KARLIDAĞ Süheyla Ünal, YOLOĞLU Rıfat ve Saim, Hekimlerde Tükenmişlik ve İş Doyumu Düzeylerinin Yaşam Doyumu Düzeyleri İle İlişkisi, *Klinik Psikiyatri*, 4(2),2001.ss. 113-118.

KAYA Mine, GENÇ Metin Fikret, KAYA Burhanettin, PEHLİVAN Erkan, Tıp Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Depresif Belirti Yaygınlığı, Stresle Başa çıkma Tarzları ve Etkileyen Faktörler*. Türk Psikiyatri Dergisi,* 2007;18 (2):137-146.

KELLER Martin, Course of major depression in non-referredadoles cents: a retrospective study. *Journal of Affective Disorders*,15(3),1988, 235-243.

KESER Aşkın, İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama, *Çalışma ve Toplum Dergisi,* Sayı:4, ss. 77-95. 2005.

KESSLER Ronald, The global burden of anxiety and mood disorders:putting the European Study of the Epidemiyology of Mental Disorders (ESEMeD) findings in to perspective*. J Clin Psyschiatry,* 68 Suppl 2:2007,s 9-10.

KHAN Muhammet, MAHMOOD Sajıd, BADSHAN Areef, SU Ali, JAMAL Yasir Prevalence of Depression, Anxiety and the irassociated factors among medical students in Karachi, Pakistan. *J Pak Med Assoc,* 2006;56:583-86.

KOÇAK Recep ve İÇMENOĞLU Eda, Üstün Yetenekli Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve Yaratıcılık Düzeylerinin Yaşam Doyumlarını Yordayıcı Rolü, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,* 4 (37),2012, ss. 73-85.

KOVACS Maria, DEVLİN Bernie, In ternalizing disorders in childhood. *Journal child psycholpsychiatry*,39:47-63.1998.

KROHNE Walter, SCMUCKLE Stefan, Thestate-trail depression scales: An internalional comparison. *Aıvciety, Stress and Coping, 2002;15(2),* 105-123.

LOWLL Anderson, et al The effect sofh a loperidolon discrimination learning and behavioral symptomsin autistic children. *Journal of Autism and Developmental Disorders,*19:1989, 227-239.

LUO LU, YOYİ LİN,SHIH Jianbinand JU L., Personal and Environmental Correlates of Happiness, , *Personality and Individual Differences*,1997, 23(3), s. 453-462.

MİCHAEL Tomasello ve ark., Epidemiology of anxiety disorders. *Psyschiatry,* 6:2007,s.136-42.

Moksnesnni & ESPNES Geir, Self-esteem and life satisfaction in adolescents-gender and age as potential moderators. *Quality Of Life Research.* 2019;22(10), 2921.

MOLLER V., Life Satisfaction and Expectations for The Future in Sample of University Students: *A Research Note*, *South African Journal of Sociology,* 27(1), pp. 109-125.1996.

MUNS P., SCHMİND H., LAMBRİCHS R. et al.Protective and Vulnerability Factors of Depression in Normal Adolescents. *Behaviour Research and Therapy;* 39:555- 565.2001.

NAZ İlknur, Ailesi ile yaşayan ve Ailesinden Ayrı Yaşayan Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinde Yaşam Kalitesi, Depresyon, Anksiyete ve Stresin Karşılaştırılması. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2019; 4(3):105-109.

ÖNCÜ Bedriye, Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeyleri ve İlişkili Etmenler. *Kriz Dergisi* 2013;21(1-2-3):1-10.

ÖY Belma, Çocuklar için depresyon ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi, 2,* 132-136.1991.

ÖZBAY Yaşar, Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanları ile Yardım Arama Tutumları Arasındaki İlişki". İstanbul. *Boğaziçi Üniversitesi 9. Ulusal Psikoloji Kongresi*,1999.

ÖZDEL Lale, Bostancı M., ÖZDEL O., OĞUZHANOĞLU N.K., Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*.3: 2002,155-161.

ÖZDEMİR Aydın Gülsün, Üniversite öğrencilerinde depresyon, açıklama biçimi ve akademik başarı ilişkisi. *Psikoloji Dergisi, 1998;6* (22), 6-13.

ÖZDEMİR Meryem, Dilekmen Mücahit, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zeka ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 2016 6(1):98-113.

ÖZER Melek ve KARABULUT Özlem, Yaşlılarda Yaşam Doyumu, *Turkish Journal of Geriatrics, Geriatri.* 6(2), ss. 72-74.2003.

ÖZGAN Habib, ASLAN Nebihe Eğitim fakültesi öğrencileri tarafından sınıfta algılanan stres nedenleri ve kişisel değişkenlerin strese olan etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(24), 337-350. 2008.

ÖZGÜR Gönül, GÜMÜŞ Aysun, DURDU Banu, Evde ve yurtta kalan üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi.* 2010;1(1):25-32.

ÖZMEN Erol, Depresyon: Genel bir gözden geçirme. Depresyon Dergisi, 1 (1), 3-14.1996.

PHAROAH Paul, Psychosocial factors and sex differences in high acadcmic attainmenl at cambridge university. *Oxford Revieıv of Education, 28 (*1), 21-39.2002.

POLAT Sevda, Üniversite 1. Ve 4. Sınıfa devam eden öğrencilerin yaşam doyumlarının incelenmesi. Mesleki Bilimler Dergisi. 2017,6(2):210-22.

PRİESTER Michael, CLUM George Perceived Problem-Solving Ability As A Predictor of Depression, Hopelessness, and SuicideI deation in A College Population. *J Consult Clin Psychol,* 40: 79-85.1993.

RECEPOĞLU Ergün, Öğretmen adaylarının yaşam doyumları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1), 2003;311-326.

RİVZİ Farva et al. Prevalence of Depression, Anxiety and Stress (by DASS ScoringSystem) among Medical Students in Islamabad, Pakistan. *BJMMR* 2015;8(1):69-75.

ROSENTHAL Robert, Schreiner Arleen, Prevalence of psychological symptoms among under graduate students in an ethnicallydiverse urban publiccollege. *Journal of American College Health*. 2000;49 (1): 12-18.

RYAN Richard, DECİ Edward, *On Happiness And on Hedonic and Human Potentials: A Review of Research Eudaimonic Well-Being*, *Annual Review of Psychology,* 52,2001, pp. 141-166.

SABUNCUOĞLU Osman, Ergen öğrenciler arasında akran örselenmesi ve depresyon belirtileriyle ilişkisi. *Klinik Psikiyatri, 2006; 9*, 27-35.

SARI Enver, UYUMAZ Gizem, KAYA Cahit, Çözüm odaklılığın Yordayıcı Değişkenleri: Yaşam doyumu, Stres, Depresyon ve Yılmazlık. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi.* 2019;11(21): 423-438.

SASTRE Maria and FERRİERE Gaelle, Family ‘‘Decline’’ and the Subjective Well-

SCHİMMACK Ulrich, RADAKRİSHNAN Phanikiran, OİSHİ Shigehiro, DZOKOTO Vivian and AHADİ Stephan Culture, Personality, and Subjective Well-Being: Integrating Process Models of Life Satisfaction, *Journal of Personality and Social Psychology*, 2002;82(4): 582–593.

SHAMSUDDİN Khadijah, et al. Correlates of depression, anxietyand stres among Malaysian university students. *Asian Journal of Psychiatry* 2013; 6:318-23.

SHENK Daniel, Parenting characteristics and adolescent psychological well-being: A longitudinal study in a Chinese context. Genetic, *Social and General Psychology Monographs*, 1999;125 (1), 27-55.

SHİNAND Johnson, DOH Chull, Avowed happiness as an overall assessment of the quality of life, *Social Indicators Research*, 1978,5(1-4), s. 475-492.

STAİNER Hans, ve ark. Coping styles as correlates of health in high school students. *J Adolesc Health,* 30:326-335.2002.

SULLİVAN Harry Stack, The meaning of anxiety in psychiatry and in life. *Psychiatry: Journal for the study of interpersonal processes*,11:1-13.1998.

SURTEES Paul, PDP. Psychosocialfactorsandsexdifferences in highacademicattainment at Cambirdge University. *Oxford Review of Education.* 2002; 28 (1): 21-38.

ŞAHİN Ayşegül, Üniversite öğrencilerinin algılanan stres düzeylerinin fakülte türü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 2018; 2(1), 28-35.

TABAK Ruhi Selçuk, AKKÖSE kadriye Ergenlerin Sağlık Denetim Odağı Algılama Düzeyleri ve Sağlık Davranışlarına Etkileri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni.* 5(2): 2006 118-130.

TAMAM Lut, Nazlı Z, Karaytuğ M.O. Depresyon Kliniği. *Türkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics* 5: 2012, 2:39-45.

TAMAR Müge, ÖZBARAN Burcu, Çocuk ve ergenlerde depresyon. *Klinik Psikiyatri*,2,84-92. 2004.

TEKİNDAL Mustafa, TEKİNDAL Benian, İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Sürekli Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2010, 26, 79-93.

TEMEL Emine, BAHAR Aynur, ÇUHADAR Döndü, Öğrenci Hemşirelerin Stresle Başetme Tarzları ve Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2007*,2(5):107-118.

TOP Mehmet, ÖZDEN Şerif, YAŞAR Salih ve EFE Sevim, Psikiyatride Yaşam Kalitesi. *Düşünen Adam,* 16(1), 18.23.2003.

TUĞRUL Ceylan Daş, Depresyon ve Stres. *Psikiyatri Dünyası;* 4:12-17.2000.

TULLY Andrew, “Stress, Sources of StressandWays of CopingAmongPsychiatric

TUNÇ Aylin, YAPICI Gülçin, Bir tıp fakültesindeki öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin değerlendirilmesi. *Turk J Public Health* 2019; 17(2):153-168.

TÜMKAYA Songül, ÇELİK Metehan, Lise öğrencilerinde boyun eğici davranışlar, otomatik düşünceler, umutsuzluk ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2001;* 20(2), 77-94.

TÜMYAKA Songül, Duygusal Zeka Mizah Tarzı Ve Yaşam Doyumu: Üniversite Öğretim Elemanları Üzerine Bir Araştırma, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2008, Cilt:3, Sayı:30, S: 1-18.

TÜRDEM Recep, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,*www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 Bahar-2007 C.6 S.20 (32-45).

UYGUÇ Nermin, ARBAK Yasemin, DUYGULU Ethem ve ÇIRAKLAR Nurcan, İş ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Üç Temel Varsayım Altında İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:13, Sayı:2, ss. 193-204.1988.

ÜLKER Tümlü Gamze, RECEPOĞLU Ergün, Üniversite Akademik Personelinin Psikolojik Dayanıklılık Ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt3(3), ss. 205-213.2012.

ÜSTÜN Ahmet, BAYAR Adem, Üniversite Öğrencilerinin Depresyon, Anksiyete ve Stres Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi.*2015;4(1):384-390.

VANDERVOOT Debra, & SKORİVER Vladimir, Physical health and soda] nelvvork characteristics as determinants of mental health across cultures. *Currrent Psycology, 2002 ;21* (1), 50-68.

VEENHOVEN Ruut, *A comparativeStudy of Satisfactionwith Life in Europe*, Eotvos University Press, Budapest, 1996, s.11-48.

VİDEMSEK Mateja, et al. Genderdifferences in some stres symptoms and intensity of experiencing stres symptoms. *Management*, 2010; 5(2), 149-161.

YALVAÇ Hayriye Dilek, Depresyonun Epidemiyolojisi. *Türkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics*. 5(2): 2012,7-13.

YETİM Ünsal, The impacts of individualism/ collectivism, self-esteemand feeling of mastery on life satisfaction among the Turkish University students and academicians. *Social Indicators Research,* 61(3),2003, 297-317.

YILDIZ Mesut, Üniversite öğrencilerinde duygusal zeka yaşam doyumu ve depresyonun cinsiyet ve sınıf seviyelerine göre etkileri. OPUS *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 2016,6(11), 451-474.

YİN-WONG Cheung, CHİNN Menzie, Web-basedsurvey of depression, anxietyandstress in first-yeartertiaryeducationstudents in Hong Kong. *Australianand New Zealand Journal of Psychiatry,* 2006;40:777-82.

TEZLER

AKBAĞ Müge, Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Üniversite Öğrencilerinde Olumsuz Otomatik Düşünceler, Transaksiyone Analiz Ego Durumları ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.2000. **(Yayımlanmamış Doktora Tezi)**

ALGUR Vedat, Üniversite Öğrencilerinin Anksiyete ve Depresyon Düzeyleri ile Fiziksel Saldırganlık, Öfke, Düşmanlık ve Sözel Saldırganlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Bölümü, 2019. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

ALTAY Birsen, Huzurevinde ve Aile Ortamında Yaşayan Yaşlıların Öz Bakım Gücü ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir,2001. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

ALTUNDAĞ Yunus, Anne-babası boşanmış ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinde yordayıcı değişkenler olarak yaşam doyumu ve yalnızlık. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 2013. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

AYDIN Haluk, Ergenlerin Kişilik Özelliklerinin Stresle Başa Çıkma ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.2008. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

AYSAN Ferda, Lise Öğrencilerinin Stres Yaşantılarında Kullandıkları Başa çıkma Stratejilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Hacettepe Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1988. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

BAŞARIR Deniz, *Onaokııl son sınıf öğrencilerinde* sınav *kaygısı, durumluk kaygı,akademik haşarı ve sınav başarısı arasındaki ilişkiler,* H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1990. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

BİNBOĞA Dilruba, Osmangazi Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Öğrencilerinin Stresle Başa çıkma ve Genel Sağlık Durumlarının İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2002. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

ÇİFTÇİ Meral (Pamik), Bir Grup Lise Öğrencisinin Stresle Başa çıkma Yolları ile Strese Karşı Dayanıklıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.2002. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

DAĞ İhsan, Kontrol Odağı, Stresle Başa çıkma Stratejileri ve Psikolojik Belirti Gösterme İlişkileri. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara.1990. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

DOĞAN Türkan, Başkent Üniversitesi Öğrencilerinin Stresle Başa çıkma Stratejilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1999. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

EREN Türkan Arslan, Onkoloji Hemşirelerinin İş Doyumu ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.2008. **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)**

ERÖZKAN Ahmet, Üniversite öğrencilerinin kaygı sınav kaygısı başaçıkma davranışları. VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetleri. İnönü Ün., Malatya.2003.

GÜMÜŞBAŞ Betül, Stresle başa çıkma yollarının ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin stresle başa çıkma yöntemleri ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.2008. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

GÜR A., Ergenlerde Depresyon ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1996. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

HOŞŞİRİN Sümeyye Elmas, Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Öğretmeye Yönelik Kaygı Düzeyleri Ve Bu Kaygıya Neden Olan Faktörler, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar, 2010, s.35. **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)**

KAHRAMAN Sibel, Cinsiyetleri, Yalnızlık, Başarı ve Sınıf Düzeyleri Farklı Yatılı Olan ve Olmayan Meslek Lisesi Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1995. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

KESER Aşkın, Çalışmanın Anlamı, İnsan Yaşamındaki Yeri ve Yaşam Doyumu Üzerine Bir Uygulama. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. 2003. **(Yayımlanmamış Doktora Tezi)**

KORKMAZ Sevil, Üniversite Öğrencilerinde Depresyonun Yordanması: Sosyo- Demografik Değişkenler, Olumsuz Yaşam Olayları, Algılanan Beklentiler, Algılanan İlişkiler, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.2006. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

OKANLI Ayşe, GÜNGÖRMÜŞ Kübra, Hemşirelik Öğrencilerinin Aile ve Arkadaşlarından Algıladıkları Sosyal Destek ile Anksiyete Düzeyi Arasındaki İlişki. Erzurum. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı. 1999. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

ÖZBAY Günnur, Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Karadeni Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon,1997. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

ÖK Mustafa,13-15 yaş grubu ortaöğretim öğrencilerinde kaygı düzeyi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.1990. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

ÖZBEÇİ Füsun, Farklı Spor Dallarında Müsabaka Stres Düzeylerinin Araştırılması. Marmara Üniversitesi, İstanbul.1989. **(Yayımlanmamış Doktora Tezi)**

ÖZDEMİR Gül Senem, Duygusal Yemenin Depresyon, Anksiyete ve Stres Belirtileri ile Olan İlişkisi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı, İstanbul.2005. **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)**

ÖZGEN Faruk, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi. Mezuniyet Tezi. Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 2012.

ÖZTÜRK Arda, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik Programı Öğrencilerinin Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeyleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli, 2008, s.48. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

ÖZYÜREK Ragıp, Üniversite Öğrencilerinin Kişisel Bazı Nitelikleri ile Çeşitli Problemlerinin Kaygı Düzeylerine etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 1989. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

SARIKADIOĞLU Hüseyin, Yetişkinlerde vücut algısı ve kendini kabul düzeyi ile yaşam doyumu ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2016. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

SÖYLENMEZ Ahmet, Manevi zekânın yaşamın anlamı ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak incelenmesi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.2016. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

SÜMER Serkan, Farklı Öz-Anlayış Düzeylerine Sahip Üniversite Öğrencilerinde Depresyon, Anksiyete ve Stresin Değerlendirilmesi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2008. **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)**

ŞAHİN Şükran, *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik ve Yaşam Doyumu Düzeyleri.* Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.2008. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

TABUK Mustafa, Elit Sporcularda İş Aile Çatışması ve Yaşam Tatmini İlişkilerinin İncelenmesi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, Türkiye, 2009. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

TÜRKÜM Sibel, Bilişsel-Davranışçı Yaklaşıma Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Bilişsel Çarpıtmalar ve İletişim Becerileri üzerindeki Etkisi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:56, Eskişehir.1999.

ULUPINAR Sevim, Çeşitli Kurumlarda Çalışan Hemşirelerin Benlik Saygısı ve Ruhsal Durumlarını Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 1991. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

VARA Şenay, Yoğun bakım hemşirelerinde iş doyumu ve genel yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 1999. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

YETİM Ünsal, Kişisel Projelerin Organizasyonu ve Örüntüsü Açısından Yaşam Doyumu, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir. 1991. **(Yayımlanmamış Doktora Tezi)**

YILMAZ Nigar, Üniversite Öğrencilerinde Stres Düzeyleri, Psikopatoloji ve Stresle Başa çıkma. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1993. **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

YURTSEVER Tanju, Kişilik özelliklerinin stres düzeyine etkisi ve stresle başa çıkma yolları: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.2009.**(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**

EKLER

EK -1 SOSYODEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Sevgili öğrenciler, bu araştırma depresyon, anksiyete, stres ve yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır. Elde edilen veriler yalnız araştırmacı tarafından ve bilimsel amaçlı olarak kullanılacak, kimlik bilgisi verilmeyecektir. Lütfen her soruyu dikkatle okuyup içtenlikle cevaplayınız. Yanıtsız soru bırakmayınız.

Katılımınız için teşekkür ederim.

1. **Yaşınız:**
2. **Cinsiyetiniz:** 1( )K 2( )E
3. **Medeni Durum**: Bekar( ) Evli ( ) Boşanmış ( )
4. **Bölümünüz:**……..
5. **Sınıfınız:** 1 ( ) I. Sınıf 2 ( ) II. Sınıf 3 ( ) III. Sınıf 4 ( )IV. Sınıf
6. **Aile Tipi:** 1 ( )Çekirdek aile 2 ( )Geniş aile 3 ( )Boşanmış aile
7. **Aile yapısı:** 1)Aşırı koruyucu ( ) 2)İlgisiz, kayıtsız( ) 3)Baskıcı, otoriter ( )
   4)Demokratik ( ) 5)Fazlasıyla serbest ( ) 6) Güven verici, destekleyici ( )
8. **Kaç kardeşsiniz? (Siz dahil belirtiniz):**…….
9. **Annenizin eğitim durumu:**
   1 ( ) Okur yazar değil2 ( ) Sadece okur yazar3 ( ) İlköğretim
   4 ( ) Ortaöğretim5 ( ) Yükseköğretim
10. **Babanızın eğitim durumu:**
    1 ( ) Okur yazar değil2 ( ) Sadece okur yazar3 ( ) İlköğretim
    4 ( ) Ortaöğretim5 ( ) Yükseköğretim
11. **Çocukluğunuzun büyük bölümünü geçirdiğiniz yerleşim birimini işaretleyiniz.**
    1 ( ) Köy 2 ( ) İlçe 3 ( ) il
12. **Gelir düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?** 1 ( )Düşük 2 ( )Orta 3 ( ) İyi
13. **Nerede kalıyorsunuz?**
    1 ( ) Ailemin yanında 2 ( ) Yurtta 3 ( ) Arkadaşlarımla birlikte evde4 ( ) Diğer
14. **Herhangi bir işte çalışıyor musunuz?** 1 ( ) Evet 2 ( ) Hayır
15. **Sürekli katıldığınız sosyal etkinlikleriniz var mı?** 1 ( ) Evet 2 ( ) Hayır
16. **Sigara Kullanımı:** **1)** yok ( ) 2) Ara sıra ( ) 3) Hergün ( )
17. **Alkol kullanımı:** 1)yok ( ) 2)Ara sıra ( )
18. **Akademik başarınızı nasıl tanımlarsınız?** 1)İyi ( ) 2) Orta ( ) 3) Kötü ( )
19. **Arkadaş ilişkileri** : 1)iyi 2) Orta ( ) 3) Kötü ( )

20. **Anneyi tanımlama** : 1) Sinirli( ) 2) Neşeli ( ) 3) Sakin ( ) 4)Değişen ( )
21. **Babayı tanımlama**: 1) Sinirli( ) 2) Neşeli ( ) 3) Sakin ( ) 4)Değişen ( )
22. **Sosyal ilişkilerden memnuniyet**: 1)Hiç 2)Nadiren 3)Sık sık
23. **Harçlık karşılanan yer**: 1)Aileden 2)Burs ve kredi 3)Kendi çalışıyor
24. **Mesleğini isteyerek seçme durumu**: 1)Evet 2)Hayır

EK-2 DEPRESYON ANKSİYETE STRES ÖLÇEĞİ (DASÖ)

Aşağıda, kişilerin ruh durumlarını ifade ederken kullandıkları bazı cümleler verilmiştir. Her madde, bir çeşit ruh durumunu anlatmaktadır. Her maddede o ruh durumunun derecesini belirleyen 4 seçenek vardır. Lütfen bu seçenekleri dikkatle okuyunuz. Son bir hafta içindeki (şu an dahil) kendi ruh durumunuzu göz önünde bulundurarak, size en uygun ifadeyi bulunuz ve işaretleyiniz. Seçiminizi yapmadan önce her gruptaki cümlelerin hepsini dikkatle okuyunuz.

Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle BOŞ bırakmayınız.

(0) Bana hiç uygun değil(1) Bana biraz uygun (2) Çoğunlukla uygun

(3) Bana tamamen uygun

1	Oldukça önemsiz şeylerden dolayı gerginleşiyorum.	(			1
2	Dudaklarımın kuruduğunu hissediyorum.	(			1
3	Olumlu herhangi birşey düşünemiyorum.	(			1
4	Nefes alıp vermede güçlük yaşıyorum (örneğin; çok hızlı nefes alma veya nefes alamama).	(			1
5	Bulunduğum ortama uyum sağlayamıyorum.	(			1
6	Olaylara gereğinden fazla tepki gösteriyorum.	(			1
7	Kendimi bitkin hissediyorum (örneğin; bacaklarım tutmuyor).	(			1
8	Rahatlamakta güçlük yaşıyorum.	(			1
9	Beni sıkıntıya sokan öyle zamanlar oluyor ki, onlar bitince kendimi rahat hissediyorum.	(			1
10	Beklediğim veya umduğum hiç birşey olmadığını hissediyorum.	(			1
11	Aniden keyfimin kaçtığını hissediyorum.	(			1
12	Çevremdeki olaylar gerginleşmeme neden oluyor.	(			1
13	Kendimi üzgün ve karamsar hissediyorum.	(			1
14	Herhangi bir nedenden dolayı geciktiğimde sabırsızlanıyorum (örneğin;asansör vey atrafik ışığı).	(			1
15	Kendimi yorgun ve zayıf hissediyorum.	(			1
16	Her şeye olan ilgimin kaybolduğunu hissediyorum.	(			1

17	Bir insane olarak değerli olmadığımı hissediyorum.				
18	Oldukça hassas ve alıngan olduğumu hissediyorum.				
19	Herhangi bir fizikse lçaba harcamama veya fazla sıcak olmamasına rağmen yoğun biçimde terlediğimi hissediyorum (örneğin;ellerin terlemesi).				
20	Herhangi bir neden olmamasına rağmen korktuğumu hissediyorum.				
21	Hayatın yaşamaya değer olmadığını hissediyorum.				
22	Gevşemekte zorlanıyorum.				
23	Yutkunmakta sıkıntı yaşıyorum.				
24	Yaptığım şeylerin dışında hiçbirşeyden zevk alamıyorum.				
25	Herhangi bir fiziksel çaba harcamadığım halde kalbimin çarpıntısını hissedebiliyorum(örneğin; kalp çarpıntısının artması veya azalması).				
26	Kendimi keyifsiz ve kederli hissediyorum.				
27	Çabuk sinirlendiğimi düşünüyorum.				
28	Hemen paniğe kapıldığımı düşünüyorum.				
29	Beni gerginleştiren herhangi birşeyden sonar sakinleşmekte güçlük yaşıyorum.				
30	Basit fakat alışılmadık birşeyden dolayı “mahvolacağım” diye aygılanıyorum.				
31	Herhangibirşeyiçinistekliveilgiliolamıyorum.				
32	Yaptığımişinbölünmesinetahammületmektesıkıntıyaşıyorum.				
33	Gergin bir durumdayım.				
34	Oldukça değersiz olduğumu hissediyorum.				
35	Yaptığım işe engel olan hiçbirşeye tolerans gösteremiyorum.				
36	Çok korktuğumu hissediyorum.				
37	Gelecekten hiçbir beklentim yok.				
38	Yaşamın anlamsız olduğunu hissediyorum.				
39	Kendimi tedirgin ve heyecanlı hissediyorum.				
40	Gülünç duruma düşme ve paniğe kapılma riski olan durumlardan dolayı endişeleniyorum.				
41	Titrediğimi hissediyorum (örneğin; ellerde).				
42	Yapacağım şeylere başlamakta güçlük yaşıyorum.				

EK-3: YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ

Aşağıda 5 cümle ve her bir cümlenin yanında da cevaplarınızı işaretlemeniz için 1'den 7'ye kadar rakamlar verilmiştir. Her cümlede söylenenin sizin için ne kadar çok doğru olduğunu veya olmadığını belirtmek için o cümlenin yanındaki rakamlardan yalnız bir tanesini daire içine alarak işaretleyiniz. Bu şekilde 5 cümlenin her birine bir işaret koyarak cevaplarınızı veriniz

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Hayatım birçok yönden idealimdekine yakın.	1	2	3	4	5	6	7
2	Hayat şartlarım mükemmel.	1	2	3	4	5	6	7
3	Hayatımdan memnunum.	1	2	3	4	5	6	7
4	Hayattan şimdiye kadar istediğim önemli şeyleri elde ettim.	1	2	3	4	5	6	7
5	Eğer hayata yeniden başlasaydım hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.	1	2	3	4	5	6	7

ÖZGEÇMİŞ

1. Adı Soyadı : Özgür Onur ELKİN

2. Doğum Tarihi **:** 21.03.1994

3. Doğum Yeri **:** İstanbul

4. Yüksek Lisans **:** 2018 - 2020 İstanbul Gelişim Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Psikoloji Bölümü
Klinik Psikoloji

5. Lisans **:** 2012 - 2016 İstanbul Gelişim Üniversitesi
İktisadi İdari veSosyal Bilimler Fakültesi
Psikoloji Bölümü

6. Lise **:** 2008 - 2012 İstanbul Özel Beykent Lisesi

7. İlk öğretim **:** 2000 - 2008 İstanbul Özel Kültür İlk öğretim Okulu